

Lukijalle.....	2
1. RYHMÄN JÄSENET 31.12.2009	3
2. RYHMÄN JÄRJESTÄYTYMINEN	3
3. RYHMÄN JÄSENTEN EDUSKUNNAN VALIOKUNTAJÄSENYYDET JA MUIDEN ELINTEN KOTIMAISET SOS. DEM. JÄSENYYDET 31.12.2009.....	3
4. 31.12.2009 RYHMÄN JÄSENTEN HALLINTONEUVOSTOJÄSENYYDET JA NIIHIN VERRATTAVAT LUOTTAMUSTEHTÄVÄT	10
5. RYHMÄN KOKOUKSET	11
6. KANSAINVÄLISET YHTEYDET	11
7. RYHMÄN LAUSUNNOT JA KANNANOTOT	13
8. RYHMÄN ALOITTEET JA VÄLIKYSYMYKSET	16
8.1. Yhteiset lakialoitteet.....	16
8.2. Yhteiset talousarvioaloitteet.....	16
8.3. Välikysymykset.....	17
9. RYHMÄPUHEENVUOROT ERI KESKUSTELUISSA.....	18
9.1. Valtioneuvoston selonteot, pääministerin ilmoitukset ja valtioneuvoston tiedonannot	18
9.2. Eduskuntaryhmän ryhmäpuheenvuorot.....	18
10. KATSAUS VALIOKUNNISSA KÄSITELTYIHIN ASIOIHIN	19
10.1. Suuri valiokunta	20
10.2. Perustuslakivaliokunta.....	20
10.3. Ulkoasiainvaliokunta	21
10.4. Valtiovarainvaliokunta	23
10.5. Tarkastusvaliokunta.....	29
10.6. Hallintovaliokunta	30
10.7. Lakivaliokunta.....	31
10.8. Liikenne- ja viestintävaliokunta	31
10.9. Maa- ja metsätalousvaliokunta.....	32
10.10. Puolustusvaliokunta.....	33
10.11. Sivistysvaliokunta.....	33
10.12. Sosiaali- ja terveysvaliokunta	40
10.13. Talousvaliokunta	46
10.14. Tulevaisuusvaliokunta	48
10.15. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta	49
10.16. Ympäristövaliokunta	50
11. YLEN HALLINTONEUVOSTO	51
12. RYHMÄTOIMISTON HENKILÖKUNTA 31.12.2009.....	51
13. VALIOKUNTIEN SEURANTAVASTUUT RYHMÄTOIMISTOSSA.....	51
14. RUUSUINFOT	52
15. VIESTINTÄ, TOIMINTATAPOJEN KEHITTÄMINEN JA RYHMÄN TILAISUUDET	52
16. AVUSTAJAT.....	55

Lukijalle

Vuosi 2009 oli toinen kokonainen toimintajakso oppositiossa. Muutos hallituspuolueesta oppositioasemaan on vienyt ryhmältä runsaasti aikaa, mutta vähitellen aktiivisuutta on saatu lisää. Tämä näkyi tehtyjen välikysymysten ja erilaisten aloitteiden määrässä. Vuoden aikana tehtiin sosialidemokraattien aloitteesta kolme välikysymystä. Ensimmäinen välikysymys tehtiin keväällä 2009. Aiheena oli eläkeiän nosto ja eläkkeiden leikkaaminen. Pääministeri Vanhanen esitti eläkeiän nostoa ja välikysymyksellä haettiin vastausta hallituksen aikeisiin. Toisen välikysymyksen aihe oli työttömyyden kasvun pysäyttäminen ja erityisesti nuorten työllistäminen. Nuorten työttömyys kääntyi voimakkaaseen kasvuun syksyn aikana. Kolmannen välikysymyksen aiheena oli vanhusten hoidon ja vanhuksien oikeuksien turvaaminen.

Vuosi 2009 oli taantumavuosi. Talous supistui yli seitsemällä prosentilla. Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä teki vuoden aikana lukuisia esityksiä voimakkaammista elvytystoimista. Ryhmä piti hallituksen talouspolitiikan suurimpana virheenä sitä, että sen talouspolitiikkaa ei oltu räätälöity taantumaolosuhteisiin. Hallitus noudatti sitkeästi hallitusohjelmaansa, joka oli laadittu olettaen että talouskasvu jatkuu. Pidimme hyvinä aikoina sovittuja veroratkaisuja tehottomana elvytyksenä. Arvostelimme myös sitä, että kunnat ajetaan taantumassa työvoiman vähennyksiin ja veronkorotuksiin. Pidimme työttömien koulutukseen ja tukityöllistämiseen varattuja rahoja aivan liian vähäisinä. Sosialidemokraattien omat esitykset ovat talousarviomietintöjen vastalauseissa.

Vuoden 2009 kesäkuussa oli europarlamenttivaalit. Ryhmän jäsen Liisa Jaakonsaari valittiin EU-parlamentin jäseneksi. Hänen tilalleen tuli Raimo Piirainen Kajaanista. Muutoin ryhmän kokoonpano pysyi entisenä.

Sisko Seppä
pääsihteeri

1. RYHMÄN JÄSENET 31.12.2009

45 kansanedustajaa, joista naisia 23 ja miehiä 22 Koko ryhmän keski-ikä oli vuoden lopussa 51, naisten 44 ja miesten 59 vuotta.

Matti Ahde	Anneli Kiljunen	Raimo Piirainen
Marko Asell	Krista Kiuru	Kari Rajamäki
Maarit Feldt-Ranta	Valto Koski	Tero Rönni
Tarja Filatov	Johannes Koskinen	Matti Saarinen
Jukka Gustafsson	Marjaana Koskinen	Jouko Skinnari
Maria Guzenina-Richardson	Miapetra Kumpula-Natri	Jacob Söderman
Eero Heinäluoma	Merja Kuusisto	Tommy Tabermann
Rakel Hiltunen	Lauri Kähkönen	Katja Taimela
Susanna Huovinen	Esa Lahtela	Satu Taiveaho
Sinikka Hurskainen	Reijo Laitinen	Erkki Tuomioja
Reijo Kallio	Päivi Lipponen	Jutta Urpilainen
Antti Kalliomäki	Johanna Ojala-Niemelä	Pauliina Viitaniemi
Ilkka Kantola	Heli Paasio	Pia Viitanen
Saara Karhu	Sirpa Paatero	Antti Vuolanne
Kimmo Kiljunen	Tuula Pelttonen	Tuula Väättä

Liisa Jaakonsaari valittiin kesällä Euroopan parlamenttiin ja hänen tilalleen ryhmään Oulun vaalipiiristä tuli kajaanilainen Raimo Piirainen.

2. RYHMÄN JÄRJESTÄYTYMINEN

Sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä valitsi järjestäytymiskokouksessaan 3.2.2009 ryhmän puheenjohtajaksi kansanedustaja **Tarja Filatovin**. Ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi valittiin kansanedustaja **Jukka Gustafsson** ja toiseksi varapuheenjohtajaksi kansanedustaja **Heli Paasio**. Ryhmän työvaliokuntaan valittiin puheenjohtajiston lisäksi kansanedustajat **Johanna Ojala-Niemelä, Sirpa Paatero, Jacob Söderman, Anneli Kiljunen ja Matti Saarinen**. Kansanedustaja Johanna Ojala-Niemelän jäätyä vanhempainlomalle hänen tilalleen työvaliokuntaan valittiin 10.9.2009 kokouksessa **Eero Heinäluoma**.

Ryhmän ehdokkaaksi eduskunnan II varapuhemieheksi nimettiin kansanedustaja **Johannes Koskinen**.

Ryhmän tilintarkastajina toimivat Martti Haapakoski (KHT) ja Reijo Kallio.

3. RYHMÄN JÄSENTEN EDUSKUNNAN VALIOKUNTAJÄSENYYDET JA MUIDEN ELINTEN KOTIMAISET SOS. DEM. JÄSENYYDET 31.12.2009

Suuri valiokunta (SuV)

<i>Varsinaiset jäsenet:</i>	<i>Varajäsenet:</i>
Tuomioja Erkki (pj.)	Kiuru Krista
Kiljunen Kimmo	Koskinen Johannes
Kumpula-Natri Miapetra	Söderman Jacob
Rajamäki Kari	
Skinnari Jouko	
Vuolanne Antti	

Suuren valiokunnan työjaosto

Tuomioja Erkki pj.
Kiljunen Kimmo

Suuren valiokunnan tehtävät ovat kahtalaiset. Suuri valiokunta käsittelee Euroopan unionin jäsenyyteen liittyvän kansallisen politiikan valmistelua, paitsi ulko- ja turvallisuuspolitiikan osalta, joka kuuluu ulkoasiainvaliokunnan toimivaltaan. Lisäksi suuri valiokunta käsittelee ne lakiehdotukset, jotka sinne lähetetään täysistunnosta ensimmäisessä käsittelyssä. (Eduskunnan työjärjestyksen 53 §:n 2 ja 3 mom.)

Perustuslakivaliokunta (PeV)

Varsinaiset jäsenet:
Söderman Jacob (vpj.)
Ojala-Niemelä Johanna
Peltonen Tuula
Vuolanne Antti

Varajäsenet:
Koskinen Johannes
Piirainen Raimo

Perustuslakivaliokunnan tehtävänä on valmistella asiat, jotka koskevat perustuslakia taikka perustuslain kanssa läheisessä asiallisessa yhteydessä olevaa lainsäädäntöä (TJ 32 §:n 4 mom.), antaa lausunto perustuslainsäätämisyjärjestyksessä säädettäviksi ehdotetuista lakiehdotuksista sekä sen käsiteltäviksi lähetettyjen muiden lakiehdotusten ja asioiden perustuslainmukaisuudesta ja suhteesta kansainväliin ihmisoikeussopimuksiin (PL 74 §, TJ 38 §:n 2 mom.) sekä käsitellä ehdotukset eduskunnan työjärjestyksen ja eduskunnan vaalisäännön sekä eduskunnan oikeusasiamiehen johtosäännön säätämisestä.

Ulkoasiainvaliokunta (UaV)

Varsinaiset jäsenet:
Heinäluoma Eero (vast.)
Kalliomäki Antti
Kiljunen Kimmo
Urpilainen Jutta

Varajäsenet:
Kiuru Krista
Tuomioja Erkki

Ulkoasiainvaliokunnan tehtävänä on valmistella asiat, jotka koskevat Suomen kansainvälisten suhteiden kannalta merkittävien valtiosopimusten ja muiden kansainvälisten velvoitteiden hyväksymistä tai tällaisten velvoitteiden irtisanomista taikka merkittävän kansainvälisen velvoitteen voimaansaattamista tarkoittavaa lakiehdotusta. Ulkoasiainvaliokunta käsittelee lisäksi yleistä turvallisuuspolitiikkaa, ulkomaankauppapolitiikkaa, kehitysyhteistyötä ja kansainvälisiä järjestöjä koskevia asioita. Valiokunta antaa hallitukselle lausunnon suomalaisen rauhanturvajoukon asettamisesta Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön käyttöön tai rauhanturvajoukolle määrättyjen tehtävien olennaisesta muuttamisesta. Jos PL 96 §:ssä tarkoitettu unioniasia koskee Euroopan unionin yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, puhemies toimittaa asian ulkoasiainvaliokuntaan.

Valtiovarainvaliokunta (VaV)

Varsinaiset jäsenet:
Rajamäki Kari (vpj.)
Filatov Tarja
Laitinen Reijo
Saarinen Matti
Viitanen Pia

Varajäsenet:
Kallio Reijo
Koski Valto
Kähkönen Lauri
Paasio Heli
Väätäinen Tuula

Valtiovarainvaliokunnan tehtävänä on käsitellä valtiontalouden kehykset, valtion talousarvioesitys ja lisätalousarvioesitykset sekä veroja ja muita raha-asioita koskevat lainsäädäntöasiat.

VaV:n jaostot

1. Hallinto- ja turvallisuusjaosto (HtJ)

Rajamäki Kari (vast.)
Kallio Reijo
Laitinen Reijo (lisäj.)

Hallinto- ja turvallisuusjaosto käsittelee talousarvioesityksen, lisätalousarvioesitykset ja muut budjettitaloutta koskevat asiat eduskunnan, tasavallan presidentin, valtioneuvoston, ulkoasiainministeriön, oikeusministeriön, sisäasiainministeriön sekä puolustusministeriön hallinnonalojen osalta.

2. Verojaosto (VeJ)

Paasio Heli (vast.)
Filatov Tarja
Saarinen Matti (lisäj.)

Verojaosto käsittelee mm. verolainsäädäntöä ja valtion lainanottoa koskevat asiat sekä talousarvioesityksen, lisätalousarvioesitykset ja muut budjettitaloutta koskevat asiat valtiovarainministeriön hallinnonalan osalta. Kuntataloutta koskevat asiat käsittelee kuitenkin kunta- ja terveysjaosto.

3. Sivistys- ja tiedejaosto (SitJ)

Viitanen Pia (pj.)
Saarinen Matti
Paasio Heli (lisäj.)

Sivistys- ja tiedejaosto käsittelee talousarvioesityksen, lisätalousarvioesitykset sekä muut budjettitaloutta koskevat asiat opetusministeriön hallinnonalan osalta.

4. Maatalousjaosto (MaJ)

Rajamäki Kari (vast.)
Kähkönen Lauri
Väättäinen Tuula (lisäj.)

Maatalousjaosto käsittelee talousarvioesityksen, lisätalousarvioesitykset sekä muut budjettitaloutta koskevat asiat maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan osalta.

5. Liikennejaosto (LiJ)

Saarinen Matti (vast.)
Laitinen Reijo
Kähkönen Lauri (lisäj.)

Liikennejaosto käsittelee talousarvioesityksen, lisätalousarvioesitykset sekä muut budjettitaloutta koskevat asiat liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan osalta.

6. Työ- ja elinkeinojaosto (TeJ)

Kallio Reijo (vast.)
Koski Valto
Rajamäki Kari (lisäj.)

Työ- ja elinkeinojaosto käsittelee talousarvioesityksen, lisätalousarvioesitykset sekä muut budjettitaloutta koskevat asiat työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan osalta.

7. Kunta- ja terveysjaosto (KtJ)

Väättäinen Tuula (pj.)
Koski Valto
Kallio Reijo (lisäj.)

Kunta- ja terveysjaosto käsittelee talousarvioesityksen, lisätalousarvioesitykset sekä muut budjettitaloutta koskevat asiat sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan osalta sekä kuntataloutta koskevat asiat valtiovarainministeriön hallinnonalan osalta.

8. Asunto- ja ympäristöjaosto (AyJ)

Viitanen Pia (vast.)
Paasio Heli
Väättäinen Tuula (lisäj.)

Asunto- ja ympäristöjaosto käsittelee talousarvioesityksen, lisätalousarvioesitykset sekä muut budjettitaloutta koskevat asiat ympäristöministeriön hallinnonalan osalta.

Tarkastusvaliokunta (TrV)

<i>Varsinaiset jäsenet:</i>	<i>Varajäsenet:</i>
Ahde Matti (pj.)	Koski Valto
Hurskainen Sinikka	Paasio Heli
Koskinen Marjaana	

Tarkastusvaliokunnan pääasiallisena tehtävänä on valvoa valtion taloudenhoitoa ja valtion talousarvion noudattamista. Tehtävässään valiokunta keskittyy valtiontalouden yleiseen tilaan ja hoitoon sekä kysymyksiin, joiden saattaminen eduskunnan tietoon on perusteltua. Sen tehtäviin kuuluu muun muassa valtiontaloutta koskevien kertomusten käsittely ja valmistelu täysistunnolle. Valiokunta voi ottaa käsiteltäväkseen toimialaansa kuuluvia asioita, joista sillä on oikeus antaa mietintö täysistunnolle. Tarkastusvaliokunta perustettiin yhdistämällä valtiontilintarkastajien ja valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja tarkastusjaoston parlamentaarinen valtiontalouden valvontatehtävä. Uudistuksen yhteydessä lakkautettiin valtiontilintarkastajat ja valtiontilintarkastajien kanslian toiminta. Tarkastusvaliokunnan tehtävä mainitaan perustuslaissa ja tätä koskeva lainmuutos tuli voimaan 1. kesäkuuta 2007

Hallintovaliokunta (HaV)

Varsinaiset jäsenet:
Feldt-Ranta Maarit (vast.)
Hiltunen Rakel
Koski Valto
Piirainen Raimo

Varajäsenet:
Taiveaho Satu
Viitamies Pauliina

Hallintovaliokunnan tehtävänä on käsitellä valtionhallinnon yleistä organisointia siltä osin kuin se ei kuulu perustuslakivaliokunnalle, valtion alue- ja paikallishallintoa, yleistä alue- ja rakennepolitiikkaa, yleishallintoasioita ja väestöhallintoa, valtion henkilöstöpolitiikkaa, yleistä järjestystä ja turvallisuutta, pelastustointa, onnettomuuksien tutkintaa, rajavartiolaitosta ja ulkomaalaisasioita, kunta-asioita sekä kirkollisasioita (kunta- ja kirkollisasiat eläkkeitä ja osallistumisjärjestelmiä lukuun ottamatta).

Lakivaliokunta (LaV)

Varsinaiset jäsenet:
Rönni Tero (vast.)
Kantola Ilkka
Kiuru Krista
Piirainen Raimo

Varajäsenet:
Lipponen Päivi
Paatero Sirpa
Taimela Katja

Lakivaliokunnan tehtävänä on valmistella asiat, jotka koskevat yleistä lakia. Käytännössä tämä tarkoittaa lähinnä perhe-, jäämistö-, yhteisö-, velvoite- ja esineoikeutta, rikos- ja prosessioikeutta (myös täytäntöönpanoa) sekä yleisiä tuomioistuimia, hallintotuomioistuimia ja erikoistuomioistuimia koskevia asioita. Lisäksi valiokunnan tehtävänä on käsitellä sotilasoikeudenhoitoa, vankeinhoitoa sekä paino- ja kokoontumisvapautta koskevat asiat.

Liikenne- ja viestintävaliokunta (LiV)

Varsinaiset jäsenet:
Karhu Saara (vpj.)
Asell Marko
Kähkönen Lauri
Rönni Tero

Varajäsenet:
Lahtela Esa
Laitinen Reijo

Liikenne- ja viestintävaliokunnan tehtävänä on käsitellä asiat, jotka koskevat tie-, rautatie-, ilma- ja sisävesiliikennettä, merenkulkua, kuljetusoikeutta sekä kuljetusalan työaika säännöksiä — siltä osin kuin ne koskevat liikenneturvallisuutta — postia, tietoliikennettä, radio- ja televisiotoimintaa ja muuta viestintää, sääpalvelua sekä Yleisradio Oy:tä. Säännönmukaiset kokousajat: ti klo 12:00 - 14:00, ke klo 12:00 - 13:30, to klo 12:00 - 14:00, pe klo 11:00 - 13:00.

Maa- ja metsätalousvaliokunta (MmV)

Varsinaiset jäsenet:
Kähkönen Lauri (vast.)
Lahtela Esa
Rajamäki Kari
Taimela Katja

Varajäsen:
Koskinen Marjaana

Maa- ja metsätalousvaliokunnan tehtävänä on käsitellä asioita, jotka koskevat maa- ja metsätaloutta, maaseudun elinkeinotoimintaa, eläinlääkintätointa, elintarvikehygieniaa ja -tarkastusta, metsästystä ja kalastusta (myös riistanhoito- ja kalastusmaksut), poronhoitoa, eläinsuojelua, maanmittausta, kiinteistönmuodostusta, kartta- ja rekisterilaitosta sekä geodeettista tutkimusta. Säännönmukaiset kokousajat: ti klo 10.00 - 12.00, to klo 10.00 - 12.00, pe klo 9.00 - 11.00.

Puolustusvaliokunta (PuV)

Varsinaiset jäsenet:
Laitinen Reijo (vast.)
Heinäluoma Eero
Kallio Reijo
Karhu Saara

Varajäsenet:
Paatero Sirpa
Skinnari Jouko

Puolustusvaliokunnan tehtävänä on käsitellä asevelvollisuutta, puolustusvoimia, poikkeusoloja koskevaa lainsäädäntöä (jollei asia kuulu muulle valiokunnalle) sekä rauhanturvaamistoimintaa (muilta kuin ulkoasiainvaliokunnalle kuuluvilta osin) koskevat asiat.

Sivistysvaliokunta (SiV)

Varsinaiset jäsenet:
Peltonen Tuula (vast.)
Kiljunen Anneli
Tabermann Tommy
Viitamies Pauliina

Varajäsenet:
Hurskainen Sinikka
Kantola Ilkka

Sivistysvaliokunnan tehtävänä on käsitellä kasvatusta ja koulutusta, tiedettä ja taidetta, yleistä kulttuuritoimintaa, urheilua ja nuorisotyötä, tekijänoikeutta sekä opintotukea koskevat asiat.

Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta (StV)

Varsinaiset jäsenet:
Kiljunen Anneli (vast.)
Guzenina-Richardson Maria
Koskinen Marjaana
Taiveaho Satu

Varajäsenet:
Kantola Ilkka
Kuusisto Merja

Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan tehtävänä on käsitellä sosiaali- ja terveydenhuoltoa, sosiaalivakuutusta, sosiaali- ja terveydenhuollon alalla perittäviä veronluonteisia maksuja, eläkelainsäädäntöä sekä ympäristöterveydenhuoltoa koskevat asiat.

Talousvaliokunta (TaV)

Varsinaiset jäsenet:
Skinnari Jouko (pj.)
Kumpula-Natri Miapetra
Lipponen Päivi
Paatero Sirpa

Varajäsenet:
Saarinen Matti
Vuolanne Antti

Talousvaliokunnan tehtävänä on toimia PL 91 §:n 2 momentissa tarkoitettuna valiokuntana ja tällöin käsitellä pankkivaltuutettujen vuosittain antamat kertomukset sekä valmistella Suomen Pankkia ja Suomen itsenäisyyden juhlarahastoa (Sitraa) koskevat säädösasiat sekä muut maan pankki- ja rahalaitosta koskevat asiat. Talousvaliokunta käsittelee lisäksi asiat, jotka koskevat kauppaa ja teollisuutta, energiataloutta, kaupallisia yhteisöjä, elinkeinotoimintaa ja sen tukemista, kilpailua, kuluttajansuojaa, yksityistä vakuutustoimintaa, rahoitus- ja arvopaperimarkkina-lainsäädäntöä sekä valtion yhtiöitä, jotka eivät kuulu muun valiokunnan toimialaan.

Tulevaisuusvaliokunta (TuV)

Varsinaiset jäsenet:
Lipponen Päivi (vast.)
Asell Marko
Kumpula-Natri Miapetra
Paatero Sirpa

Varajäsenet:
Feldt-Ranta Maarit
Kantola Ilkka

Tulevaisuusvaliokunta valmistelee sille lähetetyt valtiopäiväasiakirjat ja antaa muille valiokunnille pyynnöstä lausuntoja niiden tehtäväalueeseen kuuluvista tulevaisuutta koskevista asioista. Valiokunta käsittelee asioita, jotka liittyvät tulevaisuuden kehitystekijöihin ja kehitysmalleihin. Valiokunta suorittaa tulevaisuuden tutkimiseen, myös sen menetelmäkysymyksiin, liittyvää selvitystyötä. Valiokunta toimii myös teknologiakehityksen ja teknologian yhteiskunnallisten vaikutusten arviointitoimintaa suorittavana parlamentaarisenä elimenä.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta (TyV)

Varsinaiset jäsenet:
Gustafsson Jukka (vpj.)
Kuusisto Merja
Lahtela Esa
Taimela Katja

Varajäsenet:
Guzenina-Richardson Maria
Kiuru Krista

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan tehtävänä on käsitellä asiat, jotka koskevat työympäristöä, työterveyshuoltoa, työvoimaa ja työllisyyttä (työvoimapolitiittinen aikuiskoulutus mukaan lukien), osallistumisjärjestelmiä, tasa-arvokysymyksiä ja siviilipalvelua. Valiokunta käsittelee pääosin myös säteilyvalvontaa ja kemikaaleja koskevat asiat

Ympäristövaliokunta (YmV)

Varsinaiset jäsenet:
Huovinen Susanna (pj.)
Hiltunen Rakel
Kuusisto Merja
Viitamies Pauliina

Varajäsenet:
Asell Marko
Taiveaho Satu

Ympäristövaliokunnan tehtävänä on käsitellä asiat, jotka koskevat asumista (myös huoneenvuokralainsäädäntöä ja asumistukea), kaavoitusta ja rakentamista, ympäristön- ja luonnonsuojelua, jätehuoltoa sekä vesilainsäädäntöä.

Puhemiesneuvoston sd-jäsenet

Johannes Koskinen (2. varapuhemies)
Matti Ahde
Susanna Huovinen
Jouko Skinnari
Erkki Tuomioja

Kansliatoimikunnan sd-jäsenet

Johannes Koskinen (2. varapuhemies)
Heli Paasio

Eduskunnan pankkivaltuusto - EPV

Kalliomäki Antti (vpj.)
Urpilainen Jutta

Eduskunta valitsee vaalikauden ensimmäisillä valtiopäivillä yhdeksän pankkivaltuutettua valvomaan Suomen Pankin toimintaa ja eduskunnan vastattavana olevien rahastojen hallintoa. Pankkivaltuutetut antavat eduskunnalle vuosittain kertomuksen ja tarvittaessa erilliskertomuksia.

Valtion vakuusrahaston valtuusto – Vvv

Kallio Reijo (vpj.)
Hellsten Tapio

Eduskunta valitsee vakuusrahaston valtuuston vaalikauden ensimmäisillä valtiopäivillä. Valtuustoon kuuluu yhdeksän jäsentä ja sen tehtävänä on valvoa rahaston toimintaa ja pankkituen käyttöä.

Suomen Pankin tilintarkastajat –SPtt

Varsinainen jäsen.:
Heinäluoma Eero

Varajäsen:
Filatov Tarja

Eduskunta valitsee vuosittain Suomen Pankille tilintarkastajat.

Kansaneläkelaitoksen valtuutetut - KelaV

Varsinaiset jäsenet:
Kiljunen Anneli (pj.)
Koski Valto
Rajamäki Kari

Varajäsenet:
Kuusisto Merja
Taimela Katja
Taiveaho Satu

Eduskunta valitsee kansaneläkelaitoksen valtuutetut. Valtuutettujen tehtävänä on valvoa kansaneläkelaitoksen hallintoa ja toimintaa.

Yleisradio Oy:n hallintoneuvosto – YleH

Viitanen Pia (vast.)
Guzenina-Richardson Maria
Lipponen Päivi
Kantola Ilkka
Tabermann Tommy

Eduskunta valvoo Yleisradio Oy:n toimintaa ja nimittää hallintoneuvoston.

Eduskunnan tilintarkastajat - Ett

Kallio Reijo (vars.) (pj.)
Koskinen Marjaana (varaj.)

Eduskunta valitsee keskuudestaan kolme tilintarkastajaa ja henkilökohtaiset varajäsenet. Eduskunnan valitsemat tilintarkastajat valitsevat neljännen tilintarkastajan ja hänen varajäsenensä. Tilintarkastajien tehtävänä on tarkastaa eduskunnan tilit ja hallinto. Tilintarkastajat antavat vuosittain eduskunnalle tilintarkastuskertomuksen.

Eduskunnan kirjaston hallitus – EKH

Varsinainen jäsen: Varajäsen:
Tuomioja Erkki (pj.) Lipponen Päivi

Eduskunta valitsee vaalikauden ensimmäisillä valtiopäivillä eduskunnan kirjaston hallituksen. Kirjaston hallitus antaa eduskunnalle vuosittain kertomuksen.

Ulkopoliittisen instituutin neuvottelukunta

Urpilainen Jutta (vpj.)

Neuvottelukunta ylläpitää ja kehittää tutkimuslaitoksen yhteyksiä sen keskeisiin yhteistyötahoihin sekä seuraa tutkimuslaitoksen toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Neuvottelukuntaan kuuluu enintään kahdeksan kansanedustajaa sekä enintään kaksitoista tutkimuslaitoksen keskeisten yhteistyötahojen edustajaa. Eduskunnan kansliatoimikunta nimeää neuvottelukunnan kansanedustajajäsenet ja kutsuu muut jäsenet. Neuvottelukunnan toimikausi on neljä vuotta.

Ulkopoliittisen instituutin hallituksessa on ryhmän nimeämänä Pertti Paasio.

Kansainvälisten asiain foorumi

Koskinen Johannes (2. varapuhemies)
Ahde Matti
Huovinen Susanna
Hurskainen Sinikka
Skinnari Jouko
Tuomioja Erkki

Eduskunnan puhemiesneuvosto perusti 21.4.2006 eduskunnan kansainvälisten asiain foorumin, jonka tarkoitus on kehittää eduskunnan valtuuskuntien ja valiokuntien kansainvälistä työtä. Foorumi kokoontuu 1-2 kertaa vuodessa. Koollekutsuja on eduskunnan puhemies. Foorumin jäseninä toimivat eduskunnan puhemiehistö ja valiokuntien puheenjohtajat, eduskunnan ja puhemiesneuvoston valitsemien valtuuskuntien puheenjohtajat sekä ulkoasiainministeriön edustus.

Kansallisoopperan hallintoneuvosto vv.2007-2010

Varsinainen jäsen: Varajäsen:
Hurskainen Sinikka Kiljunen Kimmo

Opetushallituksen johtokunta

Jukka Gustafsson

Johtokunnan tehtävinä on osallistua Opetushallituksen toiminnan kehittämiseen, hyväksyä muun muassa toiminta- ja taloussuunnitelma sekä talousarvioehdotuksen valmistelun suuntaviivat, seurata ja arvioida opetussuunnitelmien perusteiden uudistamista ja kehittämistä, ratkaista Opetushallitukselle kuuluvat koulutuspoliittisesti merkittävät asiat sekä hyväksyä ja allekirjoittaa yhdessä pääjohtajan kanssa Opetushallituksen tilinpäätös ja toimintakertomus. Valtioneuvosto nimittää Opetushallitukselle johtokunnan.

Suomen toimikunta Euroopan turvallisuuden edistämiseksi - STETE

Kiuru Krista (pj.)

STETE edistää turvallisuuspoliittista debattia ja tietoutta järjestämällä laajapohjaisia ja keskustelevia seminaareja, työryhmiä ja konferensseja ajankohtaisiin aiheisiin liittyen sekä julkaisemalla englanninkielistä [OSCE Review - European Security](#) lehteä ja muita julkaisuja. STETEn tilaisuuksiin osallistuu laaja joukko suomalaisia ja kansainvälisiä tahoja, mm. poliitikkoja, virkamiehiä, eri järjestöjen edustajia, tutkijoita ja lehdistöä. Eri poliittiset puolueet vetävät vuonna 1970 perustetun järjestön toimintaa.

STETE näkee turvallisuuskysymykset laajasti painottaen entistä enemmän niiden inhimillistä ulottuvuutta. Lähialueyhteistyö ja pohjoinen ulottuvuus ovat nousseet yhdeksi STETEn tärkeimmistä tehtävistä ja toiminta-alueista - STETE koordinoi [Pohjoismaisen turvallisuuspoliittisen foorumin](#) (Nordic Forum for Security Policy) työtä järjestäen laajoja keskustelufoorumeja lähialueillamme liittyen ajankohtaisiin kysymyksiin. Viimeksi foorumi kokoontui Ukrainassa [Kiovassa](#) syyskuussa 2008, sitä ennen Venäjällä [Pihkovassa](#) toukokuussa 2006 ja sitä edellisen kerran Gdanskissa Puolassa syyskuussa 2004. STETE pyrkii tiedottamaan myös [ETYJ](#)iin ja sen toimintaan liittyvistä asioista.

Tutkijoiden ja kansanedustajien seura - TUTKAS

Kiljunen Kimmo (pj.)

Tutkas on vuodesta 1970 toiminut seura, jonka tarkoituksena on luoda edellytykset kansanedustajien ja tutkijoiden väliselle yhteydelle ja tiedonvaihdon sekä edistää tiedettä koskevan suunnittelun, päätöksenteon ja tulosten hyväksikäytön kriittistä tarkastelua. Seuran jäsenenä on pääasiassa aktiivisia tutkijoita ja kansanedustajia.

Tutkas järjestää noin kerran kuukaudessa seminaarin, johon kaikki jäsenet kutsutaan. Seuran tutkijajäseneksi pääsemisen edellytyksenä on akateemisen loppututkinnon suorittaminen ja toimiminen tutkimustehtävissä

Suomen Lasten Parlamentti

Gustafsson Jukka

Yhdistyksen tavoitteena on aloittaa joka toinen vuosi järjestettävät Suomen Lasten Parlamenttien istunnot vuonna 2007, jotta jokaisella alle 18-vuotiaalla suomalaisella olisi mahdollisuus saada äänensä kuuluviin.

Peruskoululaisten vaikuttamisjärjestelmien perustamisen yhtenä tavoitteena on aktiivisen kansalaisuuden lisääminen. Oletetaan, että jos lapsella ja nuorella on mahdollisuus saada osallistua ja vaikuttaa, niin hän todennäköisesti toimii aktiivisesti myös aikuisena. Demokratia ei synny itsestään, vaan demokratiaan on kasvatettava. Omakohtaisella osallistumisella ja vaikuttamisella on yhteys myös kouluviihtyvyyteen ja oman elämän hallintaan.

Lasten Parlamentin malli eroaa ns. täysi-ikäisten poliittisiin puolueisiin turvautuvasta demokratiamallista. Parlamentin malli syntyy alueella aktiivisesti toimivien koulujen varaan rakentuvasta ns. mandaattidemokraattisesta mallista.

Tämä tapa toimia vahvistaa Lasten Parlamentin vaikuttavuutta, säännöllisyyttä ja turvallisuutta toimia lasten ja nuorten aseman ja osallisuuden lisäämiseksi. Koulujen varaan rakentuva Lasten vaikuttamiskanava motivoi sekä opetusta että tarjoaa opetukselle jokapäiväisen ja arkisin käytössä olevan sovelluskentän, lasten osallistumisen toimintafoorumiin.

Suomen Lasten Parlamentti ry:n aatteellisena sisältönä on YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus. Käytännössä Lasten Parlamentit mahdollistavat YK:n yleissopimuksen yhtä ydinkäsitettä mm. oikeuden osallistua ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti itseään koskevaan päätöksentekoon ja yhteiskuntapolitiikkaan.

4. 31.12.2009 RYHMÄN JÄSENTEN HALLINTONEUVOSTOJÄSENYYDET JA NIIHIN VERRATTAVAT LUOTTAMUSTEHTÄVÄT

Ahde Matti.....	VR-yhtymä Oyj:n hallintoneuvosto, pj.
Asell Marko.....	KELA:n tilintarkastaja
Feldt-Ranta Maarit.....	
Filatov Tarja.....	Fortum Oyj:n hallintoneuvosto
Gustafsson Jukka.....	Veikkaus Oyj:n hallintoneuvosto
Guzenina-Richardson Maria.....	Yleisradio Oyj:n hallintoneuvosto
Heinäluoma Eero.....	Suomen Pankin tilintarkastajat, SITRAn tilintarkastajat < kuuluvat yhteen
Hiltunen Rakel.....	Fortum Oyj:n hallintoneuvosto
Huovinen Susanna.....	Itella Oyj:n hallintoneuvosto
Hurskainen Sinikka.....	Finnvera Oyj
Kallio Reijo.....	Alko Oyj:n hallintoneuvosto, eduskunnan tilintarkastaja (pj.)
Kalliomäki Antti.....	Eduskunnan pankkivaltuusto, SITRAn hallintoneuvosto < kuuluvat yhteen
Kantola Ilkka.....	Yleisradio Oyj:n hallintoneuvosto
Karhu Saara.....	Alko Oyj:n hallintoneuvosto
Kiljunen Anneli.....	KELAn valtuutetut, pj.
Kiljunen Kimmo.....	Fortum Oyj:n hallintoneuvosto
Kiuru Krista.....	
Koski Valto.....	KELAn valtuutetut
Koskinen Johannes.....	Finnvera Oyj:n hallintoneuvosto
Koskinen Marjaana.....	
Kumpula-Natri Miapetra.....	Rautaruukki Oyj:n hallintoneuvosto
Kähkönen Lauri.....	Itella Oyj:n hallintoneuvosto
Kuusisto Merja.....	
Lahtela Esa.....	
Laitinen Reijo.....	Patria Industries:n neuvottelukunta

Lipponen Päivi..... Yleisradio Oyj:n hallintoneuvosto
 Ojala-Niemelä Johanna Kemijoki Oyj:n hallintoneuvosto
 Paasio Heli..... Alko Oyj:n hallintoneuvosto
 Paatero Sirpa..... Veikkaus Oyj:n hallintoneuvosto
 Peltonen Tuula.....
 Piirainen Raimo VAPO Oyj:n hallintoneuvosto
 Rajamäki Kari..... KELAn valtuutetut
 Rönni Tero.....
 Saarinen Matti..... Veikkaus Oyj:n hallintoneuvosto, vpj.,
 Skinnari Jouko Rautaruukki Oyj:n hallintoneuvosto
 Söderman Jacob
 Tabermann Tommy..... Yleisradio Oyj:n hallintoneuvosto
 Taimela Katja.....
 Taiveaho Satu VR-yhtymä Oyj:n hallintoneuvosto
 Tuomioja Erkki.....
 Urpilainen Jutta..... Neste Oil Oyj:n hallintoneuvosto
 Viitamies Pauliina.....
 Viitanen Pia Yleisradio Oyj:n hallintoneuvosto
 Vuolanne Antti.....
 Väättäin Tuula KELAn tilintarkastaja

Europarlamenttiin valittu Liisa Jaakonsaari kuului 14.7.2009 saakka eduskunnan pankkivaltuustoon ja SITRAn hallintoneuvostoon.

5. RYHMÄN KOKOUKSET

Eduskuntaryhmä kokoontui vuoden 2009 aikana 34 kertaa ja työvaliokunta 37 kertaa. Työvaliokunnan ja puoluejohdon kesäkokous pidettiin 11.-12.8. Nummelassa. Kesäkokouksen ensimmäisenä päivänä tutustuttiin Karkkilaan ja tuleviin kunnallisvaalien uusintavaaleihin ennen varsinaista kokousta. Ryhmän kesäkokous pidettiin 2.-3.9. Kuopiossa.

6. KANSAINVÄLISET YHTEYDET

SDP:n valtuuskunta Euroopan parlamentissa:

Jaakonsaari Liisa
 Repo Mitro

Euroopan parlamentti koostuu EU:n kaikista jäsenmaista valituista poliittisista jäsenistä ("euroedustajista, mepeistä") ja virkamiehistä, mutta toimii muutoin pitkälti samalla tavalla kuin jäsenmaiden kansalliset parlamentit. Päätöksiä tekevät poliittisesti valitut jäsenet, ja asioita valmistelee ja toteuttaa virkamiehistö, joka valitaan asiantuntemuksen perusteella ja useimmiten valintakilpailujen kautta.

Euroopan parlamentti valitaan viiden vuoden välein pidettävissä vaaleissa. Kesäkuussa 2009 valittiin 27 jäsenmaasta yhteensä 736 jäsentä. Parlamentissa työskentelee noin 5000 virkamiestä ja 800 poliittisten ryhmien työntekijää.

Pohjoismaiden neuvosto

<i>Varsinaiset jäsenet:</i>	<i>Varajäsenet:</i>
Feldt-Ranta Maarit (vast.)	Heinäluoma Eero
Peltonen Tuula	Kiuru Krista
Söderman Jacob	Viitamies Pauliina
Tabermann Tommy	Vuolanne Antti
Tuomioja Erkki	

Pohjoismaiden neuvosto on Pohjoismaiden parlamenttien välinen yhteistyöjärjestö, joka perustettiin vuonna 1952. Suomi liittyi vuonna 1955. Neuvosto voi antaa suosituksia Pohjoismaiden ministerineuvostolle ja hallituksille. Vuosittaisessa istunnossa ministerineuvosto ja hallitukset kertovat kansanedustajille millaisiin toimiin ne ovat suositusten pohjalta ryhtyneet. Ministerineuvosto ja neuvosto -nimikkeet aiheuttavat usein sekaannusta. Pohjoismaiden neuvostossa kohtaavat parlamentaarikot ja hallitusten edustajat. Pohjoismaiden ministerineuvosto taas on nimenomaan Pohjoismaiden hallitusten välinen yhteistyöelin. Ministerineuvosto perustettiin Helsingin sopimukseen tehdyllä muutoksella vuonna 1971, 19 vuotta Pohjoismaiden neuvoston perustamisen jälkeen. Ministerineuvoston koordinoiva virkamiestaho on Suomessa ulkoasiainministeriön alainen Pohjoismaisen yhteistyön sihteeristö. Puheenjohtajuus kiertää ministerineuvostossa vuosittain maalta toiselle.

Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunta - ENSV

Varsinainen jäsen
Hurskainen Sinikka (pj.)

Varajäsenet
Kallio Reijo
Kiuru Krista

Vuonna 1949 perustettu Euroopan neuvosto on Euroopan vanhin ja laajin poliittinen yhteistyöjärjestö. Suomi liittyi jäseneksi vuonna 1989. Järjestön tärkeimmät toimielimet ovat ministerikomitea ja parlamentaarinen yleiskokous, joka kokoontui ensimmäisen kerran perustamisvuonna 1949. Jäsenmaiden parlamentaarikoista koostuva yleiskokous tekee aloitteita ja antaa suosituksia, joiden pohjalta päätökset tehdään ministerikomiteassa.

ETYJ:n parlamentaarinen yleiskokous/Suomen valtuuskunta - ETYJSV

Koskinen Johannes (vpj.)
Karhu Saara
Kiljunen Kimmo

55 jäsenmaata käsittävä Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestö (ETYJ) on maailman laajapohjaisin turvallisuutta käsittelevä alueellinen järjestö. Euroopan maiden lisäksi jäseniä ovat Yhdysvallat ja Kanada. ETYJ:n instituutiot, mukaan lukien parlamentaarinen yleiskokous, perustettiin ns. Pariisin julistuksella vuonna 1990. Yleiskokous piti ensimmäisen istuntonsa Budapestissa vuonna 1992.

Parlamenttien välinen liitto IPU, Suomen johtokunta - IPUSR

Varsinainen jäsen:
Kiljunen Kimmo

Varajäsen:
Hurskainen Sinikka

Vuonna 1889 perustettu IPU (Inter-Parliamentary Union) on maailman vanhin ja laajapohjaisin parlamenttienvälinen yhteistyöjärjestö. Suomen ryhmä perustettiin 1920, ja vuodesta 1921 lähtien eduskunnan valtuuskunta on osallistunut lähes kaikkiin IPU-konferensseihin, eli nykyisiin yleiskokouksiin. Järjestön keskeisimpiä tavoitteita on tarjota maailmanlaajuinen keskustelufoorumi parlamentaarikoille sekä edistää rauhaa ja demokratiaa.

Pohjois-Atlantin liiton parlamentaarinen yleiskokouksen Suomen tarkkailijajäsenet - NATOSJ

Koskinen Johannes (pj.)

Eduskunnasta on osallistunut valtuuskunta Naton parlamentaarisen yleiskokouksen kokouksiin liitännäisjäsenenä vuodesta 1998 alkaen. Eduskunnan puhemiesneuvoston nimeämään nelihenkiseen valtuuskuntaan kuuluvat eduskunnan ulkoasiainvaliokunnan ja puolustusvaliokunnan puheenjohtajat sekä toinen varapuhemies, joka toimii valtuuskunnan puheenjohtajana. Valtuuskunnan sihteeristön tehtäviä hoitavat puolustusvaliokunnan virkamiehet.

Arktisen alueen parlamentaarikkokonferenssin Suomen valtuuskunta - ARKTSV

Ojala-Niemelä Johanna (vpj.)
Skinnari Jouko

Arktisen alueen yhteistyön tavoitteena on parantaa alueen sekä siellä elävien alkuperäiskansojen ja muiden asukkaiden elinolosuhteita ja asemaa. Ensimmäinen arktisen alueen parlamentaarikkokonferenssi järjestettiin vuonna 1993. Hallitustason yhteistyö alkoi vuonna 1996 Arktisen neuvoston perustamisen myötä. Eduskunnan puhemiesneuvosto asettaa Arktisen alueen parlamentaarikkokonferenssin Suomen valtuuskunnan vaalikausittain. Valtuuskuntaan kuuluu kuusi kansanedustajaa. Konferenssin johtoelimenä toimivassa pysyvässä parlamentaarikkokomiteassa on yksi edustaja kustakin jäsenmaasta, Euroopan parlamentista sekä alkuperäiskansojen järjestöistä. Suomen valtuuskunta valitsee keskuudestaan edustajansa pysyvään komiteaan. Valtuuskunnan sihteeristö toimii eduskunnan kansainvälisten asiain yksikössä.

Itämeren parlamentaarikkokonferenssi Suomen valtuuskunta - IPK

Huovinen Susanna

Itämeren maiden parlamentaarikkojen yhteistyön tavoitteena on parantaa alueen elinolosuhteita, vahvistaa yhteistä identiteettiä ja toimia Itämeren maiden neuvostossa tehtävän hallitustenvälisen yhteistyön katalysaattorina. Yhteistyöhön osallistuu Itämeren ympärysmaiden kansallisten parlamenttien lisäksi alueellisia parlamentteja kuten Karjalan tasavallan parlamentti ja Schleswig-Holsteinin osavaltion parlamentti sekä alueellisia järjestöjä kuten Pohjoismaiden neuvosto ja Baltian parlamentaarinen yleiskokous. Konferenssi järjestetään vuosittain jossain jäsenmaassa - ensimmäinen järjestettiin Helsingissä vuonna 1991. Suomen valtuuskuntaan kuuluu viisi edustajaa, jotka puhemiesneuvosto nimittää vaalikaudeksi. Valtuuskunnan sihteeristö on eduskunnan kansainvälisten asiain yksikössä. Konferenssien välillä työskentelyä johtaa pysyvä komitea, johon

kuuluvat Pohjoismaiden neuvoston ja Baltian yleiskokouksen edustajat sekä Puolan, Saksan ja Venäjän edustajat.

Länsi-Euroopan Unionin parlamentaarisen yleiskokouksen Suomen valtuuskunta - WEUSV

Kallio Reijo

Vuonna 1954 perustetun Länsi-Euroopan unionin yleiskokouksen toimintaan osallistuu parlamentaarikkoja lähes 40 maasta. WEU-jäsenmaiden (10) lisäksi mukana on liittännäisjäseniä ja -kumppaneita sekä tarkkailijajäseniä, joihin Suomen eduskunta lukeutuu mm. Ruotsin ja Itävallan ohella. WEU:n parlamentaarinen yleiskokous tarjoaa Euroopan laajuisen foorumin turvallisuus- ja puolustuspoliittiselle keskustelulle. Järjestö pyrkii turvaamaan erityisesti Euroopan maiden parlamenttien mahdollisuudet seurata yhdessä EU:n turvallisuus- ja puolustuspoliitiikan kehittämistä.

Euro-Välimeri parlamentaarisen yleiskokouksen Suomen valtuuskunta - EMPA

Varsinainen jäsen:
Kiuru Krista

Varajäsen:
Kantola Ilkka

EU:lla on Välimerikumppanuus, ns. Barcelona-prosessi, joka tiivistää yhteistyötä EU:n ja Välimeren alueen maiden kanssa. Euro-Välimeri -parlamentaarinen yleiskokous (EMPA) on Barcelona-prosessin parlamentaarinen ulottuvuus. EMPA perustettiin vuonna 2003 seuraamaan EU:n Barcelona-prosessia sekä monitoroimaan Euro-Välimeri -kumppanuussopimusten toimintaa. EMPA korvasi aiemman Euro-Välimeri -parlamentaarisen foorumin. EMPA:n on tarkoitus antaa parlamentaarisia virikkeitä EU:n ja Välimeren alueen yhteistyön kehittämiseksi, kannanottoja Välimerikumppanuudesta ja kumppanuussopimusten toimeenpanosta sekä suosituksia ja julkilausumia Euro-Välimeri -ministerikokousten harkintaan. Valtuuskunnan jäsenet valitaan ulkoasiainvaliokunnan jäsenistöstä.

7. RYHMÄN LAUSUNNOT JA KANNANOTOT

24.4.2009

Eduskunnan kanslian organisaation kehittäminen

Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä antoi lausunnon hallinnon kehittämisestä 16.10.08. Kyseisessä lausunnossa todetut näkemykset ovat yhä ajankohtaisia. Toivomme, että ne otetaan jatkotyössä huomioon.

Korostamme edelleen, että eduskunnan työtä ei voi verrata suoraan mihinkään virastoon tai laitokseen. Tehtäessä tehokkuus- tai tuottavuusvertailuja oikeita vertailukohtia ovat muiden maiden parlamentit. Tämä olisi täytynyt ottaa lähtökohdaksi hallinnon kehittämistyössä. Suomen eduskunnan kulut ovat eri vertailuissa keskimääräistä tasoa.

Eduskunnan työn luonne ja laajuus ovat muuttuneet siitä, kun nykyinen organisaatio on luotu. Eduskunnan työ on kansainvälistynyt. Tietotekniikka on kehittynyt ja tullut osaksi kaikkien työtä. Hallinnassa olevien kiinteistöjen määrä on kasvanut. Turvallisuusnäkökohdat on täytynyt ottaa uudella tavalla huomioon. Henkilökuntamäärä on kasvanut lähinnä tukitoimintojen kasvun vuoksi. Näistä kaikista muutoksista johtuen on tarpeen arvioida, onko nykyinen tapa hoitaa asioita ajanmukainen. Hallintoa pitää voida aika ajoin päivittää. Käynnistetty hallinnon kehittämistyö on ollut tarpeen.

Eduskunnan työn luonne poikkeaa muusta valtionhallinnosta. Lainsäädäntötyön edellyttämät palvelut täytyy olla saatavilla tarvittaessa kaikkina vuoden aikoina ja vuorokauden aikoina. Töiden määrä vaihtelee vaalikauden aikana sekä istuntokausien aikana. Jotta asiat hoituvat kaikkina aikoina hyvin, eduskunnan henkilökuntamitoituksen täytyy vastata myös kiireisimpien ja yllätyksellisten tilanteiden tarpeisiin.

Perustuslain mukaan lainsäädäntötyö tapahtuu molemmilla kansalliskielillä, mikä tulee huomioida uudistuksia tehtäessä. Tärkeää on myös, että tietyt tukipalvelut toimivat hyvin myös istuntotaukojen aikana. Mm. turvallisuusnäkökohtien vuoksi on perusteltua, että työt tehdään eduskunnan omalla henkilökunnalla eikä töitä ulkoisteta. Valtion hallinnon tuottavuusohjelman toteuttaminen tavoitteena supistaa henkilökuntaa kaavamaisesti ei sovellu myöskään eduskuntaan.

Eduskunnan työn luonteen vuoksi kanslian johdolta täytyy edellyttää syvällistä lainsäädäntö- ja valtiopäivätyön tuntemusta. Eduskunnan johtaminen on organisoitava siten, että ylimpänä johtajana on valtiopäivätöiminnasta vastuussa oleva henkilö. Toimivaltasuhteiden valtiopäivätyön ja eduskunnan tukitoimintojen välillä täytyy olla selkeitä.

Eduskuntaryhmät ovat eniten tekemisissä valtiopäivätyön kanssa eli käytännössä keskuskanslian ja valiokuntasihteeristön kanssa. Tämä osa eduskunnan hallintoa on toiminut erittäin hyvin. Keskuskanslian ja valiokuntasihteeristön osaaminen on ollut hyvin käytössä. Henkilökunta on ollut erittäin motivoitunut hoitamaan tehtäviään. Halkeraportissa esitetään uudenlaista organisointimallia näiden tehtävien hoitoon. Nykyiset valiokuntakansliat hajotettaisiin hallinnollisesti kolmen eri yksikön alaisuuteen, valiokuntaneuvokset omaan yksikköön, osastosihteerit toiseen ja valiokunta-avustajat kolmanteen. Emme pidä näitä esityksiä laadukkaan työn ja henkilökunnan osaamisen käytön kannalta järkevinä.

Valiokuntien toimintaedellytyksiä täytyy pikemminkin vahvistaa kuin heikentää. Valiokuntien tavoitteena on toimia enemmän moniammatillisina tiiminä. Kannatamme henkilöstövoimavarojen joustavampaa käyttöä.

Lainsäädäntötyön, keskuskanslian ja valiokuntasihteeristön toimintaedellytyksiä ei saa heikentää esitetyllä organisaatiomuutoksella. Yhdymme tämän asian osalta eduskunnan kanslian henkilöstöjärjestöjen näkemykseen.

Eduskunnan hallinnon kehittämistarpeet painottuvat henkilöstöhallintoon, talousseurantaan ja eri tukitoimintoihin. Eduskuntaan tarvitaan enemmän yleisjohtamisen ja henkilöstöhallinnon osaamista. Määrätietoisempi talouden suunnittelu ja seuranta ovat toteutettavissa nykyiselläkin organisaatiolla, kuten on jo tapahtunut viime vuoden aikana.

Eri tukitoimintojen tehtävänä on turvata valtiopäivätyön ja kansanedustajien työn päivittäinen sujuminen. Hallinnolliset esteet tai riittämättömät toimintavaltuudet eivät saa olla esteenä asioiden sujuvalle hoitamiselle. Kansanedustajien työolosuhteet täytyy pitää ajan tarpeiden mukaisina.

Raportissa esitetään kirjaston sijoittamista erillisyyksiköksi. Emme kannata esitystä. Kirjaston kehittämistarpeisiin on syytä palata erikseen halkeprosessin ulkopuolella.

Koko henkilökunnan työssä jaksamisen ja työviihtyvyyden kannalta on tärkeää, että hallinnon kehittämistyö viedään päätökseen mahdollisimman pian.

11.12.2009

Eduskunta, Säästötoimikunta, Hallinto-osaston kirjaamo

Asia: Hallinnon kehittämiseen liittyvät säädösmuutokset ja eduskuntaryhmien saamaa tukea koskeva lakiehdotus

Ryhmämme on antanut lausunnot eduskunnan hallinnon kehittämisestä 16.10.2008 ja 24.4.2009. Näiden lausuntojen sisällöt ovat edelleen voimassa.

Nyt pyydetään lausuntoa hallinnon kehittämiseen liittyvistä säädösmuutoksista ja kahdesta vaihtoehtoisesta johtamismallista. Vaihtoehto A perustuu johtamisen kehittämiseen nykyisen hallintosäännösten ja organisaatorakenteen pohjalta. Vaihtoehdossa B pääsihteerin johtaisi eduskunnan kanslian valtiosääntöistä toimintaa ja hallintotoimintoja johtaisi kansliapäällikkö (hallinto- ja palvelujohtaja) suoraan kansliatoimikunnan alaisuudessa.

Kannatamme hallinnon kehittämistä vaihtoehto A:n pohjalta. Eduskunnan johtaminen täytyy organisoida siten, että ylimpänä johtajana on valtiopäivätoiminnasta vastuussa oleva henkilö. Toimivaltasuhteiden valtiopäivätyön ja eduskunnan tukitoimintojen välillä täytyy olla selkeitä. Valta ja vastuu täytyy olla samoissa käsissä.

Toimivaltasuhteet eivät ole riittävän selkeitä vaihtoehdossa B. Kaksipäiset johtamismallit eivät toimi käytännössä ja aiheuttavat tarpeettomia ristiriitatilanteita.

Eduskuntaryhmiltä kysytään kantaa myös eduskuntaryhmien tukea koskevasta lakiehdotusluonnoksesta.

Pidämme tärkeänä, että ryhmien asemaa ja tukea ohjaava säädösperusta selkiytetään. Valmisteltu lakiehdotus on hyvä pohja, mutta sisältö on keskeneräinen. Mm. ryhmien juridinen asema jää siinä kokonaan tarkastelun ulkopuolelle.

Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä esittää, että ryhmäkanslioita ja ryhmien varainkäyttöä koskeva lakiehdotus valmistellaan huolella ensi kevään aikana. Valmistelua täytyy jatkaa erikseen nimettävässä työryhmässä siten, että eduskuntaryhmät ovat siinä keskeisesti mukana. Tavoitteena täytyy olla, että ryhmäkanslioita ja ryhmien varainkäyttöä koskeva erillislaki saatetaan voimaan vuoden 2011 valtiopäiväiltä alkaen.

Tässä vaiheessa emme ota kantaa lakiluonnokseen sisältyviin yksityiskohtiin.

15.12.2009

Oikeusministeriön lainvalmisteluosastolle

**Asia: Lausuntopyyntö OM 22/41/2008
Lahjusrikokset (OM Työryhmämietintö 2009:16)**

Sosialidemokraattiselta eduskuntaryhmältä on pyydetty lausuntoa ehdotuksesta hallituksen esitykseksi lahjusrikoksia koskevan sääntelyn täydentämiseksi annetun oikeusministeriön työryhmämietinnön 2009:16 pohjalta.

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Strasbourgissa 15 päivänä toukokuuta 2003 tehdyn lahjontaa koskevan Euroopan neuvoston rikosoikeudellisen yleissopimuksen lisäpöytäkirjan. Lisäksi esityksessä ehdotetaan kansanedustajan

lahjusrikoksia koskevia rikoslain säännöksiä muutettavaksi siten, että ne nykyistä selvemmin vastaisivat mainitun yleissopimuksen määräyksiä.

Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä pitää hyvänä sitä, että yleissopimusta ja sen lisäpöytäkirjaa valvovan elimen GRECO:n Suomea koskevia suosituksia ollaan saattamassa rikoslain muutoksilla voimaan lain tasolla. Ryhmä kiirehtii GRECO:n vaatimaa uudistusta.

Viime vuosina Suomessa on paljastunut merkittäviä korruption tunnusmerkistön täyttäviä tapauksia, jotka omalta osaltaan ovat vahvistaneet kansainvälisen valvontaelimen huomiot oikeiksi kotimaisen sääntelyn paikoittaisesta aukollisuudesta. Kansanedustajan lahjontaa koskevien säännösten kohdalla kysymys edustajan koskemattomuuden suojasta ja sen suhde kansanedustajan asemaa koskevaan perustuslain 30 §:ään on herättänyt epäilyjä aikaisemmissa lahjontasopimuksen voimaansaattamista koskeneissa lainsäädäntöhankkeissa sekä laki- että perustuslakivaliokuntien käsittelyissä (LaVM 10/2001 ja PeVL 29/2001 vp). Hallituksen tulisikin nyt käsillä olevassa esityksessä selvittää, mitkä rajaukset kansanedustajien immuniteettiin ovat välttämättömiä ja siten perusteltuja uudistuksen onnistumisen kannalta. Myös säännösten käytännön soveltamista esimerkiksi suhteessa uusittaviin vaali- ja puoluerahoitussäännöksiin tulee selvittää jatkovalmistelussa.

Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä tukee kansanedustajien lahjontaa koskevien rikoslain säännösten uudistamista GRECO:n vaatimusten mukaisesti, mutta ottaa yksityiskohtiin kantaa vasta hallituksen lopullisen esityksen käsittelyssä eduskunnassa asiantuntijakuulemisten jälkeen.

Ryhmän kesäkokouksen kannanotto
Kuopio 3.9.2009

Verotus on uudistettava oikeudenmukaisemmaksi

Verotusta on uudistettava oikeudenmukaisemmaksi, jotta ylisuuria tuloeroja voidaan tasoittaa. Verotuksen on oltava riittävää, jotta hyvinvointivaltion palvelut ja tulonsiirrot voidaan rahoittaa. Verotuksen on aina kannustettava työhön. Ansiotulojen ja pääomatulojen veroeroa onkin kurottava umpeen.

Hyväosaisten veroalennusten sijasta voimavaroja on suunnattava työllisyyden hoitoon, kuntalaisten palveluihin ja pienituloisten tilanteen parantamiseen sekä investointeihin ja työllisyyden vahvistamiseen. Laman kustannuksia ei saa jättää tulevien sukupolvien maksettavaksi.

Työllisyyttä on vahvistettava

Valtion on huolehdittava omistamiensa yritysten yhteiskuntavastuusta, työllisyydestä ja alueellisesta kehityksestä. Hallitus on omistajaohjauksessaan antautunut liian helpolla markkinoiden vietäväksi. Hallituksen esitykset Destian, Raskoneen ja Labtiumin myynnistä ovat vakavia virheitä. Sosialidemokraatit eivät hyväksy Destian myymistä.

Hallitus on myymässä kansallisuusomaisuutta ylisuurten verokevennysten katteeksi. Tätä emme hyväksy. Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä vaatii selontekoa valtion omistajaohjauspolitiikasta heti alkusyksystä.

Metsäteollisuuden pelastamiseksi on saatava aikaan kansallinen pelastusohjelma, jolla alan kohtuuhintainen puuraaka-aineen ja energian saanti turvataan, tuotekehitystä lisätään sekä vahvistetaan logistisia ratkaisuja. Sosialidemokraatit edellyttävät toimia, joilla Itä-Suomen ja Varkauden metsäteollisuuden vakavat uhat voidaan torjua.

Modernia talouskasvua ja työllisyyttä voidaan luoda myös ympäristö- ja ilmastoteknologian kehittämisellä. Se auttaa osaltaan uuden nousun alkua ja vahvistaa tulevaisuuden kilpailukykyämme.

Työttömyyden nousu vaatii panostamaan enemmän työttömyyden hoitoon. On tärkeää ehkäistä työttömyyden pitkittymistä, koska se syrjäyttää pysyvästi työmarkkinoilta ja herkästi koko yhteiskunnasta. Työvoimatoimistojen ja työvoimapolitiikan resurssit on turvattava. Nuorten pitkäaikaistyöttömyys on estettävä. On tarjottava mahdollisuus koulutus-, tukityö-, työharjoittelu- tai työpajapaikkaan.

Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä kannattaa puolueen puheenjohtajan ehdotusta kutsua koolle laaja työllisyysfoorumi.

Kuntien palveluista on huolehdittava

Kunnissa lama ei vähennä päivähoidon, koulutuksen, vanhustenhoivan tai terveydenhuollon tarvetta. Päinvastoin monen palvelun tarve kasvaa.

Kunnat tarvitsevat lisää rahoitusta voidakseen huolehtia julkisista hyvinvointipalveluista. Tulevaisuudessakin valtion on huolehdittava omasta rahoitusvastuustaan, jotta kaikilla on tasa-arvoinen mahdollisuus saada hoitoa, huoltoa ja koulutusta.

Sosialidemokraatit haluavat lisätä tukea kuntien peruskorjaushankkeisiin. Näin saisimme työtä romahtaville rakennusmarkkinoille ja samalla turvaamme kuntien omaisuuden arvon säilymistä, olipa kyse homekoulusta, päiväkodista tai vanhainkodista.

8. RYHMÄN ALOITTEET JA VÄLIKYSYMYKSET

Ryhmän yhteisiä lakialoitteita tehtiin 8 ja yhteisiä talousarvioaloitteita 31. Alla on luettelo ryhmän yhteisistä aloitteista. Lakialoitteita ryhmämme jäsenet tekivät toimintavuoden 2009 aikana 32, talousarvioaloitteita 373, lisätalousarvioaloitteita 27 ja toimenpidealoitteita 14. Kirjallisia kysymyksiä sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän kansanedustajat tekivät 258 kappaletta. Suullisella kysymystunnilla sos.dem. kansanedustajat esittivät 40 kysymystä. Kaikki aloitteet ja kirjalliset kysymykset ovat luettavissa eduskunnan www.eduskunta.fi . Välikysymyksiä oppositio teki kolme. Aloitteen tekijöinä välikysymyksiin olivat sosialidemokraatit.

8.1. Yhteiset lakialoitteet

1. **LA 108/2009 vp** Lakialoite: Laki tuloverolain 124 §:n muuttamisesta (Filatov, Tarja /sd ym.)
2. **LA 102/2009 vp** Lakialoite: Laki sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta ja kiinteistöverolain väliaikaisesta muuttamisesta (Filatov, Tarja /sd ym.)
3. **LA 103/2009 vp** Lakialoite: Laki työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:n muuttamisesta (Filatov, Tarja /sd ym.)
4. **LA 101/2009 vp** Lakialoite: Laki varainsiirtoverolain 15 a §:n ja verotusmenettelystä annetun lain 15 §:n muuttamisesta (Filatov, Tarja /sd ym.)
5. **LA 100/2009 vp** Lakialoite: Laki jäteverolain 2 ja 4 §:n muuttamisesta (Filatov, Tarja /sd ym.)
6. **LA 105/2009 vp** Lakialoite: Laki tuloverolain 106 §:n muuttamisesta (Filatov, Tarja /sd ym.)
7. **LA 98/2009 vp** Lakialoite: Laki arvonlisäverolain muuttamisesta (Filatov, Tarja /sd ym.)
8. **LA 99/2009 vp** Lakialoite: Laki pakkausverosta (Filatov, Tarja /sd ym.)

8.2. Yhteiset talousarvioaloitteet

1. **TAA 100/2009 vp** Talousarvioaloite: Vuokra-asuntojen korkotukilainoituksen ehtojen parantaminen ja erityisryhmien asunto-olojen parantaminen (Filatov, Tarja /sd ym.)
2. **TAA 99/2009 vp** Talousarvioaloite: Määrärahan osoittaminen ympäristötöiden määrärahojen turvaamiseen (Filatov, Tarja /sd ym.)
3. **TAA 98/2009 vp** Talousarvioaloite: Määrärahan osoittaminen valtionavustukseen kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon korjaushankkeisiin (Filatov, Tarja /sd ym.)
4. **TAA 97/2009 vp** Talousarvioaloite: Määrärahan osoittaminen lapsen perusosan korottamiseen toimeentulotuesta (Filatov, Tarja /sd ym.)
5. **TAA 96/2009 vp** Talousarvioaloite: Määrärahan osoittaminen eläkkeensaajien asumistuen parantamiseen (Filatov, Tarja /sd ym.)
6. **TAA 95/2009 vp** Talousarvioaloite: Määrärahan osoittaminen työmarkkinatuen ja työttömyyspäivärahojen korottamiseen (Filatov, Tarja /sd ym.)
7. **TAA 94/2009 vp** Talousarvioaloite: Määrärahan osoittaminen valtion korvaukseen kunnille kuntoutuksen työtoiminnan järjestämiseen (Filatov, Tarja /sd ym.)
8. **TAA 93/2009 vp** Talousarvioaloite: Määrärahan osoittaminen yleisen asumistuen parantamiseen (Filatov, Tarja /sd ym.)
9. **TAA 92/2009 vp**
Talousarvioaloite: Määrärahan osoittaminen sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan toimintaan ja valitusruuhkien purkuun (Filatov, Tarja /sd ym.)
10. **TAA 91/2009 vp** Talousarvioaloite: Määrärahan osoittaminen työllisyysperusteisiin investointeihin (Filatov, Tarja /sd ym.)
11. **TAA 90/2009 vp** Talousarvioaloite: Määrärahan osoittaminen työllistämis-, koulutus- ja erityistoimiin (Filatov, Tarja /sd ym.)

12. **TAA 89/2009 vp** Talousarvioaloite: Määrärahan osoittaminen työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenoihin (Filatov, Tarja /sd ym.)
13. **TAA 88/2009 vp** Talousarvioaloite: Määrärahan osoittaminen joukkoliikenteen tukemiseen (Filatov, Tarja /sd ym.)
14. **TAA 86/2009 vp** Talousarvioaloite: Määrärahan osoittaminen perusväylänpitoon (Filatov, Tarja /sd ym.)
15. **TAA 85/2009 vp** Talousarvioaloite: Määrärahan osoittaminen nuorten työpajatoimintaan (Filatov, Tarja /sd ym.)
16. **TAA 84/2009 vp** Talousarvioaloite: Määrärahan osoittaminen valtionosuuteen ja -avustukseen ammattikorkeakoulujen käyttökustannuksiin (Filatov, Tarja /sd ym.)
17. **TAA 83/2009 vp** Talousarvioaloite: Määrärahan osoittaminen aikuiskoulutukseen (Filatov, Tarja /sd ym.)
18. **TAA 82/2009 vp** Talousarvioaloite: Määrärahan osoittaminen ammatilliseen peruskoulutukseen (Filatov, Tarja /sd ym.)
19. **TAA 81/2009 vp** Talousarvioaloite: Määrärahan osoittaminen homekoulujen korjauksiin (Filatov, Tarja /sd ym.)
20. **TAA 80/2009 vp** Talousarvioaloite: Määrärahan osoittaminen valtionosuuteen ja -avustukseen yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin (Filatov, Tarja /sd ym.)
21. **TAA 79/2009 vp** Talousarvioaloite: Määrärahan osoittaminen kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuteen (Filatov, Tarja /sd ym.)
22. **TAA 78/2009 vp** Talousarvioaloite: Määrärahan osoittaminen kunnallisverotuksen perusvähennyksen korottamiseen (Filatov, Tarja /sd ym.)
23. **TAA 76/2009 vp** Talousarvioaloite: Määrärahan osoittaminen poliisitoimen toimintamenoihin (Filatov, Tarja /sd ym.)
24. **TAA 75/2009 vp** Talousarvioaloite: Määrärahan osoittaminen rangaistusten täytäntöönpanoon Rikosseuraamusviraston toimintamenoihin (Filatov, Tarja /sd ym.)
25. **TAA 74/2009 vp** Talousarvioaloite: Määrärahan osoittaminen syyttäjälaitoksen toimintamenoihin osoitettavaksi talousrikostorjuntaan (Filatov, Tarja /sd ym.)
26. **TAA 73/2009 vp** Talousarvioaloite: Määrärahan osoittaminen varsinaiseen kehitysyhteistyöhön (Filatov, Tarja /sd ym.)
27. **TAA 72/2009 vp** Talousarvioaloite: Windfall-veron arvioitu tuotto (Filatov, Tarja /sd ym.)
28. **TAA 71/2009 vp** Talousarvioaloite: Pakkausveron arvioitu tuotto (Filatov, Tarja /sd ym.)
29. **TAA 70/2009 vp** Talousarvioaloite: Jäteveron laajentaminen ja arvioidun tuoton korottaminen (Filatov, Tarja /sd ym.)
30. **TAA 69/2009 vp** Talousarvioaloite: Varainsiirtoveron tuottoarvion korottaminen (Filatov, Tarja /sd ym.)
31. **TAA 68/2009 vp** Talousarvioaloite: Käännetyn arvonlisäveron arvioidun tuoton korottaminen (Filatov, Tarja /sd ym.)

8.3. Välikysymykset

Ryhmä teki yhdessä muiden oppositiopuolueiden kanssa kolme välikysymystä, jotka olivat

1. **VK 3/2009 vp** Välikysymys: Vanhusten hoidon ja oikeuksien turvaaminen (Filatov, Tarja /sd ym.)
2. **VK 2/2009 vp** Välikysymys: Työttömyyden kasvun pysäyttäminen ja nuorten työllistäminen (Filatov, Tarja /sd ym.)
3. **VK 1/2009 vp** Välikysymys: Hallituksen kannanotto eläkeiän nostosta ja eläkkeiden leikkaamisesta (Urpilainen, Jutta /sd ym.)

9. RYHMÄPUHEENVUOROT ERI KESKUSTELUISSA

9.1. Valtioneuvoston selonteot, pääministerin ilmoitukset ja valtioneuvoston tiedonannot

Hallitus antoi eduskunnalle vuonna 2009 yhdeksän selontekoa (VNS), kaksi pääministerin ilmoitusta (PI), kaksi valtioneuvoston tiedonantoa (VNT) ja 283 hallituksen esitystä (HE), joista osasta käytiin ryhmäpuheenvuorokierros:

Selonteot:

1. **VNS 9/2009 vp** Valtioneuvoston selonteko kunta- ja palvelurakenneuudistuksesta
2. **VNS 8/2009 vp** Valtioneuvoston selonteko Valtioneuvoston tulevaisuusselonteko ilmasto- ja energiapolitiikasta: kohti vähäpäästöistä Suomea
3. **VNS 7/2009 vp** Valtioneuvoston selonteko Suomen ihmisoikeuspolitiikasta
4. **VNS 6/2009 vp** Valtioneuvoston selonteko Itämeren haasteista ja Itämeri-politiikasta
5. **VNS 5/2009 vp** Valtioneuvoston selonteko: Maaseutu ja hyvinvoiva Suomi : Valtioneuvoston maaseutupoliittinen selonteko eduskunnalle
6. **VNS 4/2009 vp** Valtioneuvoston selonteko EU-politiikasta
7. **VNS 3/2009 vp** Valtioneuvoston selonteko valtiontalouden kehyksistä vuosille 2010 - 2013
8. **VNS 2/2009 vp** Valtioneuvoston selonteko: Suomen osallistuminen YK:n kriisinhallintaoperaatioon Tshadissa ja Keski-Afrikan tasavallassa (United Nations Mission in the Central African Republic and Chad, MINURCAT)
9. **VNS 1/2009 vp** Valtioneuvoston selonteko: Suomen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka 2009

Pääministerin ilmoitukset:

1. **PI 2/2009 vp** Pääministerin ilmoitus taloustilanteesta
2. **PI 1/2009 vp** Pääministerin ilmoitus hallituksen politiikasta vuonna 2009 ja keskeisimmistä eduskunnalle annettavista esityksistä

Valtioneuvoston tiedonannot:

1. **VNT 2/2009 vp** Valtioneuvoston tiedonanto Kööpenhaminan ilmastokokouksesta
2. **VNT 1/2009 vp** Valtioneuvoston tiedonanto vaalirahoitukseen liittyvistä kysymyksistä

9.2. Eduskuntaryhmän ryhmäpuheenvuorot

Vuoden 2009 aikana pidettiin 24 ryhmäpuheenvuoroa. Kaikki ryhmäpuheenvuorot ovat luettavissa osoitteessa www.eduskunta.fi.

Kari Rajamäki: Hallituksen esitys valtion talousarvioksi vuodelle 2010 (HE 138/2009 vp) 14.12.2009

Susanna Huovinen: Hallituksen tiedonanto Kööpenhaminan ilmastokokouksesta (VNT 2/2009 vp) 2.12.2009

Rakel Hiltunen: Valtioneuvoston selonteko kunta- ja palvelurakenneuudistuksesta (VNS 9/2009 vp) 24.11.2009

Päivi Lipponen: Suomi ja arktiset alueet (Kertomus K 3/2009 vp) 18.11.2009

Pia Viitanen: Lähete keskustelu valtioneuvoston ilmasto- ja energiapolitiisesta tulevaisuus selonteosta (VNS 8/2009 vp) 21.10.2009

Jacob Söderman: Hallituksen tiedonanto vaalirahoituksesta (VNT 1/2009 vp) 30.9.2009

Valto Koski: Välikysymys keskustelu vanhustenhoivasta (VK 3/2009 vp) 29.9.2009

Jutta Urpilainen: Vuoden 2010 talousarvion lähete keskustelu (HE 138/2009 vp) 15.9.2009

Ilkka Kantola: Lähete keskustelu valtioneuvoston selontekoon ihmisoikeus politiikasta (VNS 7/2009 vp) 9.9.2009

Kari Rajamäki: Pääministerin ilmoitus taloustilanteesta (PI 2/2009 vp) 17.6.2009

Miäpetra Kumpula-Natri: Palaute keskustelu pitkän aikavälin ilmasto- ja energiastrategiaa koskevasta selonteosta (VNS 6/2008 vp) 17.6.2009

Eero Heinäluoma: Palaute keskustelu turvallisuus- ja puolustus politiisesta selonteosta (VNS 1/2009 vp) 16.6.2009

Susanna Huovinen: Lähete keskustelu Itämeri selonteosta (VNS 6/2009 vp) 10.6.2009

Heli Paasio: Valtioneuvoston selonteon palaute keskustelu valtion talouden kehystistä vuosille 2010 – 2013 (VNS 3/2009 vp) 3.6.2009

Liisa Jaakonsaari: Työttömyyden kasvun pysäyttäminen ja nuorten työllistäminen välikysymys keskustelussa (VK 2/2009 vp) 2.6.2009

Lauri Kähkönen: Maaseutupoliittisen selonteon lähete keskustelu (VNS 5/2009 vp) 27.5.2009

Kimmo Kiljunen: EU-selonteon palaute keskustelu (VNS 4/2009 vp) 26.5.2009

Erkki Tuomioja: EU-selonteon lähete keskustelu (VNS 4/2009 vp) 16.4.2009

Tarja Filatov: Selonteko valtion talouden kehystistä vuosille 2010–2013 (VNS 3/2009 vp) 31.3.2009

Kari Rajamäki: Lisätalousarvioesityksen palaute keskustelu (HE 1/2009 vp) 18.3.2009

Jukka Gustafsson: Välikysymys keskustelu eläkeiän nostosta ja eläkkeiden leikkaamisesta (VK 1/2009 vp) 11.3.2009

Reijo Kallio: Lisätalousarvioesityksen lähete keskustelu (HE 1/2009 vp) 12.2.2009

Jutta Urpilainen: Lähete keskustelu turvallisuus- ja puolustus- politiisesta selonteosta (VNS 1/2009 vp) 11.2.2009

Tarja Filatov: Valtio päivien avaus keskustelu (PI 1/2009 vp) 10.2.2009

10. KATSAUS VALIOKUNNISSA KÄSITELTYIHIN ASIOIHIN

Tähän toimintakertomukseen olemme valiokunnittain nostaneet esille vain ne asiat, joihin sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmän on esittänyt vastalauseen. Eri valiokuntien työmäärästä saa jonkinlaisen käsityksen vertailemalla annettujen mietintöjen ja lausuntojen määriä. Vertailu ei anna täydellistä kuvaa työmäärästä, koska esitykset ja selonteot, joista mietintöjä ja lausuntoja annetaan, ovat laajuudeltaan hyvin erilaisia.

Valiokuntien kaikki mietinnöt ja lausunnot löytyvät osoitteesta www.eduskunta.fi.

Valiokunta	Mietintöjä	Lausuntoja
10.1. Suuri valiokunta	1	3
10.2. Perustuslakivaliokunta	12	40
10.3. Ulkoasiainvaliokunta	12	11
10.4. Valtiovarainvaliokunta	47	19
10.5. Tarkastusvaliokunta	5	6
10.6. Hallintovaliokunta	23	27
10.7. Lakivaliokunta	18	28

10.8. Liikenne- ja viestintävaliokunta	33	30
10.9. Maa- ja metsätalousvaliokunta	12	31
10.10. Puolustusvaliokunta	4	9
10.11. Sivistysvaliokunta	12	20
10.12. Sosiaali- ja terveysvaliokunta	55	22
10.13. Talousvaliokunta	30	39
10.14. Tulevaisuusvaliokunta	-	8
10.15. Työelämä- ja tasa-arvoasiainvaliokunta	12	25
10.16. Ympäristövaliokunta	12	39

10.1. Suuri valiokunta

Valiokunta antoi yhden mietinnön ja kaksi lausuntoa.

Valiokuntaryhmän vastaavana toimi Erkki Tuomioja, joka oli myös koko valiokunnan puheenjohtaja.

Suuren valiokunnan asiakokonaisuuksina vuonna 2009 oli muun muassa EU-selonteko, EU:n talous- ja työllisyysasiat, Lissabonin sopimuksen voimaantuleminen ja Kööpenhaminan ilmastoneuvottelut.

Lisäksi eduskunnan EU-käsittelyä pohtivan työryhmän ehdotuksesta puhemiesneuvosto päätti, että eduskunta järjestää vuoden 2010 kevätistuntokaudella kansanedustajien ja Suomesta valittujen Euroopan parlamentin jäsenten yhteiskokouksen, jossa keskustellaan keinoista tehostaa eduskunnan vaikuttamista EU-politiikkaan.

Kaikki mietinnöt ja lausunnot löytyvät osoitteesta www.eduskunta.fi

10.2. Perustuslakivaliokunta

Valiokunta antoi 12 mietintöä ja 40 lausuntoa.

Valiokuntaryhmän vastaavana toimi Jacob Söderman, joka oli myös koko valiokunnan varapuheenjohtaja.

Perustuslakivaliokunnan käsittelemiä keskeisimpiä asiakokonaisuuksia vuonna 2009 olivat muun muassa yliopistolain muutos, valmiuslaki, Lissabonin sopimuksen voimaantuleminen ja vaalirahoitusta koskeva hallituksen esitys.

Kaikki mietinnöt ja lausunnot löytyvät osoitteesta www.eduskunta.fi

Sosialidemokraattinen valiokuntaryhmä jätti yhden vastalauseen, joka koski vaalirahoituksesta annettua lakia.

Vastalauseessamme ehdotimme hallituksen esitystä muutettavaksi edustaja Heinäluoman asiaa koskevan rinnakkaislakialoitteen mukaiseksi ja hallituksen esityksestä poiketen siten, että ehdokkaan vaalirahoitusta rajoitettaisiin myös vaalikampanjan kokonaiskulujen osalta ([LA 23/2009 vp](#)).

Ehdotuksemme mukaan vaalikampanjan kulut eivät saisi kunnallisvaaleissa ylittää 20 000 euroa, eduskuntavaaleissa 100 000 euroa, europarlamenttivaaleissa 200 000 euroa eivätkä presidentinvaalin ensimmäisessä tai toisessa vaalissa 2 000 000 euroa. Kulujen ylärajojen summat olisivat vaali- ja puoluerahoitustoimikunnan välimietinnön ehdotuksen mukaiset.

Valiokunnan hyväksymässä hallituksen esityksessä vaalikampanjoiden suuruudelle ei ollut asetettu lakisääteistä rajaa.

Vaalikampanjalle asetetuista katoista on tehty lakiesityksen käsittelyyn kaksi rinnakkaislakialoitetta. On selvää, että kallistuvat vaalikampanjat asettavat erilaisista taloudellisista lähtökohdista tuleville ihmisille eriaisteiset kynnykset asettua ehdokkaaksi ja ne myös vääjäämättä osittain ovat vaikuttamassa valituksi tulemiseen. Sen johdosta vaalikampanjoille on asetettava kattorajat. Päähallituspuolueet eivät kuitenkaan halunneet ottaa käyttöön vaalirahoitustoimikunnan esittämää kampanjakattoa.

Lisäksi ehdotimme aloitteen [LA 23/2009 vp](#) mukaisesti, että laissa säädettäisiin velvollisuus laatia ja toimittaa ennakoilmoitus vaalirahoituksesta valvovalle Valtiontalouden tarkastusvirastolle vähintään kuukautta ennen vaalipäivää. Hallituksen esityksessä ennakoilmoitusta vaalirahoitussuunnitelmasta ja -kampanjakuluista ei ole säädetty ehdottomaksi velvollisuudeksi.

Vastalauseen allekirjoittivat Antti Vuolanne, Tuula Peltonen ja Jacob Söderman.

Vastaavasti valmiuslain muutosta koskevaan valiokunnan lausuntoon jätimme eriävän mielipiteen. Mielipiteemme mukaan lakiehdotuksen sisältämä muotoilu päätöksentekomenettelystä, jossa valtioneuvosto toimii yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa, on ristiriidassa perustuslain 93 §:n sen muotoilun kanssa, jonka mukaan tasavallan presidentti toimii yhteistoiminnassa valtioneuvoston kanssa. Se ei myöskään vastannut vaatimuksia kahden valtioelimen välisestä

päätöksentekomenettelystä. Edellä mainittu menettely saattaisi lisäksi tarpeettomasti hidastaa käyttöönottoasetuksen hyväksymistä. Ehdotettua säännöstä ei siten mielestämme olisi tullut sisällyttää lakiehdotukseen.

Tästä syystä katsoimme, että lakiehdotuksen 6 §:n perusteella annettava niin sanottu käyttöönottoasetus tulisi antaa tasavallan presidentin asetuksella, kuten voimassa olevassa valmiuslaissa säädetään. Asetus tulisi viipymättä saattaa eduskunnan käsiteltäväksi.

Eriävän mielipiteemme allekirjoittivat valiokuntaryhmän puheenjohtaja Jacob Söderman, sekä Antti Vuolanne ja Johanna Ojala-Niemelä. Lisäksi siihen yhtyivät kristillisdemokraattien Kari Kärkkäinen ja vasemmistoliiton Veijo Puhjo.

10.3. Ulkoasiainvaliokunta

Valiokunta antoi 12 mietintöä ja 11 lausuntoa.

Valiokuntaryhmän vastaavana toimi Eero Heinäluoma.

VNS 1/2009 vp valtioneuvoston selonteko Suomen turvallisuus- ja puolustuspolitiikasta 2009,

UaVM 5/2009 vp

SDP: Turvallisuuspolitiikan peruslinjan muotoilu ja puolustusmäärärahojen nosto

Vastalauseemme perustelut

Selonteon eräät Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan peruslinjaa käsittelevät muotoilut ovat synnyttäneet sekaannusta ja epävarmuutta sen jälkeen, kun hallitus on halunnut poiketa sekä edellisen selonteon että parlamentaarisen seurantaryhmän yksimielisistä kannanotoista. Tärkeätä ei ole tietenkään kiinni pitäminen joistain nimenomaisista sanamuodoista, vaan oleellista on se, ettei käytetyistä määritteistä synny epäselvyyttä Suomen linjasta. Selonteon antamisen jälkeen eri hallituspuolueiden edustajat ovat hämmentävällä tavalla esittäneet toisistaan poikkeavia tulkintoja siitä, että selonteolla ei ole ollut tarkoitus muuttaa Suomen tähänastisia linjauksia, vaan säilyttää Suomen suhtautuminen sotilaallisen liittoutumisen mahdollisuuteen samanlaisena, kuin se on tähänkin asti ollut. Tästä syystä pidämme valitettavana, että valiokunta ei ole kuitenkaan halunnut omassa mietinnössään selkeyttää asiaa koskevaa kannanottoa, mikä olisi parhaiten voitu tehdä yhtymällä selonteon ohella niihin muotoiluihin, joista parlamentarisessa seurantaryhmässä oli yksimielisyys.

Sosialidemokraatit hyväksyvät täysin seurantaryhmän linjaukset ja olisivat toivoneet koko valiokunnan voivan ottaa ne nimiinsä tänäänkin: "Seurantaryhmän mielestä Suomen turvallisuuspolitiikan peruslinjaukset ovat kestäviä eivätkä edellytä olennaisia tarkistuksia. Suomen tulee jatkossakin huolehtia omasta uskottavasta puolustuksesta ja osallistua kehittyvään eurooppalaiseen turvallisuus- ja puolustusyhteistyöhön. Lähtökohtana on, että koko maata puolustetaan ja puolustusjärjestelmän perustana säilyy yleinen asevelvollisuus. Suomi on sotilasliittoon kuulumaton maa ja harjoittaa yhteistyötä Naton kanssa sekä ylläpitää mahdollisuutta hakea Naton jäsenyyttä."

Selonteon parlamentaarinen seurantaryhmä saavutti viime kesäkuussa yksimielisyyden myös puolustusmenojen resursoinnista. Ryhmän mukaan menojen nykyinen taso turvataan, mutta valtiontalouteen kohdistuu niin merkittäviä haasteita, että puolustusmenojen muiden hallinnonalojen menokehitystä suurempi nosto ei ole käytännössä mahdollista.

Seurantaryhmän mukaan: "Puolustusvoimia kehitetään osana muuta yhteiskuntaa ja sen tarpeita. Tästä syystä seurantaryhmän mielestä ei ole tarkoituksenmukaista kasvattaa puolustusmenojen suhteellista osuutta valtion kokonaismenoista. Puolustusmenojen merkittävää kasvattamista ei puolla myöskään Suomen vakaa turvallisuusympäristö. Seurantaryhmä pitää perusteltuna, että puolustusvoimien pitkäjänteisen kehittämisen takia resursoinnin lähtökohdaksi otetaan nykyinen menotaso, jota korotetaan inflaation huomioivin tarkistuksin."

Seurantaryhmän kannanoton jälkeen taloustilanne on olennaisesti heikentynyt ja julkisen talouden ongelmat ovat pahentuneet.

Vanhasen hallitus irrottautui parlamentaarisen seurantaryhmän linjauksista ilman mitään keskusteluja puolueiden kesken. Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa ei ole tullut esille mitään uusia, käännettä selittäviä näkökohtia.

Nykyisen hallituksen aikana puolustusmäärärahoja on jo nostettu kolmeen otteeseen yhteensä lähes 500 miljoonalla eurolla. Nyt esitettävä uusi pysyvä lisäys merkitsee asehankintamäärärahojen merkittävää korotusta tilanteessa, jossa monista kansalaisten peruspalveluista ollaan säästämässä.

Puolustusmenojen nostoa on perusteltu asejärjestelmien kallistumisella. Puolustusministeriön hallinnonalan yleinen kahden prosentin reaalinen nousu onkin tarkoitus kohdistaa lähes kokonaisuudessaan asehankintoihin. Tämä tarkoittaa käytännössä, että ensi vaalikauden loppuun mennessä Suomi nostaisi varustelumäärärahoja reaalisesti noin 20 prosenttia. Varustelumäärärahojen viidenneksen nosto ei perustu mihinkään uhkakuva-analyysiin ja on täysin kestämaton linjaus muiden yhteiskunnan tarpeiden kannalta.

Ulkoasiainvaliokunnan enemmistö antoi lausunnossaan tuen tälle hallituksen epärealistiselle linjaukselle, vaikkakin viittaa jo siihen mahdollisuuteen, ettei rahoituslupausta voitaisi välttämättä ensi vaalikaudella täyttää. Hallituksen talouslinjan

ristiriitaisuutta kuvaa, että yhtä aikaa luvataan puolustusvoimille asehankintamäärärahojen viidenneksen nostoa ja samaan aikaan peräänkuulutetaan julkisten menojen säästämistarpeita velkaantumiskiirteen pysäyttämiseksi.

Hallituksen ja ulkoasiainvaliokunnan enemmistön linjaus antaa puolustusvoimien kehittämislle väärän signaalin ja on pitkän ajan vastuulliselle kehitykselle suorastaan vahingollinen. Epärealistiset menonlisäyslupaukset ovat omiaan johtamaan ylimoitettuihin hankintaohjelmiin, joista on myöhemmin hankala irrottautua. Puolustusrahojen sitominen pitkäaikaisiin ja ylisuuriin varusteluohjelmiin saattaa johtaa jo ensi vaalikaudella leikkauksiin puolustusvoimain muissa menoissa ja on osaltaan näin johtamassa myös esityksiin varuskuntien lopettamisista. Seuraukset voivat olla puolustusvoimien jokapäiväiselle työlle erittäin vahingollisia.

Edessä oleva talousnäkymä huomioiden nyt tulisikin toimia niin, että aiempi parlamentaarinen yhteisymmärrys puolustusmenojen nykytason säilyttämisestä otettaisiin kehittämistyön lähtökohdaksi. Tämä tarkoittaisi lähivuosina selvästi pienempien varusteluohjelmien käynnistämistä kuin hallituksen linjaus sisältää. Samanlaista varusteluohjelmista tinkimistä tehdään kuitenkin parhaillaan maailmanlaajuisesti, eikä nykytason säilyttäminen vaaranna Suomen puolustuksen uskottavuutta myöskään jatkossa.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme, että eduskunta hyväksyy kannanoton:

1. Eduskunta yhtyy selonteon parlamentaarisen seurantaryhmän kannanottoon, jonka mukaan Suomen turvallisuuspolitiikan peruslinjaukset ovat kestäviä eivätkä edellytä olennaisia tarkistuksia.
2. Eduskunta edellyttää, että puolustusmenojen lähivuosien kehitys sopeutetaan taloustilanteeseen parlamentaarisen selontekoryhmän yksimielisen esityksen mukaisesti

E 162/2009 vp valtioneuvoston selvitys eduskunnalle valtioneuvoston kannanotoista Lissabonin sopimuksen aiheuttamista Eurooppa-neuvostoa koskevista muutoksista, UaVL 11/2009 vp

SDP: Presidentin voitava osallistua Eurooppa-neuvoston kokouksiin tai muihin huippukokouksiin.

Vastalauseemme perustelut

Valitamme sitä, että valiokunnan enemmistö on aivan poikkeuksellisella tavalla keskeyttänyt asiantuntijakuulemisen. Näin valiokunnalla ei ole ollut asiallista mahdollisuutta työnsä tekemiseen.

Valiokunnan olisi tässä vaiheessa tullut merkitä lähinnä tiedoksi valtioneuvoston kirjelmä, eikä todeta, ettei siihen ole huomauttamista.

Ulkoasianvaliokunnan olisi tullut tehtäväkuvansa mukaisesti nyt toteutunutta laajemmin perehtyä siihen, miten Suomen ulkopoliittikan johtaminen tapahtuu Lissabonin sopimuksen astuttua voimaan ja mitä valtioneuvoston kirjelmä ulkopoliittikan johtamisessa käytännössä tarkoittaa. Valiokunnan poikkeuksellisen lyhyt asiantuntijakäsittely osoitti useita osa-alueita, joissa valtioneuvoston kannanotto ei anna riittäviä vastauksia esille nousseisiin kysymyksiin tai joissa muutoin tarvittaisiin lisäpohdintaa.

Korostamme, että Lissabonin sopimus säilyttää EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan jäsenmaiden hallitusten keskinäiseen yhteistyöhön perustuvana politiikkana. Ulkopoliittikkaa ei siis ole siirretty Unionin päätösvaltaan nyt voimaanastuneella sopimuksella.

Päätöksenteko Unionissa yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan linjanmäärittelyissä perustuu yksimielisyyteen. EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan kannanottoja ei siis hyväksytä määräenemmistöllä (poikkeuksena päätösten toimeenpanoon liittyvät menettelytapa-asiat). Kun ulkoministeriön asiantuntijakuulemisessa kävi ilmi, että ulkoministeriössäkin on asiasta virheellisiä käsityksiä, on ilmeistä, että Lissabonin sopimusten vaikutusta EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikan toteuttamiseen ja Suomen toimintalinjaan tässä yhteydessä tarvitaan myös ulkopoliittikan toimeenpanossa lisää pohdiskelua.

Valtioneuvoston kirjelmä ei ota mitään kantaa siihen, onko Suomen edun mukaista pyrkiä yhteen vai kahteen edustajaan Eurooppa-neuvoston kokouksissa. Asiantuntijakuulemisessa kävi ilmi, että 15 Unionin jäsenmaata oli protestoinut Ruotsin päätöstä kutsua joulukuun kokoukseen vain yksi edustaja. On siis edelleen täysin mahdollista, että eteen tulee myös niitä huippukokouksia, joihin jäsenmaista osallistuu kaksi edustajaa.

Valiokunnan kuulemisessa pääministeri piti jatkossakin mahdollisena presidentin osallistumista toisena edustajana Eurooppa-neuvoston kokouksiin tai muihin huippukokouksiin. Valtioneuvoston kirjelmässä tätä asiaa ei kuitenkaan ole käsitelty millään tavalla eikä ole myöskään luotu menettelytapoja sille, miten asiaa koskeva valmistelu tulisi tehdä. Jatkossakin on Suomen etujen mukaista pitää kiinni presidentin osallistumisen mahdollisuudesta käsiteltäessä Suomelle tärkeitä ulko- ja turvallisuuspoliittisia asioita.

Suomen ulkopoliittikan tulee kaikissa oloissa olla yhdenmukaista siitä riippumatta otetaanko ulkopoliittisia kantoja Euroopan Unionissa, YK:ssa tai kahdenvälisissä suhteissa. Tämä edellyttää jatkossa presidentin ja valtioneuvoston välisen yhteistoiminnan tiivistämistä. Ulko- ja turvallisuuspoliittisen valiokunnan kokouksissa tulee presidentin läsnä ollessa etukäteen käsitellä merkittävimpiä EU-elimissä eteen tulevia ulkopoliittisia linjauksia. Pidämme harkinnanarvoisena, että valiokunnan kokoontumista koskevan aloitteen voisi jatkossa tehdä sekä pääministeri että presidentti. Onhan yhteistoimintavelvoite ulotettu sekä presidentille että valtioneuvostolle. Jotta ulko- ja turvallisuuspoliittisen valiokunnan roolia voitaisiin myös käytännössä vahvistaa, on valiokunnan valmisteluresurssija vahvistettava esim. pienimuotoisella sihteeristöllä.

Ulko- ja turvallisuuspoliittisen valiokunnan työn kehittämisen lisäksi tarvitaan mitä ilmeisimmin myös presidentin, pääministerin ja ulkoministerin säännönmukaista keskinäistä kanssakäymistä.

Odotamme, että hallitus antaa eduskunnalle erillisen selvityksen siitä, mihin toimenpiteisiin se on käytännössä ryhtynyt ulkopoliittisen yhteistoiminnan tiivistämiseksi kunnioittaen presidentin roolia ja tehtäviä maamme ulkopoliitiikan johtajana. Selvitys tulisi antaa heti seuraavien valtiopäivien avajaisten jälkeen.

Kaikki mietinnöt ja lausunnot löytyvät osoitteesta www.eduskunta.fi

10.4. Valtiovarainvaliokunta

Valiokunta antoi 47 mietintöä ja 19 lausuntoa.

Valiokuntaryhmän vastaavana toimi Kari Rajamäki, joka oli myös koko valiokunnan varapuheenjohtaja.

(VaVM 45/2009 vp - HE 138/2009 vp, HE 241/2009 vp)

Työllisyyden ja teollisuuden vaihtoehtobudjetti

Sosialidemokraattien vaihtoehtobudjetissa esitettiin panostuksia teollisuuden vahvistamiseen, ympäristövetoiseen kasvuun sekä työttömien auttamiseen ja koulutuksen tukemiseen. Vaihtoehtobudjetissa esitettiin vahvistettavaksi kuntataloutta ja sosiaalisesti oikeudenmukaisempaa hyvinvointiyhteiskuntaa. Lisäpanostukset rahoitettiin tulopuolen lisäyksillä.

Sosialidemokraatit vaativat pitkäaikaista ja maltillista kasvua ja kilpailukykyä tukevaa palkkasopimusta. Lisäksi uudistimme vaatimuksen valtionhallinnon tuottavuusohjelman keskeyttämisestä.

Suomalaisen teollisuuden kilpailukykyä olisi pitänyt vahvistaa mm. sähköveron poistolla. Sähköveron poistolla voidaan turvata kilpailukykyinen energia teollisuudelle. Esitimme telakkateollisuudelle 120 miljoonan lisäpanostuksia innovaatiotukeen ja alushankintoihin.

Esityksemme tukevat ympäristövetoista kasvua ja energiatehokasta rakentamista sekä uusiutuvien energiamuotojen käyttöä. Tulevaisuudessa puurakentamista pitää edistää. Samanaikaisesti on uudistettava metsäverotusta niin, että se kannustaa puun myymiseen. Sosialidemokraatit esittivät myös erillistä vienninedistämisprojektia ympäristö- ja palvelualoille sekä eSuomen vahvistamiseksi.

Suomesta on vuodessa hävinnyt lähes 120 000 työpaikkaa. Varsinkin nuorten työttömyys on noussut hurjalla vauhdilla, ja pitkäaikaistyöttömyys on kääntynyt nousuun ensi kerran vuoden 1996 jälkeen. Suomella ei ole varaa tällaiseen massatyöttömyyteen. Olisimme panostaneet 130 miljoonaa euroa työvoimapolitiittisiin toimiin ja työllisyysperusteisiin investointeihin. Nuorille työttömille on tarjottava riittävästi koulutusta, tukityötä, työharjoittelua ja työpajapaikkoja. Näiden avulla nuoret eivät syrjäydy ja he pysyvät kiinni työelämässä.

Koulutuksen avulla lisätään osaamista, joten esitimme rahaa aikuis-, ammatti- ja korkeakoulutukseen. Koulutuksen avulla tarjotaan sekä mahdollisuus työllistymiseen että silta työstä ja työttömyydestä uuteen työhön. Työllistymistä lisääviin toimiin olisimme panostaneet kaikkineen noin miljardi euroa.

Kuntien peruspalveluiden turvaamiseen esitimme valtionosuuksiin 500 miljoonan euron lisäystä. Tämä tarkoittaisi noin 100 euroa asukasta kohden. Korotetulla valtionosuudella kunnissa olisi voitu parantaa vanhusten hoitoa, huolehtia perusterveyden hoidon tasosta ja panostaa lastenpalveluihin. Lisäraha olisi vähentänyt tarvetta veronkorotuksiin ja lomautuksiin sekä ylivelkaantumiseen.

Sosiaalisen oikeudenmukaisuuden lisäämiseen ja köyhyyden poistamiseen esitimme 400 miljoonaa euroa. Lisäyksellä olisi voitu parantaa huonoimmassa taloudellisessa tilanteessa olevien kansalaisten arjessa selviytymistä.

Työttömäksi jääneen perusturva olisimme parantaneet korottamalla peruspäivärahaa (43 euroa / kk), nostamalla työttömyysturvan lapsikorotuksia 20 %:lla ja luopumalla työmarkkinatuen tarveharkinnasta. Lapsiperheitä olisi tuettu nostamalla lapsilisän yksinhuoltajakorotusta (20 euroa / kk), nostamalla lapsiperheiden toimeentulotukea (30 euroa / kk) ja parantamalla yleistä asumistukea. Eläkkeensaajien arkea olisi helpotettu korottamalla eläkkeensaajien asumistukea (50 – 70 euroa / kk).

Pienituloisten toimeentuloa olisi parannettu keventämällä pienituloisten kunnallisverotusta. Lisäksi tulonsiirrot olisi kohdennettu niitä kipeästi tarvitseville.

Kaikkineen Sosialidemokraattien työllisyyttä ja oikeudenmukaisuutta tukevan budjettivaihtoehdon lisäykset olivat noin 1,413 miljoonaa. Sosialidemokraattien valtion tuloja lisäävät veroesitykset olisivat tuottaneet noin 1,425 miljoonaa.

Liitimme vastalauseeseen seuraavat ponnet:

1. Eduskunta edellyttää, että kansantalouden ja viennin kannalta keskeisen teollisuuden toimintaedellytykset, työpaikat ja kestävä kasvu on turvattava. Kohtuuhintaisen ja riittävän energian saanti on turvattava ja teollisuuden sähkövero poistettava. Metsäteollisuuden raaka-aineiden saantia on vahvistettava uudistamalla verotusta kannustavammaksi. Telakkateollisuuden työllisyyden vahvistamiseksi on aikaistettava julkisia alushankintoja, panostettava innovaatiotukeen ja tutkimus- ja tuotekehitykseen sekä alihankintaverkoston kehittämiseen.
2. Eduskunta edellyttää, että osaamispänsäkkiä on eSuomessa vahvistettava. Ympäristövetoiseen kasvuun on panostettava. Ympäristö- ja palvelualojen vientikonsepteja on myös vahvistettava ja tuettava markkinointia.
3. Eduskunta edellyttää, että hallitus lisää sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitusta kunnissa julkisten sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden turvaamiseksi, erityisesti lasten ja nuorten sekä vanhusten ja vammaisten palveluiden osalta, sekä kansalaisten tasavertaisuuden vahvistamiseksi omaishoidossa. Omaishoidon tuen siirtoa Kansaneläkelaitokselle ja tuen kriteerien tarkentamista tulee kiirehtiä.
4. Eduskunta edellyttää, että hallitus korottaa työllisyysmäärärahojen tasoa työllistymis- ja koulutusmahdollisuuksien luomiseksi nuorille, työvoimakoulutuksen tarjonnan parantamiseksi sekä valtion ja kuntien tukityöllistämispaiikkojen lisäämiseksi. Heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevien ihmisten asemaa tulee parantaa.
5. Eduskunta edellyttää, että hallitus tekee parannuksia pienituloisten toimeentuloon, erityisesti köyhimpien lapsiperheiden asemaan, parantamalla sosiaaliturvan tasoa ja varaamalla tähän tarvittavat määrärahat. Hallituksen tulee korottaa työttömyysturvan vähimmäispäivärahoja, työttömyysturvan lapsikorotuksia, samoin kuin yksinhuoltajaperheiden lapsilisää ja lapsiperheiden toimeentulotukea. Työmarkkinatuen tarveharkinnasta on luovuttava. Myös yleistä asumistukijärjestelmää on parannettava muuttamalla tuloarvoja ja luopumalla kohtuuttomista asunnon ikä- ja pinta-alavaatimuksista. Eläkkeensaajien asumistukea on korotettava.
6. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin perusväylänpidon, joukkoliikenteen ja teemahankkeiden määrärahojen korottamiseksi sekä osoittaa etupainotteisesti määrärahoja valtakunnalliseen laajakaistahankkeeseen ja koko maan kattavaan digitalisoimiseen. Toimiva liikennejärjestelmä tukee elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä, kilpailukykyä ja talouskasvua sekä Suomessa että kansainvälisesti. Liikennepolitiikan on perustuttava pitkäjänteiseen suunnitteluun, ja siinä tulee korostua myös liikenneturvallisuuden sekä ympäristökysymysten.
7. Eduskunta edellyttää, että hallitus korottaa yleissivistävän koulutuksen valtionosuuksia, jotta lasten ryhmäkoot eivät kasva. Hallituksen toimien seurauksena kuntien taloustilanne on heikentynyt niin, että ryhmäkoot kasvavat vastoin hallitusohjelman kirjauksia. Peruskoulutuksen hyvästä tasosta ei saa tinkiä. Riittävällä perusopetuksen rahoituksella ehkäistään myös syrjäytymistä.
8. Eduskunta edellyttää, että Suomen on pidettävä kiinni kansainvälisestä sitoumuksestaan maailmanlaajuisen köyhyyden vähentämiseksi. Kehitysapua tarvitaan nyt enemmän kuin koskaan. Kehitysyhteistyömäärärahoja on nostettava tasaisen kasvun periaatteella vuosittain, jotta 0,7 prosentin tavoite bruttokansantulosta saavutetaan vuoteen 2015 mennessä.
9. Eduskunta edellyttää, että valtiontakauksen avulla rakennetaan järjestelmä, jossa omistusasuja saa joustoa asuntolainan maksuun äkillisen työpaikan menetyksen yllättäessä. Myös maksuvaikeuksiin joutuneelle vuokra-asukkaalle tulee luoda malli, jonka avulla turvataan mahdollisuus säilyttää koti tilapäisten maksuvaikeuksien yllättäessä.
10. Eduskunta edellyttää, että hallitus panostaa kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen rakentamiseen. Nyt rakennettavien asuntojen vuokrat muodostuvat monesti liian korkeiksi. Siksi asuntotuotannon korkotuen ehtoja on parannettava puolittamalla omavastuukorko 3,4 prosentista 1,7 prosenttiin. Lisäksi eduskunta edellyttää, että tässä suhdannetilanteessa rakennetaan valtion tuella myös kohtuuhintaisia omistusasuntoja nuorille ja lapsiperheille. Uudisrakentamisessa tulee johdonmukaisesti lisätä puurakentamisen osuutta.
11. Eduskunta edellyttää, että ARA-vuokra-asuntojen perusparannusjärjestelmä uusitaan siten, että korkotukilainoituksen ehtoja parannetaan ja tuki sidotaan korjausten energiatehokkuuteen. Hallituksen on välittömästi puolittettava korkotuen omavastuu 3,4 prosentista 1,7 prosenttiin ja porrastettava tuki energiatehokkuuden mukaan niin, että alhaisimman omavastuun saa kaikki energiatehokkuuden kriteerit täyttävä remontti.
12. Eduskunta edellyttää, että nykymuotoinen henkilöstön irtisanomisohjelmaksi muodostunut valtion tuottavuusohjelma keskeytetään ja arvioidaan uudelleen lakisääteisten palveluiden turvaamiseksi.
13. Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee esityksen, jossa Veikkaus Oy:n aikaisempien vuosien ylijäämästä tuloutetaan 80 miljoonaa euroa käytettäväksi 2 vuoden aikana edunsaajille jakosuhdelain mukaisesti erityisesti kuntien liikunta-, kulttuuri- ja nuorisotilojen rakentamiseen ja peruskorjaukseen.

Vastustimme pitkäaikaissäätämisen verohelpotusten laajentamista

(VaVM 40/2009 vp - HE 158/2009 vp)

Hallituksen esityksen mukainen pitkäaikaissäätämisen verohelpotusten laajentaminen lisää epäoikeudenmukaisuutta. Eniten hyötyivät varakkaimmat suomalaiset, sillä yksilöllinen eläkevakuuttaminen on yleisintä ylimmissä tuloluokissa. Sen sijaan monella pienituloisella ei yksinkertaisesti jää varoja säästämistä varten. Varakkaimpien säästämisen tukemisen sijasta olisi pitänyt vahvistettava lakisääteistä työeläkettä saavien asemaa.

Hallitus on heikentänyt vauhdikkaasti veropohjaa tekemällä lukuisia erilaisia verohelpotuksia. Nyt käsittelyssä oleva esitys pienentää verotuloja vuodessa 14 miljoonaa euroa. Julkisen talouden näkökulmasta voidaan kysyä, oliko aika tehdä tällaisia veronkevennyksiä. Sosialidemokraattien mielestä aika ei ollut sopiva, vaan olisi pitänyt ryhtyä toimiin, jotka olisivat vahvistaneet veropohjaa.

Verohelpotuksen vaikutuksia eläkeikään voidaan pitää marginaalisina. Muutokset eivät myöskään tue eläkeajan toimeentuloa parhaalla mahdollisella tavalla. Eläkesäästäjän ostovoima on korkeimmillaan eläkeiän varhaisimpina vuosina, jolloin terveystalvelujen tarve on pieni. Jotta pidemmän eliniän kulutustarpeisiin voi kokonaisvaltaisesti varautua, tulee kansalaisen olla kattavan eläkevakuutuksen piirissä.

Teimme useita muutosesityksiä verolakeihin

(VaVM 39/2009 vp - HE 133/2009 vp)

Marginaaliveroprosentit

Esitimme valtion tuloveroasteikkoon kaikki vastaavat hallituksen esittämät muutokset paitsi marginaaliveroprosenttien 0,5 prosenttiyksikön lasku. Marginaaliveroprosentit olisi pitänyt jättää vuoden 2009 tasolle eli ensimmäinen asteikko 7 prosentissa, toinen 18 prosentissa, kolmas 22 prosentissa ja neljäs 30,5 prosentissa. Kun marginaaliverot olisi pidetty entisellä tasolla, verotulot olisivat lisääntyneet 250 miljoonaa euroa vuodessa hallituksen esitykseen verrattuna.

Oli perusteltua lieventää ansiotulojen verotusta ansiotason ja hintojen nousua vastaavaksi. Siten voitiin ehkäistä verotuksen kiristyminen valtionverotuksessa ja turvata käytettävissä olevien tulojen ostovoima. Näin marginaaliveroprosenttien alennus ei ollut enää niin tarpeellinen.

Hallituksen elvytyspolitiikka on painottunut liikaa veronkevennyksiin. Kehitys on osoittanut, että epävarmoissa oloissa kasvavista tuloista huolimatta kotimainen kysyntä ei välttämättä kasva.

Hallituksen olisi pitänyt huolehtia paremmin veropohjan pitävyydestä ja tarkastella kaikkia veronkevennyksiä erityisen huolellisesti. Tällä vaalikaudella veropohjasta ja sen pitävyydestä ei ole välitetty lainkaan, vaan veronkevennyksiä on tehty ajoittain varsin kevein perustein. Valtiontalous on velkaantunut nopeaa tahtia ja vauhdin ennakoidaan vain kiihtyvän.

Työsuhdematkalippu

Työnantajan työntekijälleen antama joukkoliikenteen henkilökohtainen matkalippu asunnon ja työpaikan välistä matkaa varten olisi pitänyt säätää kokonaan verovapaaksi lipun käyvästä arvosta.

Esityksemme poikkesi hallituksen esittämästä mallista, jossa työsuhdematkalippu säädetään verovapaaksi eduksi 200 euroon asti ja sen lisäksi 600 euron ylittävältä osalta 3 400 euroon asti. Viimeksi mainitulla vaihteluvälillä lipun verotusarvo on aina 400 euroa. Jos työnantaja tarjoaa palkan lisänä asunnon ja työpaikan välisen lipun hinnan suuruisen edun, työntekijän hyöty siitä voi olla enimmillään yli 2 000 euroa vuodessa silloin, kun matkalipun arvo on 3 400 euroa. Työnantajalla on myös mahdollisuus tarjota työntekijöille enintään 200 euron vuosittainen lippueta ilman, että työntekijän todellisia asunnon ja työpaikan välisiä matkakustannuksia tarvitsee selvittää.

Sosialidemokraattien esityksessä työsuhdematkalipun koko arvo olisi katsottu verovapaaksi luontoiseduksi. Työnantaja hankkisi lipun ja antaisi sen työntekijälleen. Matkalipun aliarvostamisella verotuksessa pyrittäisiin kannustamaan oman auton käyttäjiä siirtymään julkisen liikenteen käyttäjiksi. Joukkoliikenteen osuuden kasvu työmatkaliikenteessä saisi aikaan monia positiivisia yhteiskuntataloudellisia vaikutuksia päästöissä, onnettomuuskustannuksissa ja matka-ajassa.

Perusvähennys

Esitimme kunnallisveron perusvähennyksen korottamista 3 000 euroon. Perusvähennyksen kasvattaminen olisi lisännyt vähennykseen oikeutettujen määrää. Ratkaisu olisi keventänyt pienituloisten - kuten työttömien ja pienituloisten eläkeläisten - verotusta ja olisi ollut sosiaalisesti oikeudenmukainen ratkaisu. Sosialidemokraatit esittivät parannuksia myös yleiseen ja eläkkeensaajien asumistukeen sekä työttömyysturvaan, jotka yhdessä perusvähennyksen tuntuvan nostamisen kanssa olisivat parantaneet pienituloisten henkilöiden asemaa selvästi.

Vastustimme pellon myyntivoiton verovapautta

(VaVM 34/2009 vp - HE 118/2009 vp)

Pellon luovuttamisesta syntyvä luovutusvoitto säädettiin verovapaaksi. Verovapaus koskee luonnollisen henkilön ja kuolinpesän vuosina 2009 ja 2010 tekemiä pellon luovutuksia ammattimaista maataloutta harjoittaville maatalousyrittäjille. Verovapautta perusteltiin tilakoon kasvattamisella maataloudessa.

Sinällään tilakoon kasvattamiseen tähtäävät toimet ovat pitkällä aikavälillä perusteltuja. Sosialidemokraatit tukevat pitkän aikavälin pysyviä ja hyvin perusteltuja maatalouden tilakokoa kasvattavia toimia. Hyväksytty kahden vuoden väliaikainen luovutusvoiton verovapaus ei mielestämme ollut kuitenkaan kaikkien kannalta hyvä ratkaisu, eikä se edistä kestäväällä tavalla taloudellisesti kannattavien tilakokojen syntymistä. Pellon myynnin verovapaudella hallitus jatkoi sitä veropolitiikkaa, jota se on harjoittanut koko vaalikauden ja joka rapauttaa koko veropohjaa vakavalla tavalla. Verovapaus jatkoi myös huolestuttavalla tavalla sitä linjaa, jolla jaetaan veroetuja, vaikka valtiontalouden tilanne olisi edellyttänyt aivan päinvastaisia toimia. Pellon kahden vuoden myyntivoiton verovapaus vähentää valtion verotuloja 5 miljoonaa euroa.

Olisimme kohdistaneet ruoan alv-veronkevennyksen suoraan pienituloisimmille ihmisille perusvähennyksen avulla.

(VaVM 32/2009 vp - HE 137/2009 vp)

Yleinen arvonlisäverokanta korotettiin 22 prosentista 23 prosenttiin. Kirjoihin, lääkkeisiin, liikuntapalveluihin, henkilökuljetuksiin, majoituspalveluihin, televisiolupatuloihin, kulttuuri- ja viihdetilaisuuksiin, tekijän suorittamiin taide-esineiden myynteihin, kaikkien taide-esineiden maahantuontiin, tekijänoikeusjärjestöjen saamiin tekijäkorvauksiin, parturi- ja kampaamopalveluihin sekä eräisiin pieniin korjauspalveluihin sovellettava verokanta korotettiin 8 prosentista 9 prosenttiin. Korotukset astuvat voimaan 1.7.2010.

Esitämme, että arvonlisäverokantojen korotusta ei tehtäisi, koska ajankohta ei ollut suhdannepoliittisesti järkevä. Korotuksilla on haitallinen vaikutus kotimaiseen kysyntään ja työllisyyteen. Ylipäätään ei ollut järkevää, että esimerkiksi lääkkeiden ja joukkoliikenteen arvonlisäveroa kiristetään.

Arvonlisäverokantojen muutokset olisi pitänyt ajoittaa tulossa olevaan suuremman veroremontin yhteyteen, jolloin sosiaaliset vaikutukset ja verotukseen liittyvät kokonaismuutostarpeet olisi voitu ottaa paremmin huomioon. Korotukset olisi pitänyt ajoittaa suhdannepoliittisesti parempaan ajankohtaan.

Ruoan arvonlisävero laski vuoden 2009 lokakuun alussa. Kun hallitus lupasi ruoan arvonlisäveroalennuksen, keskustelu aiheesta kävi voimakkaana. Voidaan olettaa, että Suomen verrokkimaita voimakkaampi ruoan hinnan nousu on ollut osittain seurausta hallituksen lupaamasta veronkevennyksestä. Arvonlisäveron laskun seurauksena hinnat käytännössä laskivat vain vuoden 2009 alkupuolen tasolle. Arvonlisäveron alennuksella kyettiin siten kuluttajahinnoista poistamaan vain se veronalennuslupauksesta syntynyt ylimääräinen hintojen nousu.

Kaupat synnyttivät tuotteisiin kaksoishintajärjestelmän, jolla ne pyrkivät osoittamaan veronalennuksen näkyvän hinnoissa. Jatkossa on oletettavaa, että mahdolliset veronkorotukset tulevat menemään täysimääräisesti hintoihin, koska vähittäiskaupan kilpailu on Suomessa vähäistä. Näissä olosuhteissa olisi pitänyt pidättäytyä hallituksen esittämässä ruoan arvonlisäverotasossa. Hintojen nousu heikentää kuluttajien ostovoimaa. Lisäksi alan työllisyys kärsisi tilanteesta. Sosialidemokraatit olivat ruoan arvonlisäveron alennuksesta eri mieltä, olisimme kohdistaneet veronkevennyksen suoraan pienituloisimmille ihmisille perusvähennyksen avulla.

Hyvänä pidimme hallituksen esityksessä sitä, että ravintolaruoan ja kaupasta ostettavan ruoan arvonlisävero on samalla tasolla. Tämä vähentää vähittäiskaupan ja ravintoloiden välille syntynyttä kilpailuvääristymää. Ravintolapalveluiden arvonlisäverovähennyksellä on myönteisiä työllisyysvaikutuksia.

Matkailuajoneuvojen verotusta kiristettiin

(VaVM 21/2009 vp - HE 135/2009 vp)

Hallituksen esityksen mukaan matkailuajoneuvojen verotus muuttui ajoneuvon kokonaispainoon perustuvaksi, koska näiden ajoneuvojen päästötietoja ei ole saatavilla. Muutoksen seurauksena 3 500 kg painavan matkailuauton omistajan maksama ajoneuvovero 0,35 euroa/päivä eli 127,75 euroa vuodessa nousi ajoneuvon massa perustuvana vastaavanlaisena ajoneuvoverona 1,33 euroa/päivä eli 485,45 euroa vuodessa. Verotus siis kiristyi nykyisestä lähes 280 prosenttia.

Matkailuautojen asuinosa koreja valmistetaan pääasiassa ulkomailla, eivätkä valmistajat ilmoita ajoneuvojen hiilidioksidipäästöjä, koska sitä eivät viranomaiset vaadi. Edes uusille tai uudehkoille, 1-3 vuotta vanhoille autoille päästömääriä ei siis ole saatavissa lakissa mainittavalla tavalla. Kokonaismassaltaan alle 3 500 kg:n matkailuautot rakennetaan pääasiassa samoille alustoille kuin pakettiautot. Pakettiautojen päästömittaukset tehdään valmistajan toimesta. Uusissa matkailuautoissa, jotka siis ovat yhtä vähäpäästöisiä kuin vastaavilla alustoilla toimivat pakettiautot, ei ole välttämättä niin suuria rakenteista johtuvia massaeroja, että päästömäärät kasvaisivat merkittävästi.

Matkailuauton omistaja ja käyttäjä joutuvat muihin autoilijoihin verrattuna epätasa-arvoiseen ja kohtuuttomaan asemaan joutuessaan verotetuiksi ilman, että itse pystyisivät vaikuttamaan asiaan edes matkailuauton hankintavaiheessa. Käytännössä veromuutos johtaa siihen, että matkailuautoja poistetaan osaksi vuotta liikenteestä entistä useammin. Poiston kustannukset tulevat suoraan autoilijan maksettavaksi, mikä lisää autoilijan verorasitusta entisestään.

Esitimme, että matkailuautojen ajoneuvovero pidetään entisellään ja hiilidioksidipäästöperusteiseen verotukseen siirrytään vasta sen jälkeen, kun matkailuautojen päästömittaukset saadaan yhteneväksi muiden ajoneuvotyyppien kanssa.

Kiinteistöveron korotus olisi pitänyt tehdä suhdannepoliittisesti parempana aikana

(VaVM 20/2009 vp - HE 119/2009 vp)

Hallituksen kiinteistöveron korotus ei meidän mielestämme sopinut suhdannepoliittiseen tilanteeseen. Se heikentää palkansaajien ja eläkkeensaajien taloudellista asemaa asumiskustannusten noustessa. Ahtaimmalle joutuvat kaikkein pienituloisimmat ihmiset, joilla asumiskustannukset ovat tuloihin nähden korkeat. Kiinteistöveron korottaminen rasittaa kaikkia asukkaita ja asuntomuotoja. Kiinteistövero kohdistuu voimakkaimmin pientaloissa asuviin pienikiinteistönomistajiin. Veronkorotus nostaa myös vuokrasuhteissa vuokria ja taloyhtiöissä hoitovastikkeita. Yritykset voivat vähentää maksamansa kiinteistöveron omassa verotuksessaan. Maa- ja metsätalousmaasta kiinteistöveroa ei peritä.

Tavalliset kiinteistön omistajat ja vuokralaiset joutuvat hallituksen talouspolitiikan maksumiehiksi, kun hallitus joutui korjaamaan omaa epäonnistunutta veropolitiikkaansa. Hallitus on keventänyt verotusta liian kevein perustein. Se on jakanut miljardeja euroja veronkevennyksinä lähinnä omille kannattajilleen ja tukijoilleen. Taloustilanteen kärjistyminen ja pitkittyminen sekä valtion velanoton kasvu ovat pakottaneet hallituksen veronkirityksiin suhdannepoliittisesti väärään aikaan, ja sen maksumiehiksi joutuvat tässä yhteydessä pienikiinteistöjen ja asunto-osakkeiden omistajat sekä vuokralaiset. Viime kädessä raskaimman työn joutuvat tekemään kunnat, jotka joutuvat kantamaan osavastuun hallituksen epäonnistuneesta talouspolitiikasta korkeampina kiinteistöveroina.

Sosialidemokraatit pitävät kiinteistöveroa edelleen hyvänä ja kehittämiskelpoisena veromuotona. Veronkorotus olisi pitänyt tehdä suhdannepoliittisesti parempana aikana ja laajemman verouudistuksen yhteydessä. Tällöin kiinteistöveroa olisi voitu kehittää sosiaalisesti oikeudenmukaisempaan ja ekologisesti kannustavampaan suuntaan, jolloin siihen olisi voitu luoda tarpeellisia lykkäys- ja huojennusjärjestelmiä. Kiinteistöverojen korotus ei olisi vaatinut lakiin muutosesitystä, koska suuri osa kunnista olisi voinut liikkua kiinteistöveron suhteen voimassa olevan lainkin puitteissa.

Autoveropalautukset olisi pitänyt selvittää laajemmin

(VaVM 17/2009 vp - HE 97/2009 vp)

Hallituksen muutos perustui EY-tuomioistuimen päätökseen. Virheellisesti perittyjä veroja palautettaisiin itseoikaisuna vuosina 2006 - 2009 verotetuista ajoneuvoista. Eli palautukset tehdään vain niistä tapauksista, joissa valitusajaksi ei ole vielä kulunut umpeen. Sosialidemokraattien mielestä verovelvollisten oikeusturvan ja tasapuolisen kohtelun kannalta aiemmat virheellisiin päätöksiin perustuvat veronkantoratkaisut olisi pitänyt selvittää palautusten osalta myös ennen vuotta 2006 tehdyissä autoveropäätöksissä.

Sosialidemokraatit vaativat työllisyyslisäbudjettia

(VaVM 14/2009 vp - HE 124/2009 vp)

Sosialidemokraatit vaativat hallitukselta välitöntä talouspolitiikan linjanmuutosta ja toimenpiteitä työttömyyden torjumiseksi. Työllisyyden tukemiseksi ja etenkin nuorisotyöttömyyden torjumiseksi olisi pitänyt ohjata heti vähintään 200 miljoonan euron lisäpanostukset. Lisäksi edellytimme, että hallitus olisi aloittanut valmistelut laajamittaisen lisäelvytyspaketin valmistelemiseksi. Uudistimme esityksen laaja-alaisesta ja riippumattomasta työllisyystyöryhmästä presidentti Ahtisaaren 1994 asettaman työllisyystyöryhmän esimerkin mukaisesti.

Työllisyyskriisin ratkaisemiseksi tarvitaan parempaa työvoimapolitiikkaa, jotta työttömyys ei enää kasva ja pitkity. Aikuiskoulutuksella on luotava silttaa uuteen työhön. Nuorille tarvitaan erikseen räätälöity NOSTO-ohjelma nuorisotyöttömyyden torjumiseksi.

Vaadimme 200 miljoonan euron työllisyyslisäbudjetin lisäksi valtion tuottavuusohjelma jäädyttämistä. Olsimme kasvattaneet resursseja työvoimapolitiikan parantamiseen 70 miljoonalla eurolla. Työttömyyden nousua on aina helpompi ehkäistä, kuin painaa alas noussutta työttömyyttä. Hallituksen temput eivät tuoneet lisää volyymia työvoimapolitiikkaan.

Aikuiskoulutukseen esitimme lisää 40 miljoonaa euroa. Osaavat työntekijät ovat Suomen suurin valtti kansainvälisessä kilpailussa. Oppisopimuskoulutusta olisi pitänyt vahvistaa ja turvata riittävät aloituspaikat koulutukseen.

Nuorisotyöttömyyden torjuntaan kohdensimme välittömästi 90 miljoonaa euroa. Nuorten tarpeet ovat erilaisia ja siksi heidän palvelunsa on erikseen räätälöitävä. Yhteiskuntatakuun toteuttamiseen olisi pitänyt osoittaa riittävästi henkilöstöä ja työvoimapolitiikan resursseja. Esitimme takuun laajentamista koskemaan alle 30-vuotiaita vastavalmistuneita.

Vaadimme talouspolitiikan muuttamista valtion menokehysvastalauseessa

(VaVM 9/2009 vp - HE 3/2009 vp)

Sosialidemokraatit ovat vaatineet useaan kertaan tällä vaalikaudella talouspolitiikan linjan muutosta ja todellisia toimia työttömyyden kasvun hillitsemiseksi. Hallitus on vain seurannut tilannetta sivusta tai sen toimet ovat olleet lähinnä kosmeettisia. Toimien vaikutukset ovat olleet tehottomia, ja niillä on kasvatettu vain budjettialijäämää sekä valtionvelkaa.

Porvarihallitus oli tuhlassa lähes vuoden elvytyksen kannalta tehokkainta aikaa. Vaadimme, että hallitus olisi tuonut välittömästi eduskuntaan työllisyyttä edistävä lisäbudjetti ja vahvistanut sitä myöhemmin julkisia investointeja ja yritystoimintaa vahvistavilla toimilla. Oikein ajoitetut elvytystoimet olisivat estäneet työttömyyttä riistäytymästä käsistä.

Työllisyysmäärärahoja olisi pitänyt kasvattaa ja ammatillista lisäkoulutusta vahvistaa. Ensisijaista sosiaaliturvaa olisi pitänyt parantaa ja palveluita vahvistaa. Kohtuuhintaista asuntotuotantoa olisi pitänyt vauhdittaa ja lisätä liikenneinvestointeja. Ympäristösuojelu olisi pitänyt huomioida entistä laaja-alaisemmin ja vahvistaa vihreää kasvua.

Liitimme vastalauseeseen seuraavat ponnet:

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus muuttaa talouspoliittista linjaansa voimakkaammin talouskasvua tukeviin elvytystoimiin. Hallituksen on annettava välittömästi eduskunnalle työllisyyttä ja yritystoimintaa edistävä lisäbudjetti.
2. Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee uuden vihreän talouskasvun sopimuksen, jossa merkittävä osa elvytyksestä käytetään uusiutuvan energian muotojen ja ympäristöystävällisen teknologian tukemiseen sekä kestävä talouskasvun vahvistamiseen
3. Eduskunta edellyttää, että perusoikeuksien turvaamiseksi on kasvavaan köyhyysongelmaan tartuttava välittömästi parantamalla ensisijaista sosiaaliturvaa. Lapsiperheiden toimeentulotukea on korotettava.
4. Eduskunta edellyttää, että hallitus vahvistaa kuntien rahoituspohjaa estääkseen talouskriisin aiheuttamia kielteisiä sosiaalisia vaikutuksia ja auttaakseen kuntia selviytymään kasvavista palveluhaasteista. Hallituksen on lisättävä sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitusta erityisesti lasten ja nuorten sekä vanhusten ja vammaisten julkisten sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden parantamiseksi ja kansalaisten tasavertaisuuden vahvistamiseksi omaishoidossa.
5. Eduskunta edellyttää, että hallitus tarkistaa menokehysten mitoituksen ja sitovuuden laman syventyessä ja pitkittyessä.
6. Eduskunta edellyttää, että hallitus korjaa veropoliittista linjaansa oikeudenmukaisempaan suuntaan niin, että verotus perustuu veronmaksukykyyn ja varallisuuteen sekä veropohja pidetään laajana ja tiiviinä. Veropoliittikalla pitää edistää oikeudenmukaista tulonjakoa ja tukea työllisyyttä sekä torjua ympäristö- ja terveyshaittoja.

Kuntien yhteisöverokertymää pitää kasvattaa

(VaVM 6/2009 vp - HE 53/2009 vp)

Kuntien verotulot supistuivat vuonna 2009. Suurimpana syynä tähän oli yhteisöverotuoton väheneminen. Työttömyyden kasvu ja kotimarkkinoiden kysynnän hiipuminen heikensivät kuntien koko verotulokertymää. Kriisin pitkittyessä kuntien verotulojen kasvu voi pysyä negatiivisena vielä pitkään, mikäli veropohjaa ei vahvisteta. Tämän vuoksi esitimme, että kuntien saamaa yhteisöveron tuoton jako-osuutta olisi nostettu 15 prosenttiyksiköllä 10 prosenttiyksikön sijaan. Tämä olisi lisännyt kuntien saamia yhteisöverotuloja noin 600 miljoonaa euroa vuodessa. Korotettu jako-osuus on voimassa vuosina 2009—2011.

Pienituloisimpien toimeentuloa vahvistava vaihtoehtolisäbudjetti

(VaVM 2/2009 vp - HE 1/2009 vp)

Hallituksen politiikka uhkaa romuttaa hyvinvointivaltion perusrakenteet. Elvytyspolitiikan tehottomuus ja viivyttely sekä kevein perustein tehdyt veronkevennykset ja tiukka menokehyspolitiikka ovat vakava uhka hyvinvointivaltiolle. Kun talouskriisi uhkaa Suomessakin syventyä ja pitkittyä, vaarana on, että joudutaan leikkaamaan hyvinvointipalveluista pääinvastaisista vakuutteluista huolimatta. Hyvinvointivaltion tilanne oli edellisen laman jäljiltä heikko, eivätkä hallituksen toimet ole sitä mitenkään vahvistaneet. Uhkana on, että laman todelliseksi maksumiehiksi joutuvat vähävaraiset, sairaat, vanhukset ja lapsiperheet.

Lisätalousarviossa ei, hallituksen lupailuista huolimatta, esitetty mitään konkreettisia sosiaaliturvan parannuksia. Niiden toimenpiano heti olisi elvyttänyt pienituloisten ihmisten ostovoimaa ja kulutusta. Hallitus jättää sosiaaliturvan parantamisen käytännössä seuraavan hallituksen tehtäväksi.

Toimeentulotukiriippuvuuden vähentämiseksi olisi pitänyt ensi tilassa korottaa työmarkkinatuen ja työttömän peruspäivärahan määrää. Työmarkkinatuen ylläpitokorvausta olisi pitänyt korottaa 10 euroon/päivä

Asumisen hinta on noussut voimakkaasti viime vuosien aikana. Erityisesti suurimmilla kaupunkialueilla asuminen on kallistunut huomattavasti, mikä on vaikeuttanut erityisesti lapsiperheiden taloudellista tilannetta. Lapsiperheiden asumisen tukia olisi pitänyt parantaa, jotta asuminen ei vie kohtuutonta osaa lapsiperheiden käytettävissä olevista tuloista. Kohtuuhintaisen asumisen turvaamiseksi tarvitaan myös kuntien maa-, kaavoitus- ja asuntopolitiikan vahvistamista sekä vuokra-asuntotuotannon lisäämistä. Asumistuesta on tehtävä aito pienituloisten asumisen tuki.

Kansantalouden kasvuvauhdin hiipumisen myötä kuntatalous ajautui vaikeuksiin, kun yhteisöverotuotot lähes puolittuvat ja menot kasvavat. Tulevina vuosina ongelmat lisääntyvät työttömyyden kasvun ja heikon ansiotuloverokertymän johdosta.

Sosialidemokraatit esittivät kuntatalouden ongelmien ratkaisemiseksi kolmen vuoden sillanrakennusohjelmaa, jolla kuntatalous autettaisiin yli laman. Ohjelmalla turvattaisiin palveluiden taso sekä vältettäisiin henkilöstön irtisanomiset ja lomautukset. Kuntien taloutta vahvistettaisiin yhdellä miljardilla eurolla.

Esitimme omassa kuntatalousohjelmassaan, että kuntien verotulokertymää on vahvistettava pysyvästi ja kasvatettava niiden saamia yhteisövero-osuuksia väliaikaisesti sekä lisättävä pysyvästi kuntien saamia valtionosuuksia. Me emme olisi tehnyt niin suuria veronkevennyksiä kuin hallitus tekee, vaan ohjaisimme osan kevennyksistä kuntatalouden vahvistamiseksi.

10.5. Tarkastusvaliokunta

Valiokunta antoi viisi mietintöä ja kuusi lausuntoa.

Valiokuntaryhmän vastaavana toimi Matti Ahde, joka oli myös koko valiokunnan puheenjohtaja.

(TrVM 5/2009 vp - K 15/2009)

Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus eduskunnalle toiminnastaan varainhoitovuodelta 2008

Eduskunnan keskeisimmät valvontahavainnot koskivat sähköisiä palveluja, valtion tuottavuusohjelmaa sekä julkistalouden kestävyysvajetta. Lisäksi esille nousi lainsäädännön laatu erityisesti mielenterveyspalveluissa.

Julkisen sektorin IT- ohjaus ei ole tavoitteisiin nähden toimivaa ja Suomi on jäänyt jälkeen kansainvälisessä tietoyhteiskuntavertailussa. Tietoyhteiskunnan vauhdittamiseksi vaaditaan lainsäädännöllisiä velvoitteita sekä palveluiden käyttöönotosta että järjestelmien yhteentoimivuudesta. Eräänä keskeisenä hankkeena nostetaan esiin sähköinen terveysarkisto, jonka käyttöönotto viivästyy lain asettamasta aikataulusta 1.4.2011.

Kansantalouden ja julkisen talouden kestävyysvajeen kannalta olennaisia tekijöitä ovat nuorten työllistyminen ja tuottavuuden lisäys kiinnittämällä voimakkaammin huomiota kokonaistuottavuuteen pelkän työn tuottavuuden lisäksi. Tämä edellyttää edelleen voimakkaita panostuksia.

Mielenterveyspalvelujen osalta on tärkeää luoda riittävät edellytykset myös ennalta ehkäisevälle mielenterveystyölle. Ongelmat julkisten mielenterveyspalvelujen järjestämisessä johtuvat osin myös henkilövoimavarojen epätarkoituksenmukaisesta kohdentamisesta ja riittämättömyydestä.

(TrVM 1/2009 vp - K 11/2009 vp K12/2009 vp)

Valtion tilinpäätöskertomus vuodelta 2008, Valtion tietohallinnon ohjaus sekä Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle valtion varainhoitovuoden 2008 tilinpäätöksen ja valtion tilinpäätöskertomuksen tarkastuksesta

Vuoden 2008 osalta keskeiset havainnot koskivat terveydenhuollon tietojärjestelmiä, tuottavuusohjelmaa sekä vaikuttavuustietojen ja arvioinnin kriittisyyttä.

Eduskunta on ottanut voimakkaasti kantaa valtion tietohallinnon ohjaukseen. Valtion IT- toiminnan ohjauksessa ja kehittämisessä vaarana on ajautuminen selvityskierteeseen, jossa ongelmiin tosiasiallisesti vaikuttavia tuloksia ja ratkaisuja on vaikea saada aikaiseksi. Ongelmien kasaantuessa ministeriöt laativat uusia suunnitelmia ja strategioita, joiden toteuttamista ei johdeta eikä resursoida riittävästi.

Eduskunta edellyttääkin hallituksen varmistavan kansallisen terveydenhuollon tietojärjestelmän käyttöönoton lain asettaman aikataulun mukaisesti 1.4.2011 mennessä.

Hallituksen edellytetään raportoivan nykyistä paremmin tuottavuusohjelman kokonaishyödyt eikä vain henkilötyövuosien vähentämistä ja selvittävän ohjelman vaikutukset valtion henkilöstön työoloihin ja työssä jaksamiseen. Lisäksi pidetään keskeisenä, että yhteiskunnallisten vaikuttavuustietojen osalta tavoitteiden saavuttamista ja tulosten kriittistä arviointia syvennetään.

Kertomusten käsittelyn yhteydessä on pidetty tärkeänä, että hallitus antaa tilinpäätöskertomuksen jatkossa eduskunnalle kuukautta nykyistä aiemmin eli huhtikuun loppuun mennessä. Tällä turvataan budjetin seuranta-asiakirjan asiallinen käsittely eduskunnassa.

Eduskunnan budjettivallan vahvistamiseksi edellytetään lisäksi, että hallitus parantaa eduskunnan tiedonsaantia talousarvion ulkopuolisista rahastoista jo vuoden 2009 tilinpäätöskertomuksesta alkaen. Valtiolla on 11 talousarvion ulkopuolista rahastoa ja niiden yhteenlaskettu tase oli 25,6 miljardia euroa vuonna 2008.

10.6. Hallintovaliokunta

Valiokunta antoi 23 mietintöä ja 27 lausuntoa.

Valiokuntaryhmän vastaavana toimi Maarit Feldt-Ranta ja tämän jäätyä sairauslomalle syysistuntokaudella Rakel Hiltunen.

Hallintovaliokunnan keskeisimpiä asiakokonaisuuksia vuonna 2009 olivat muun muassa aluehallinnon uudistus, kuntien valtionosuuslain muuttaminen, kotouttamisselonteon käsittely, sekä ulkomaalaislain muuttaminen mm. työntekijän oikeuksien osalta.

Kaikki mietinnöt ja lausunnot löytyvät osoitteesta www.eduskunta.fi

Sosialidemokraattinen valiokuntaryhmä jätti neljä vastalauseetta, joista kolme liittyi aluehallinnon uudistusprosessiin ja yksi passilain muuttamiseen. Passilain osalta katsoimme, että passilain muutosta koskevan rekisterin perustamista ei voinut pitää tarpeellisenä ja oikeasuhtaisena toimenpiteenä ottaen huomioon Euroopan unionin tietosuojadirektiivi, jonka mukaan henkilötietoja saa kerätä ja käsitellä vain käyttötarkoitustaan vastaavaan tarkoitukseen, mikä tässä tapauksessa ei edes edellyttäisi niiden rekisteröintiä. Rekisteristä saatava potentiaalinen hyöty ei riitä voittamaan niitä vaaroja, joita kokonaisen kansan sormenjälkien tallettaminen sähköisesti yhteen rekisteriin muodostaisi.

Vastalauseen allekirjoittivat valiokuntaryhmän puheenjohtaja Maarit Feldt-Ranta sekä Rakel Hiltunen, Ilkka Kantola ja Valto Koski.

Aluehallinnon uudistamista koskevat vastalauseet puolestaan liittyivät kolmeen massiiviseen eri hallituksen esitykseen, jotka käsiteltiin eduskunnassa varsin kireällä aikataululla. Vastalauseissamme nostimme esille aluehallinnon uudistamisen tärkeyden hankkeena, jonka tavoitteisiin olemme sitoutuneet. Aluehallinnon uudistamisen tavoitteiksi asetettiin valtion aluehallinnon kansanvaltaistaminen ja viranomaisten tehtävänjaon täsmentäminen asiakaslähtöisyyden näkökulmasta. Lisäksi tavoitteena oli hallinnon yhteen kokoaminen synergiaetujen saavuttamiseksi. Kuitenkin katsoimme, että käsillä olleessa hallituksen esityksessä esitettujen aluehallintomuutosten vaikuttavuutta ei kuitenkaan ehditty selvittää. Mielestämme vuosisadan laajin hallinnon uudistus olisi edellyttänyt monipuolisempaa valmistelua, jossa myös erilaiset vaikutusarviot olisi huomioitu. Eduskuntakäsittely oli mielestämme kireään aikatauluun nähden ollut hyvää, mutta valiokuntien ja asiantuntijoiden lausunnoissa ilmeni paljon epäselvyyksiä ja ristiriitaisuuksia siitä, kuinka laki käytännössä toteutuisi. Siksi mielestämme esitys olisi ollut syytä palauttaa jatkovalmisteluun valiokuntakäsittelyn pohjalta.

Lisäksi kiinnitimme erityistä huomiota eräisiin yksityiskohtiin hallinnon uudistusprosessissa. Esitimme huolestamme mm. työsuojelun itsenäisyyden vaarantumisesta, työntekijöiden oikeuksien turvaamisesta muutoksen aikana, ympäristöhallinnon riippumattomuuden ja itsenäisyyden vähenemisestä, hallinnollisten keskustien johtamisesta oman toimen ohella sekä kansalaisten oikeusturvan toteutumisesta. Yhteenvedon katsoimme, että hallituksen esityksen hyväksyminen tässä kiireessä edellä kuvatussa puutteellisesti valmistellussa muodossaan johtaisi alueellisen hallinnon yhä epäselvempään ja kansalaisten näkökulmasta etäisempään rakenteeseen.

Vastalauseet allekirjoittivat valiokuntaryhmän puheenjohtajana toiminut Rakel Hiltunen sekä Valto Koski, Liisa Jaakonsaaren tilalle eduskuntaan noussut Raimo Piirainen sekä Satu Taiveaho. Yhteen kolmesta vastalauseestamme joka koski alueiden kehittämistä koskenutta hallituksen esitystä yhtyivät lisäksi vasemmistoliiton Unto Valpas ja Veijo Puhjo sekä perussuomalaisten Pietari Jääskeläinen.

Valiokunnan käsittelemiin lausuntoihin jätimme eriävät mielipiteet koskien valtion talousarviota vuodelle 2010, valtioneuvoston selontekoa valtiontalouden kehityksistä vuosille 2010-2013 ja hallituksen esitystä kiinteistöverolain muuttamisesta.

10.7. Lakivaliokunta

Valiokunta antoi 18 mietintöä ja 28 lausuntoa.
Valiokuntaryhmän vastaavana toimi Tero Rönni.

Lakivaliokunnan keskeisimpiä asiakokonaisuuksia vuonna 2009 olivat muun muassa käräjäoikeusuudistus, valtioneuvoston lausunto Suomen ihmisoikeuspolitiikasta, kidutuksen lisääminen rikoslakiin, alkoholirikoksia koskevien säännösten muutokset, rekisteröityjen parien perheen sisäisen adoption mahdollistaminen sekä oikeudenkäynnin viivästymisen hyvittäminen.

Kaikki mietinnöt ja lausunnot löytyvät osoitteesta www.eduskunta.fi

Sosialidemokraattinen valiokuntaryhmä ei jättänyt istuntokauden aikana yhtään vastalauseetta tai eriävää mielipidettä.

Edellisen vuoden Rovaniemelle ja Lappiin suuntautuneen erittäin onnistuneen valiokuntaryhmän matkan kokemuksen rikastamina ryhmä valmisteli vuoden 2009 maakuntamatkaa Lappeenrantaan ja Konnunsuon vankilaan, mutta aikataulusyistä se jouduttiin perumaan kahdesti. Uutta aikaa ei valitettavasti enää löydetty ryhmän jäsenten kalentereista.

10.8. Liikenne- ja viestintävaliokunta

Valiokunta antoi 33 mietintöä ja 30 lausuntoa
Valiokuntaryhmän vastaavana toimi Saara Karhu, joka oli myös koko valiokunnan varapuheenjohtaja.

HE 145/2009 vp Ilmailulaitoksen muuttamisesta osakeyhtiöksi, LiVM 17/2009 vp

SDP: Ilmailulaitoksella laaja yhteiskunnallinen palvelutehtävä

Vastalauseemme perustelut

Hallituksen esityksen mukaan Ilmailulaitos muutettaisiin osakeyhtiöksi. Esityksessä Ilmailulaitoksen tehtävät on esitetty suppeammin kuin voimassa olevassa Ilmailulaitoksesta annetussa laissa. Ilmailulaitoksella on laaja yhteiskunnallinen palvelutehtävä. Sen keskeisin tehtävä on huolehtia Suomen lentoasemaverkosta ja lennonvarmistuspalvelujen saatavuudesta koko maassa. Erityisesti tulisi huolehtia siitä, että julkisiksi palvelutehtäviksi luokitellut aluevalvonta-, meripelastus-, valmius- ja pelastustehtävät tulevat asianmukaisesti hoidetuksi. Nykyisistä lentokentistä vain pieni osa on taloudellisesti kannattavia, ja nekin tarvitsevat sisäistä ristisubventointia. Jos haluamme aidosti pitää huolta olemassa olevan lentokenttätöimintämme turvaamisesta ja aluepoliittisesta tasapuolisuudesta, ei yhtiöittäminen ole yhteiskunnallisesti tarkoituksenmukaista.

Valtio on omistajana velvollinen huolehtimaan myös henkilöstöstään, mutta lakiesityksessä ei henkilöstöä ole riittävästi huomioitu. Esitykseen olisi tullut kirjata, että työntekijät siirtyvät perustettavien osakeyhtiöiden palvelukseen vanhoina työntekijöinä entisin palvelussuhteen ehdoin. Lisäksi eläkevastuulle on löydettävä erillinen rahoitus, jotta eläkevastuut eivät rasittaisi yhtiön taloutta.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,
että hallituksen esitys hylätään kokonaisuudessaan.

HE 144/2009 vp Merenkululaitoksen tuotantotoiminnan muuttamisesta osakeyhtiöksi, LiVM 16/2009 vp

SDP: Öljyntorjuntavalmius ei saa heikentyä

Vastalauseemme perustelut

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Merenkululaitoksen tuotantotoiminnan muuttamisesta osakeyhtiöksi. Esityksen mukaan öljyntorjuntaan varustellut väyläalukset, öljyntorjuntatehtävien hoitaminen ja sitä koskevat sopimukset siirtyisivät väyläpalveluliiketoiminnan mukana perustettavalle tuotanto-osakeyhtiölle. Aikaisemmin Varustamoliikelaitos on ollut velvollinen tarjoutumaan öljyvahinkojen torjuntatehtäviin ja yhteistoiminta Suomen ympäristökeskuksen kanssa on toiminut asianmukaisesti. Ehdotettuun uuteen lainsäädäntöön ei kuitenkaan sisälly nykyisen Varustamoliikelaitoksesta annetun lain säännöstä velvollisuudesta tarjoutua öljyvahinkojen torjuntatehtäviin. Yhteiskunnan kannalta on erittäin keskeistä, että valtakunnallinen öljyntorjuntavalmius ja -kyky eivät heikenny, mikä on vaarana toteuttavien järjestelyjen ja lakimuutosten seurauksena.

Valtio on omistajana velvollinen huolehtimaan henkilöstöstään, mutta lakiesityksessä ei henkilöstöä ole riittävästi huomioitu. Esityksestä puuttuu muun muassa kirjaus sopimuksesta henkilöstöjärjestöjen kanssa koskien tukitoimia muutostilanteessa. Aikaisempaa sitovaa sopimuskäytäntöä valtion ja henkilöstöjärjestöjen kesken organisaation muutostilanteessa on kuitenkin olemassa. Esitykseen olisi tullut myös kirjata, että työntekijät siirtyvät perustettavien osakeyhtiöiden palvelukseen vanhoina työntekijöinä entisin palvelussuhteen ehdoin. Lisäksi eläkevastuulle on löydettävä erillinen rahoitus, jotta eläkevastuut eivät rasittaisi yhtiön taloutta.

Lakiesityksen sisällöstä saa sen kuvan, että se on tehty kiireessä. Eduskunta on jo useaan otteeseen joutunut huomauttamaan lakien puutteellisista valmisteluista.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,
että hallituksen esitys hylätään kokonaisuudessaan.

HE 143/2009 vp Varustamoliikelaitoksen muuttamisesta osakeyhtiöksi, LiVM 15/2009 vp

SDP: Jäänmurto- ja väylähoitopalvelujen tuottaminen yhteiskunnan vastuulle kuuluvia toimintoja

Vastalauseemme perustelut

Esityksen mukaan Varustamoliikelaitos muutettaisiin osakeyhtiöksi. Varustamoliikelaitoksella on keskeinen rooli talvimerenkulun palvelujen tuottajana, ja sen yhteiskunnallinen merkitys Suomen elinkeinoelämän ja teollisuuden kuljetuksille sekä maamme huoltovarmuudelle on merkittävä.

Jäänmurto- ja väylähoitopalvelujen tuottaminen ovat selkeästi yhteiskunnan vastuulle kuuluvia toimintoja, joiden tarkoituksena on varmistaa Suomen talvimerenkulun toteutuminen sekä väyläverkoston kunnossa pysyminen siten, että merenkulun turvallinen ja ympärivuotinen hoitaminen on ylipäänsä mahdollista. Tämän toiminnan riskeeraaminen taloudellisen voiton tavoittelulle ei ole järkevää. Taloudellisia tunnuslukuja tarkasteltaessa jäänmurtoa on vaikea nähdä kannattavana liiketoimintana. Merenkululaitos ainoana tilaajana saattaisi joutua maksamaan kohtuuttoman osuuden yhtiön kannattavuudesta. Jäänmurtopalveluiden kasvavat kustannukset siirtyisivät väylämaksuihin, jotka vaikuttaisivat edelleen Suomen vientiteollisuuden kilpailukykyyn. Yhtiöittämisen ei tule olla itseisarvo sinänsä, ja jäänmurtotoiminnassa sille ei ole olemassa edes perusteita.

Esityksessä ei myöskään Varustamoliikelaitoksen henkilöstöä ole riittävästi huomioitu muutoksessa. Esitykseen olisi tullut kirjata, että työntekijät siirtyvät perustettavien osakeyhtiöiden palvelukseen vanhoina työntekijöinä entisin palvelussuhteen ehdoin. Lisäksi eri toimijoiden välillä olisi saatava aikaan muutosturvasopimus, jolla siirtyvien työntekijöiden työsuhdeturva taataan riittävän pitkäksi siirtymäajaksi.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,
että hallituksen esitys hylätään kokonaisuudessaan.

Kaikki mietinnöt ja lausunnot löytyvät osoitteesta www.eduskunta.fi

10.9. Maa- ja metsätalousvaliokunta

Valiokunta antoi 12 mietintöä ja 31 lausuntoa.

Valiokuntaryhmän vastaavana toimi Lauri Kähkönen.

(MmVM 9/2009 vp - HE 141/2009 vp)

Kalastuksenhoitomaksuihin liian kovat korotukset

Kalenterivuodelta perittävää kalastuksenhoitomaksua korotettiin 20 eurosta 22 euroon ja seitsemän vuorokauden kalastusjaksolta kuudesta eurosta seitsemään euroon. Kalastuksenhoitomaksu on sidottu elinkustannusindeksiin, ja mahdolliset muutokset molempiin maksuihin voidaan tehdä kahden täyden euron tarkkuudella.

Sosialidemokraattien mielestä seitsemän vuorokauden maksun korotus ei ollut perusteltu, koska sen maksu suhteessa kalastusaikaan oli vuosimaksuun verrattuna selvästi korkeampi. Lisäksi esitetty korotus oli seitsemän vuorokauden maksussa suhteessa suurempi kuin kalenterivuodelta peritty kalastuksenhoitomaksu.

Seitsemän vuorokauden kalastuksenhoitomaksun suhteellisesti kovempi korotus johtaa lupakysynnän vähenemiseen ja kalastuksenhoitomaksuista saatavien tulojen jäämiseen toivottua pienemmäksi. Erityisesti nuoriso on käyttänyt paljon joustavaa seitsemän vuorokauden kalastusmahdollisuutta.

Nykyistä kalastuksenhoitomaksujärjestelmää on syytä kehittää myös niin, että yhden ja kahden vuorokauden kalastus olisi mahdollista. Maksujärjestelmän monipuolistamiseksi sähköinen maksaminen pitää tehdä mahdolliseksi.

(MmVM 4/2009 vp - HE 60/2009 vp)

Kalastusalue toimintaan harrastavien joukkoa ei olisi pitänyt tarpeettomasti rajata

Vapaa-ajankalastuksen kannalta tärkeissä kalastusalueissa vapaa-ajankalastajilla on kokouksissa kolme edustajaa.

Monien kalastusalueiden vähäisempi edustajamäärä on johtunut siitä, että kaikkien kolmen järjestön toiminta ei kattanut kaikkia kalastusalueita eivätkä ne siksi ole nimenneet edustajia kaikkien kalastusalueiden kokouksiin. SVK:n toiminta kattaa kaikki

kalastusalueet, ja järjestö voi useimmissa tapauksissa myös nimetä kolme edustajaa kalastusalueen kokoukseen. Vaikka kaikkiin kalastusalueisiin ei tulevaisuudessaakaan löytynyt kolmea kokousedustajaa, on tarpeetonta lailla rajoittaa vapaa-ajankalastajien edustusta niillä kalastusalueilla, joilla yhteistoiminnalla on saatu aikaan hyviä tuloksia.

Useimpien kalastusalueiden toiminnan perusongelma on toimintaan osallistuvien vähäinen määrä. Parhaimmillaan vapaa-ajankalastajien edustajat ovat voineet merkittäväällä tavalla edistää kalastusalueiden toimintaa, tuoneet siihen vapaa-ajankalastuksen asiantuntemusta ja toisaalta myös lisänneet tietämystä kalastusaluetoiminnasta omissa järjestöissään. Tästä syystä oli tarpeetonta lailla rajata muutenkin vähenevää kalastusaluetoimintaan osallistuvien joukkoa.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa tuli myös selkeästi esille, ettei kalastusalueiden kokouksissa ole äänestetty, vaan löydetty yhteiset ratkaisut, vaikka osallistumisoikeus kokouksiin on ollut kolmella vapaa-ajankalastajien edustajalla. Hallituksen esitys lietsoi turhaan vastakkainasettelua vapaa-ajan- ja ammattikalastajien välillä.

10.10. Puolustusvaliokunta

Valiokunta antoi neljä mietintöä ja yhdeksän lausuntoa.

Valiokuntaryhmän vastaavana toimi Reijo Laitinen.

VNS 1/2009 vp valtioneuvoston selonteko Suomen turvallisuus- ja puolustuspolitiikasta 2009, PuVL 4/2009 vp

SDP: Puolustusmäärärahojen nostot kohtuuttomia

Vastalauseemme perustelut

Selonteon parlamentaarinen seurantaryhmä saavutti viime kesäkuussa yksimielisyyden puolustusmenojen nykytasosta. Seurantaryhmän yksimielisen kannanoton mukaan puolustusmenojen nykyinen taso turvataan. Samalla seurantaryhmä totesi, että valtiontalouteen kohdistuu siksi merkittäviä haasteita, ettei puolustusmenojen muiden hallinnonalojen menokehitystä suurempi nosto ole käytännössä mahdollista. Seurantaryhmän kannanoton jälkeen taloustilanne on olennaisesti heikentynyt ja julkisen talouden ongelmat ovat kasvaneet.

Vanhasen hallitus irrottautui parlamentaarisen seurantaryhmän linjauksista ilman mitään uusia keskusteluja puolueiden kesken. Asiantuntijakuulemisissa ei ole tullut esille mitään uusia käännettä selittäviä näkökohtia. Puolustusvaliokunnan enemmistö antaa lausunnossaan tuen tälle hallituksen virheelliselle linjaukselle vaikkakin viittaa jo siihen mahdollisuuteen, ettei rahoituslupausta voitaisi välttämättä ensi vaalikaudella täyttää. Joka tapauksessa on kestävämpiä luvata puolustusmenojen reaalista kahden prosentin nostoa tilanteessa, jossa hallituksen omassa piirissä puhutaan tarpeesta julkisten menojen leikkauksiin.

Hallituksen linjaus antaa puolustusvoimien kehittämiseksi väärän signaalin ja on puolustusvoimien pitkänajan vastuulliselle kehittämiselle vahingollinen. Epärealistiset menonlisäyslupaukset saattavat johtaa ylimitoitettuihin hankintaohjelmiin, joista on hankala irrottautua ja jotka pakottavat epätarkoituksenmukaisiin säästöihin puolustusvoimien muissa menoissa. Seuraukset voivat olla puolustusvoimien jokapäiväiselle työlle erittäin vahingollisia.

Edessä olevat talousnäkymät huomioiden nyt tulisivat toimia niin, että aiempi parlamentaarinen yhteisymmärrys puolustusmenojen nykytason säilyttämisestä voitaisiin turvata. Tämä tarkoittaisi lähivuosina selvästi pienempien varusteluohjelmien käynnistämistä kuin hallituksen linjaus sisältää. Samanlaista varusteluohjelmista tinkimistä tehdään parhaillaan maailmanlaajuisesti, eikä se vaaranna Suomen puolustuksen uskottavuutta.

Kaikki mietinnöt ja lausunnot löytyvät osoitteesta www.eduskunta.fi

10.11. Sivistysvaliokunta

Valiokunta antoi 12 mietintöä ja 20 lausuntoa.

Valiokuntaryhmän vastaavana toimi Tuula Peltonen.

HE 122/2009 vp Hallituksen esitys laeiksi eräiden koulutusta koskevien lakien muuttamisesta (koulutuksen arviointitoiminnasta), SiVM 9/2009 vp -

SDP: Koulutuksen arviointitoiminnan oltava riippumatonta ja selkeää

Vastalauseemme perustelut

Lakiesityksessä ei selkiydy riittävästi arviointineuvoston ja opetushallituksen välinen työnjako. Arviointitoiminta tulisi keskittää arviointitoiminnan riippumattomuuden takia sitä varten perustetulle ulkopuoliselle toimielimelle eli koulutuksen arviointineuvostolle. Tällä välttyttäisiin työnjaon epäselvyyksistä ja päällekkäisten arviointien tekemisistä.

Arviointisuunnitelman valmisteluun tulee osallistua myös koulutuksen arviointineuvosto, muutoin arviointineuvoston riippumattomuus ohentuu.

Arviointineuvoston tehtäviin tulisi kuulua arviointipalautteen tekeminen koulutuksen tilasta suoraan eduskunnalle. Lisäksi kansainvälinen ja kansallinen arviointi olisi integroitava toisiaan täydentäväksi.

Vastalauseemme lakitekniset muutosehdotukset löytyvät osoitteesta www.eduskunta.fi

HE 27/2009 Hallituksen esitys laiksi Suomen Akatemiasta, vp SiVM 8/2009 vp

SDP: Suomen Akatemia säilytettävä

Vastalauseemme perustelut

Tutkijanvirkojen perustamisen tavoitteena oli tutkimustyön edellytysten parantaminen yliopistoissa ja valtion tutkimuslaitoksissa sekä niiden välisen yhteistyön kehittäminen. Tämän takia tutkijat sijoitettiin Suomen Akatemian alaisuuteen tarkoituksellisesti erilleen yliopistojen ja valtion tutkimuslaitosten hallinnosta. Suomen Akatemian akatemiaprofessorit ja akatemiattutkijat ovat kansainvälisesti tunnettuja huippututkimuksen tekijöitä, ja Akatemialla on hyvä maine tutkijayhteisön piirissä. Ulkomailla Akatemian toimintarakennetta on pidetty mallina nykyaikaiselle tiedehallinnolle. Akatemian viroissa on saanut keskittyä tutkimukseen. Ne ovat olleet tärkeä keino pitää huippututkijat kotimaassa ja houkuttaa muualle lähteneitä takaisin. Akatemiattutkijan virat ovat tällä hetkellä tärkein väline nuorten tutkijoiden urakehityksen tukemiseksi. Virat ovat erittäin tavoiteltuja ja kilpailtuja sekä tärkeitä tutkijanuran portaita.

Nykytila, jossa kaikilla akatemiattutkijoilla ja akatemiaprofessoreilla on yksi työnantaja, on selkeä ja toimiva. Jos akatemiaprofessorin ja akatemiattutkijan tehtävät siirtyvät hallituksen esityksen mukaisesti hallinnollisesti yliopistoille, niiden itsenäinen asema heikkenee. Mikään tutkimus- tai tiedepoliittinen etu ei perustele Akatemian tutkijanviroista luopumista. Hallituksen esityksen perustyo oli myös puutteellista, ja lakiehdotuksen valmistelua kiirehdyttiin sivuuttamalla siitä eri vaiheessa annetut kriittiset kannanotot.

Yliopistolain muutoksella, jossa samalla yliopiston virkasuhteet muuttuivat työsuhteiksi, ei akatemiavirkojen lakkautusta voida perustella. Lisäksi yliopistojen muuttuminen itsenäisiksi oikeushenkilöiksi ei edellytä Akatemian tutkijanvirkojen siirtämistä. Perusteluina ei etenkään voi hyväksyä tuottavuusohjelmaa, jonka on nähty aiheuttaneen jo suurta vahinkoa valtionhallinnossa. Yliopistoilla on suuri koulutusvastuu, ja ne joutuvat ottamaan toiminnassaan huomioon myös aluepolitiikan. Akatemiassa virkojen hakumenettely, virkoihin valinta ja huolehtiminen viranhoidon edellytyksistä ovat valtakunnallisesti keskitettyjä. Tällä on suuri merkitys sekä järjestelmän vakauden että resurssien ohjauksen näkökulmasta.

Sivistysvaliokunnan käsittelyssä viime metreillä hallituksen esitykseen tuotiin muutoksia, joilla pyrittiin vahvistamaan Suomen Akatemian tutkijoiden itsenäisyys. Muutosesitys tuo taas toisensuuntaisen ongelman. Työnantajan eli yliopiston pitää sitoutua Akatemian rahoitusehtoihin jopa osana työsopimusta. Yliopistoista tulisi siis työnantajia ilman työnantajan oikeuksia. On todella vahingollista, että hallitus ja hallituspuolueet eivät voi myöntää, että kaikkein järkevintä ja tuloksellista olisi säilyttää akatemiattutkijoiden nykyinen asema.

Mielestämme koko hallituksen esitys tulee hylätä.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme, että lakiehdotus hylätään.

HE 26/2009 vp Hallituksen esitys laiksi ammattikorkeakoululain muuttamisesta, SiVM 6/2009 vp -

SDP: Lakiin tultava muutoksia

Vastalauseemme muutosehdotukset

Me allekirjoittaneet haluamme muutoksia hallituksen esitykseen ammattikorkeakoululaista (HE 26/2009 vp). Emme kannata sitä, että ammattikorkeakoulun ylläpitäjän nimitysvaltaa kasvatetaan tarpeettomasti. Samoin kuin yliopistolaissa mielestämme lukukausimaksut EU/ETA-maiden ulkopuolelta tuleville opiskelijoille asettavat heidät epätasa-arvoiseen asemaan ja murentavat hyvinvointiyhteiskunnan arvopohjaa maksuttomasta opiskelusta. Ammattikorkeakoulujen opiskelijakuntia koskeva lainsäädäntö tulisi yhdenmukaistaa ylioppilaskuntien kanssa toimintaedellytysten yhdenvertaistamiseksi. Opiskelijan automaatiojäsenyys opiskelijakunnassa asettaisi opiskelijat tasa-arvoiseen asemaan ja loisi ammattikorkeakouluille yhteistyötahon, jonka asema olisi kiistaton.

Samaan aikaan, kun yliopisto-opiskelija käy puoli-ilmaiseksi opiskelijoiden terveydenhuoltoon erikoistuneella lääkäriillä (YTHS), ammattikorkeakouluopiskelija jonottaa kunnan terveyskeskuksessa. Tämä ei ole silloin ongelma, kun kunta hoitaa hyvin terveyspalvelunsa. Osa kunnista kuitenkin luistaa kansanterveyslain mukaisista velvollisuuksistaan siten, että ne eivät tarjoa terveydenhuoltoa ulkopaikkakunnissa kirjoilla oleville opiskelijoilleen. Pahimmassa tapauksessa kotikuntakin kieltäytyy hoitamasta opiskelijaa. Tässä lakiesityksen yhteydessä on mahdollisuus puuttua ainoastaan siihen, että opiskelijakunnan tulee olla osana opiskeluterveydenhuollon kehittämistä. Ammattikorkeakoulu-opiskelijoiden terveydenhuolto on kuitenkin kysymys, johon on löydettävä pian ratkaisu.

Lisäksi haluamme, että lakiin kirjataan selkeästi muun muassa opiskelijoiden liikuntapalveluista ja muista yhteisön hyvinvointiin liittyvistä tekijöistä.

On hyvä, että sivistysvaliokunta huomioi elinikäisen oppimisen myös ammattikorkeakoulujen tehtävien hoidossa. Lisäksi valiokunta muutti 11 §:ää, jossa nyt otetaan huomioon se, että jokaisella tutkintoon johtavassa koulutuksessa olevalla opiskelijalla voi olla mahdollisuus tulla valituksi ammattikorkeakoulun hallitukseen.

Ammattikorkeakoulujen tehtävät (HE:n 4 §)

Pykälässä esitetty tavoite ammattikorkeakouluyhteisön hyvinvoinnista tulee avata lain yleis- ja yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Rehtori, vararehtori ja muu ylin johto (HE:n 13 §)

Hallituksen esityksessä ammattikorkeakoulussa voi olla yksi tai useampi vararehtori sen mukaan kuin ammattikorkeakoulun ylläpitäjä päättää. Vararehtorin ja muun ylimmän johdon nimittää tai ottaa ammattikorkeakoulun ylläpitäjä. Emme kannata ylläpitäjän nimitysvallan kasvattamista. Se heikentää ammattikorkeakoulun hallituksen valtaa ja murentaa ammattikorkeakoulun sisäistä autonomiaa. Muutoksen tekee erityisen ongelmalliseksi ylemmän johdon määrittely, josta esityksen perustelujen mukaan päättää ylläpitäjä. Esitämme, että "ja muu ylin johto" -kirjaus poistetaan.

Koulutusohjelman maksuttomuus (HE:n 26 b §)

Hallituksen esitykseen sisältyy EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta tulevilta ylempää korkeakoulututkintoa suorittavilta opiskelijoilta kerättävät lukukausimaksut. Maksut asettavat opiskelijat epätasa-arvoiseen asemaan ja murentavat hyvinvointiyhteiskunnan arvopohjaa maksuttomasta opiskelusta. Ne myös estävät Suomen korkeakoulujen kansainvälistymistä ja vähentävät suomalaisen korkeakoulutuksen vetovoimaa. Hallituksen esityksessä ei esitetä perusteluja sille, miksi eri asemaan asettaminen kansalaisuuden perusteella nähdään hyväksyttäväksi tässä yhteydessä. SDP vaatii, että lukukausimaksuja ei sisällytetä uuteen lakiin, koska ne myös osaltaan avaavat tien kokonaisvaltaisemmalle maksujen käyttöönotolle. Kun Suomi päättää luopua yhdestä kantavista periaatteistaan, maksujen laajentamiselle ei ole niin suurta kynnystä. Suomessa pitää olla mahdollisuus kouluttautua varallisuudesta riippumatta. Maksuton koulutus on tasa-arvoisen yhteiskunnan tukipilari. Esitämme kirjauksen poistamista.

Opiskelijakunta (HE:n 42 a §)

Opiskelijakuntia koskeva lainsäädäntö tulisi yhdenmukaistaa ylioppilaskuntien kanssa toimintaedellytysten yhdenvertaistamiseksi. Opiskelijoiden edunvalvonnan ja yhteiskunnallisen osallistumisen edellytyksenä on toimiva opiskelijajärjestö, joka on rakennettu vakaalle pohjalle ja jonka toimintaedellytykset on turvattu. Automaatiojäsenyys asettaisi opiskelijat tasa-arvoiseen asemaan opiskelijakuntaan nähden ja loisi ammattikorkeakouluille yhteistyötahon, jonka asema olisi kiistaton. Hallituksen esityksen mukaan "ammattikorkeakouluissa on opiskelijakunta, johon voivat kuulua ammattikorkeakoulun tutkintoon johtavassa koulutuksessa olevat opiskelijat". Ylioppilaskunnilla ja opiskelijakunnilla on samat tehtävät sekä lakiesityksissä että käytännössä, mutta opiskelijakuntien toimintaedellytykset ovat jäämässä huomattavasti heikommiksi.

Kun yliopisto-opiskelija käy puoli-ilmaiseksi opiskelijoiden terveydenhuoltoon erikoistuneella lääkäriä (YTHS), ammattikorkeakouluopiskelija jonottaa kunnan terveyskeskuksessa. Kunnallinen palvelu tulee opiskelijalle myös kalliimmaksi kuin YTHS:n palvelut. Etenkin pienillä paikkakunnilla palveluita on huonosti saatavilla. Kunnat saavat itse päättää, mitä opiskeluterveydenhuollon palveluita ne tarjoavat. Osa kunnista luistaa kansanterveyslain mukaisista velvollisuuksistaan siten, että ne eivät tarjoa terveydenhuoltoa ulkopaikkakunnissa kirjoilla oleville opiskelijoilleen. Pahimmassa tapauksessa kotikuntakin kieltäytyy hoitamasta opiskelijaa. Hyviäkin esimerkkejä tietysti löytyy.

Suomen ammattikorkeakouluopiskelijakuntien liitto SAMOK ry on jo pitkään ajanut ammattikorkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon toimivan mallin kehittämistä. Kaikissa muissa kuin kunnallisessa mallissa on yhtenä elementtinä opiskelijoiden omarahoitusosuus osana rahoitusta. Opiskelijakunnat ovat jo nyt osaltaan mukana kehittämässä opiskeluterveydenhuollon palveluja esimerkiksi tiedottamalla palveluista ja keräämällä niistä säännöllisesti palautetta. Opiskelijakunnan tulee olla osana opiskeluterveydenhuollon kehittämistä.

Ammattikorkeakoulun liikuntapalvelut

Laisa tulisi olla selkeä ammattikorkeakouluyhteisön hyvinvointia tukeva kirjaus. Osana jaksamisen ja hyvinvoinnin edistämistä tulisi korkeakoulujen liikuntapalvelut huomioida sekä yliopistoissa että ammattikorkeakouluissa. Tällä hetkellä korkeakoulut ovat suomalaisen koulutusjärjestelmän ainoa osa, jossa liikunnalla ei ole lakiin perustuvaa asemaa.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme, että lakiehdotus hyväksytään muutettuna

Vastalauseemme lakitekniset muutosehdotukset löytyvät osoitteesta www.eduskunta.fi

HE 7/2009 vp Uusi yliopistolaki, SiVM 5/2009 vp

SDP: Yliopistojen autonomia säilytettävä

Vastalauseemme perustelut

Tämä vastalause sivistysvaliokunnan enemmistön mietintöön yliopistolaista perustuu 26.3.2009 eduskunnalle jätettyyn rinnakkaislakialoitteen (LA 26/2009 vp) hallituksen esitykseen yliopistolaiksi (HE 7/2009 vp). Lakialoitteessa, jonka allekirjoitti koko sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä, esitimme hallituksen esitykselle rinnakkaisen tavan kehittää yliopistojärjestelmää. Esityksessämme korostui hallituksen esitykseen verrattuna yliopistojen riippumattomuus ja itsenäinen asema, sekä henkilöstön palvelussuhteiden valikoituminen tarkoituksenmukaisella tavalla joko virka- tai työsuhteiksi. Hallituksen esitys ja sitä myötä sivistysvaliokunnan enemmistön kanta poikkeaa alkuperäisestä yliopistouudistuksen tiekartasta, jossa yliopistojen itsehallintoa vahvistetaan, jossa yliopistot eivät joudu keskenään epätasa-arvoiseen asemaan ja jossa

yhdenvertainen perusrahoitus pyritään turvaamaan. Lain valmistelussa esiin nousseita merkittävien asiantuntijatahojen esittämiä muutoksia ei myöskään otettu hallituksen esityksen täydentyessä eikä sivistysvaliokunnan mietinnössä riittävällä tavalla huomioon.

Lakialoitteessamme esitimme muutoksia hallituksen esitykseen siitä, miten julkisoikeudellisina laitoksina toimivissa yliopistoissa ja säätiöyliopistoissa hallituksen kokoonpano määritellään sekä siitä, miten ja kenen toimesta yliopiston hallitus valitaan. Mielestämme yliopistokollegion tulee voida valita rehtori tai rehtorit ja hallituksen jäsenet ja tarvittaessa erottaa heidät. Hallituksen jäsenillä tulee myös olla henkilökohtaiset varajäsenet. Emme myöskään hyväksy EU/ETA-maiden ulkopuolelta tulevia opiskelijoita koskevaa lukukausimaksukokeilua. Mielestämme yliopiston henkilökunnan kelpoisuusvaatimuksista tulee jatkossakin säätää asetuksella. Halusimme muutoksia henkilöstön aseman määrittämiseen niin, että osa palvelussuhteista voisi olla edelleen virkasuhteita silloin, kun viranhaltija käyttää merkittävää julkista valtaa. Lisäksi esityksessä on turvattava paremmin henkilöstön asema ja muutettava yliopistojen tavoitteiden asettamisen ehtoja.

Perustuslakivaliokunta otti aiheellisesti ja perusteellisen selvityksen jälkeen lausunnossaan (PeV 11/2009 vp) kantaa hallituksen esityksen keskeisimpiin ongelmakohtiin; muun muassa julkisoikeudellisen ja säätiöyliopiston hallituksen kokoonpanoon sekä yliopiston henkilöstön palvelussuhteen muotoon. Perustusvaliokunnan kannanotot vastasivat myös sosialidemokraattien tahtoa niistä keskeisistä ongelmakohdista, jotka tulisi muuttaa. Hallitus muutti esitystään, mutta perustusvaliokunta joutui toistamiseen lausunnossaan (PeVL 18/2009 vp) puuttumaan säätiöyliopiston säännöksiin. Perustusvaliokunta joutui huomauttamaan, että "säätiöyliopistoina toimimaan tarkoitettujen ja jo perustettujen säätiöiden säännöt eivät kaikilta osin ole sopusoinnussa perustuslaissa taatun yliopistojen hallinnon kanssa. Siksi valiokunta korostaa, että mainittuja sääntöjä on muutettava, ennen kuin uutta yliopistolakia aletaan soveltaa tällaisiin yliopistoihin."

Hallituksen uusi esitys ei perustusvaliokunnan linjauksien jälkeenkään tuo kaikkiin ongelmakohtiin ratkaisuja. Tämän vuoksi jätämme sivistysvaliokunnan mietintöön yliopistolaista seuraavilta osin eroavat esityksemme.

Itsehallinto (HE:n 3 §)

Hallituksen esityksen taustalla on pyrkimys lisätä yliopistojen autonomiaa ja turvata niiden itsenäisyys. Katsomme, että hallituksen esityksessä olisi tullut selkeämmin korostaa yliopistojen taloudellista itsenäisyyttä.

Lukukausimaksut (HE:n 10 §)

Hallituksen alkuperäiseen esitykseen sisältyvät EU- ja ETA-maiden ulkopuolisilta henkilöiltä kerättävät lukukausimaksut asettavat opiskelijat epätasa-arvoiseen asemaan ja murentavat hyvinvointiyhteiskunnan arvopohjaa maksuttomasta opiskelusta. Hallituksen esityksessä ei esitetty perusteluja sille, miksi eri asemaan asettaminen kansalaisuuden perusteella nähdään hyväksyttäväksi tässä yhteydessä.

Katsomme, että lukukausimaksuja ei tulisi sisällyttää uuteen lakiin, koska ne osaltaan avaavat tien kokonaisvaltaisemmalle maksujen käyttönotolle. Esimerkiksi Tanskassa siirtyminen lukukausimaksuihin on vähentänyt hakijoita 40 prosentilla. Ruotsissa taas lukukausimaksuihin siirtymisen yhteyteen luotavan stipendijärjestelmän on laskettu tulevan yhtä suureksi kuin maksuista saatavan hyödyn. Perustusvaliokunta linjasi lausunnossaan, että "Suomessa vakinaisesti asuvilla ulkomaalaisilla on kuitenkin tänne sellaiset siteet, jotka puoltavat 10 §:n täydentämistä niin, ettei heiltäkään peritä pykälässä tarkoitettua maksua. Tällainen muutos olisi lisäksi omiaan myötävaikuttamaan yksilön mahdollisuuksiin saada myös muuta kuin perusopetusta vähävaraisuuden estämättä ja toteuttaisi siten julkiselle vallalle perustuslain 16 §:n 2 momentissa asetetun velvollisuuden toteutumista." Perustuslakivaliokunnan lausunnon jälkeen hallituksen esitystä muutettiin siten, että maassa pysyvästi oleskelevat ulkomaiden kansalaiset jätettiin maksukokeilun ulkopuolelle. Katsomme kuitenkin, että suomalaisen koulutusjärjestelmän maksuttomuutta ei yhteiskuntamme perusarvona tule vaarantaa ja maksuttomuuden tulisi ulottua myös Suomeen saapuville vaihto-opiskelijoille. Näin ollen esitämme koko pykälää poistettavaksi.

Julkisoikeudellisen yliopiston hallitus (HE 14 §)

Yliopiston hallituksen tehtäviin ei tulisi kuulua rehtorin nimittäminen. Yliopistokollegiolla sitä vastoin on tähän tehtävään soveltuvampi taho, sillä kollegiolla voidaan katsoa olevan rehtorin nimittämiseen yliopistokentän suurempi tuki.

Julkisoikeudellisen yliopiston hallituksen kokoonpano (HE:n 15 §)

Lakiesityksen alkuperäinen sisällön mukaan puolet hallituksen jäsenistä, mukaan lukien hallituksen puheenjohtaja, tulisivat yliopistomaailman ulkopuolelta, jolloin äänestystilanteessa yliopiston ulkopuolisilla jäsenillä olisi enemmistö. Sivistysyliopistojen tärkeä ominaisuus on niiden autonomia. Hallituksen esitys olisi tuonut suuren muutoksen suomalaiseen koulutusjärjestelmään, tapaan ymmärtää autonomiaa ja yliopistojen todellinen itsehallinto. Mielestämme yliopistojen on voitava mahdollisimman pitkälle itse päättää, miten monta henkilöä ne haluavat hallituksiinsa yliopiston sisältä ja ulkopuolelta.

Lakialoitteessamme esitimme, että vähintään kahden hallituksen jäsenen on oltava ulkopuolisia jäseniä. Yliopistolla itsellään on oltava myös oikeus päättää, kummasta ryhmästä puheenjohtaja valitaan. Lisäksi mielestämme jokaisella hallituksen varsinaisella jäsenellä tulee olla henkilökohtainen varajäsen.

Perustusvaliokunta linjasi omassa lausunnossaan hallituksen kokoonpanosta, että "yliopistoyhteisön ulkopuolisten jäsenten määrän muodostuminen yliopiston hallituksessa nyt ehdotettujen 15 §:n 3, 4 ja 7 momentin mukaisesti suoraan lain nojalla enemmistöksi ei kuitenkaan ole sopusoinnussa perustuslain 123 §:n 1 momentin mukaisen yliopiston itsehallinnon kanssa. Tämän vuoksi ehdotettu sääntely ei ole sellaisenaan toteutettavissa tavallisen lain säätämisympäristössä. Yliopiston itsehallinnon takaamiseksi yliopistokollegiolla on oltava mahdollisuus valita yliopistoyhteisön sisäisistä ryhmistä jäsenten enemmistö

yliopiston hallitukseen." Hallituksen uuden esityksen ja valiokunnan enemmistön mukaan julkisoikeudellisissa yliopistoissa täytyisi olla vähintään 40 % ulkopuolisia jäseniä ja puheenjohtajan on oltava myös yliopiston ulkopuolelta. Lisäksi varsinaisilla jäsenillä ei olisi varajäseniä. Pidämme yliopistojen riittävän autonomian turvaamiseksi kuitenkin parempana lakialoitteemme sisältämää mallia, jossa lakisääteinen yliopiston ulkopuolisia jäseniä koskeva rajausta ulottuu vain kahteen hallituksen jäseneseen, loppuista yliopistojen tulisi mielestämme saada päättää itse.

Yliopistokollegiolla oikeus valita ja erottaa rehtori (HE:n 22 §, sekä 14 ja 18 §)

Esityksen mukaan julkisoikeudellisen yliopiston hallituksen tehtävänä on valita rehtori tai rehtorit ja päättää heidän työnjaostaan sekä erottaa rehtori, jos siihen on tehtävän luonne huomioon ottaen hyväksyttävä ja perusteltu syy. Mielestämme rehtorin tulee nauttia mahdollisimman laajaa tukea yliopiston piirissä ja siksi yliopistokollegion tulisi hallituksen sijaan valita rehtori tai rehtorit ja päättää heidän työnjaostaan sekä erottaa rehtori, jos siihen on tehtävän luonne huomioon ottaen hyväksyttävä ja perusteltu syy. Yliopistokollegiolla on oltava myös oikeus vapauttaa rehtori, rehtorit, hallituksen jäsen tai varajäsen tehtävistään ilman hallituksen aloitteellisuutta.

Säätiöyliopisto (HE:n 23 §)

Hallituksen esitykseen sisältyi säännökset kahdesta säätiöyliopistosta. Säätiöiden hallituksen nimittävät valtioneuvosto ja elinkeinoelämän edustajat. Yliopistoyhteisöä kuullaan vain kahden hallituksen jäsenen valinnassa ja tämäkin vain säätiön sääntöjen perusteella. Tämä loukkaa syvästi yliopistollisen autonomian perusteita, ja ylittää valtaa ollaan siis siirtämässä yliopistoyhteisöltä itseltään sen rahoittajille. Taloudellisen autonomian parantaminen ei saa johtaa hallinnollisen autonomian kaventamiseen. Säätiöyliopistomallissakin tulee turvata itsehallinnon vaatimusten täyttyminen ja yliopistoyhteisöllä on itsellään oltava oikeus valita hallitus.

Perustusvaliokunnan lausunnossa todetaan, että "jotta lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyksikössä, tulee myös hallituksen kokoonpanosta ja valinnasta säätää tavalla, joka asiallisesti turvaa yliopiston itsehallinnon myös silloin, kun se toimii säätiön muodossa. Tämä edellyttää sitä, että kaikkien yliopistoon kuuluvien, uuden yliopistolain 15 §:n 2 momentissa mainittujen ryhmien jäsenet ovat kelpoisia hallituksen jäseniksi ja että hallituksen kokoonpano määräytyy yliopistoyhteisön itsensä päätöksin ja vastaavia periaatteita noudattaen kuin julkisoikeudellisissa yliopistoissa." Valiokunnan enemmistö ei kuitenkaan ottanut huomioon perustuslakivaliokunnan vaatimusta. Katsomme edelleen, että säätiöyliopistosta olisi pitänyt säätää oma lakinsa.

Yliopiston henkilöstön kelpoisuusvaatimukset (HE:n 28 §)

Yliopistollisen koulutuksen ja tutkimuksen laatu edellyttävät mahdollisimman korkeita pätevyysvaatimuksia. Hallituksen esityksen mukaan henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista säädettäisiin yliopistojen johtosäännöillä. Tämä johtaa helposti erilaisiin kelpoisuusvaatimuksiin samanlaisissa tehtävissä eri yliopistoissa. Mielestämme kelpoisuusvaatimuksista tulee edelleenkin säätää asetuksella.

Henkilöstön palvelussuhde (HE:n 29 §)

Esityksen mukaan henkilöstön ainoa palvelussuhdelaji on työsuhde. Virkasuhteeseen liittyy laillisuusperiaate: virassa on toimittava oikeudenmukaisesti, tasapuolisesti ja julkisin perustein. Työsopimussuhde on yksityisoikeudellinen suhde, jossa työntekijä veloitetaan toteuttamaan työnantajan tahtoa. Vakiintuneesti on katsottu, että jo pelkkä mahdollisuus julkisen vallan käyttöön riittää perusteeksi virkasuhteelle. Yliopistojen aseman muutos ei estä sitä, että yliopistoissa olisi edelleenkin virkasuhteita. Mielestämme virkasuhde tulisi säilyttää edelleen niissä tehtävissä, joihin kuuluu merkittävänä osana julkisen vallan käyttöä ja virkavastuuta. Tehtävien hierarkiassa tulisi selvästi käydä ilmi, että vastaavilla julkista valtaa käyttävillä henkilöillä palvelussuhde on virkasuhde. Asiasta olisi mielestämme säädettävä erillinen laki yliopistojen virkamiehistä, jossa virkasuhteiden ehdoista säädetään.

Myös perustuslakivaliokunnan näkemyksen mukaan yliopistolla on olemassa tehtäviä, jotka ovat laadultaan sellaisia, että niihin kuuluva päätösvalta ja - vastuu perustelevalta palvelussuhteen säilyttämistä virkasuhteena ainakin yliopiston johtavan hallinto-, opetus- ja tutkimushenkilökunnan osalta. Valiokunnan mukaan yliopistojen erityistehtävään tieteen ja taiteen harjoittamisen sekä niihin perustuvaan ylimmän opetuksen antajina liittyy useita yksilön oikeusaseman kannalta merkityksellisiä ratkaisuja. Tällaisia ovat esimerkiksi opiskelijavalinnasta päättäminen, opintosuoritusten arvostelu, tutkintotodistusten antaminen ja kurinpito. Pääosin tällaisia tehtäviä sisältävien palvelussuhteiden olisi syytä jatkossakin säilyä virkasuhteina.

Lain on myös turvattava henkilöstön asema tarpeeksi selvästi. Henkilöstön asemaa ja uudistuksen vaikutusta henkilöstöön on lakiesityksessä ja sen perusteluissa käsitelty puutteellisesti. Esimerkiksi irtisanomistilanteessa virka- ja työsuhteiden oikeusturva on erilainen. Työsuhteessa palvelussuhteen jatkumiselle ei myöskään ole takeita virkavapausmenettelyn poistuessa.

Yliopistoyhteisössä palvelussuhteen jatkuminen esimerkiksi vierailevana tutkijana tai akatemiattutkijana toimimisen jälkeen on kuitenkin merkittävä kysymys, ja siten palvelussuhdelaji kytkeytyy myös perustuslaissa suojattuun tieteen, taiteen ja ylimmän opetuksen vapauteen. Kuitenkin yliopistojen henkilöstön rikosoikeudellinen vastuu järjestetään esitykseen sisältyvällä rikoslain muuttamisella. Esityksestä puuttuu henkilöstön oikeusasemaa selkeyttäviä ja oikeusturvaa vahvistavia säännöksiä. Esityksen perusteluissa myös esitetään, että määräaikaaisuuden perusteena voisi olla alan vakiintunut käytäntö. Emme hyväksy tätä ja pidämme neliportaista tutkijanuraa määräaikaaisuuden perusteena liian väljänä. Neliportaisen tutkijanuran kahdella alimmalla portaalla on määräaikaaisia tehtäviä, mutta kahdella ylimmällä portaalla tehtävät ovat pääsääntöisesti pysyviä.

Tavoitteiden asettaminen (HE:n 45 §)

Hallituksen esityksessä opetusministeriö ja yliopisto sopivat määrävuosiksi kerrallaan yliopiston toiminnalle asetettavista koulutus- ja tiedepolitiikan kannalta keskeisistä määrällisistä ja laadullisista tavoitteista. Jos yliopistokohtaisia tavoitteita ei saada yhteen sovitetuiksi, opetusministeriö päättää määrällisistä ja laadullisista tavoitteista siltä osin, kuin ne ovat yliopistolle

osoitettavan rahoituksen perusteena. Tämä antaa ministeriölle kohtuuttoman suuren roolin yliopistojen tavoitteiden asettamisessa. Esitämme, että jos osapuolten tulosneuvotteluissa ei päästä sopuun, asetettaisiin sovittelulautakunta, johon valtioneuvosto valitsee puheenjohtajan ja molemmat osapuolet valitsevat edustajansa.

Voimaanpanolaki

Voimaanpanolakiin tulisi kirjata, että siirto työsuhteisiin tai uusiin työsuhteisiin tapahtuu siten, että siirtohetkellä voimassa olevista palvelussuhteista johtuvat oikeudet ja velvollisuudet sekä niihin liittyvät palvelussuhde-etuudet siirtyvät uudelle työnantajalle, kuten työsopimuslain 10 §:n 1 momentissa säädetään. Tämä tarkoittaa siis, että henkilöstö siirtyy uuden työnantajan palvelukseen entisin palvelussuhteen ehdoin ja siten, että uusi työnantaja vastaa kaikista entisen työnantajan sitoumuksista. Lisäksi ylimenokauden, eli vuoden 2010, aikana kaikkien palvelussuhteiden osalta noudatetaan edelleen nykyistä palvelussuhdelainsäädäntöä ja voimassa olevia virka- ja työehtosopimuksia. Ylimenokauden aikana on myös ratkaistava 31.1.2010 päättyvän sopimuskauden jälkeen sovellettavien palkkaehtojen määrittäminen.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme

että 3.-6. lakiehdotus hyväksytään sivistysvaliokunnan mietinnön mukaisina ja

että 1. ja 2. lakiehdotus hyväksytään muutettuina (***Vastalauseen muutosehdotukset***), ja

että hyväksytään kaksi lausumaa (***Vastalauseen lausumaehdotukset***).

Vastalauseemme lakitekniset muutosehdotukset löytyvät osoitteesta www.eduskunta.fi

Vastalauseen lausumaehdotukset

Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnalle esityksen laiksi yliopistojen virkamiehistä, jotta yliopistojen palvelussuhteiden ehdoista siltä osin, kun palvelussuhteissa on kyse merkittävästä julkisen vallan käytöstä, säädetään virkasuhteina erillisellä lailla ja

Eduskunta edellyttää, että ylimenokauden eli vuoden 2010 aikana kaikkien palvelussuhteiden osalta noudatetaan edelleen nykyistä palvelussuhdelainsäädäntöä ja voimassa olevia virka- ja työehtosopimuksia. Ylimenokauden aikana on myös ratkaistava 31.1.2010 päättyvän sopimuskauden jälkeen sovellettavien palkkaehtojen määrittäminen.

HE 138/2009 vp Hallituksen esitys valtion talousarvioksi vuodelle 2010, SiVL 11/2009 vp

SDP: Oppilaiden oikeus perusopetukseen varmistettava kaikissa tilanteissa

Vastalauseemme perustelut

Koulutus luo osaamista, jonka avulla Suomi voi nousta taantumasta ja vahvistaa kilpailukykyään. Siksi erityisesti koulutuksen rahoitusta ei voi tarkastella vain tämän hetken näkökulmasta. Koulutukseen panostetaan Suomessa vähemmän kuin OECD-maissa keskimäärin. OECD:n vuosittaisen vertailun mukaan opettaja-oppilassuhdeluvut ovat meillä korkeita, luokkaopetuksen määrä toiseksi vähäisin OECD-maista ja opettajien palkkojen osuus koulutuskustannuksista ennätysalhainen. Samalla kun kilpailijamaissa sijoitetaan lisää koulutukseen ja sitä kautta koko yhteiskunnan tulevaisuuteen, suomalaiset jäävät niistä koko ajan enemmän jälkeen. Lailla säädettäviin uusiin tehtäviin ja nykyisten tehtävien laajentamiseen tulee myöntää riittävät valtionosuudet. Hallitusohjelman mukaisesti valtionosuuden tulisi olla uusiin tehtäviin vähintään 50 prosenttia.

Kuntien taloudellinen tilanne heikkenee nopeasti, ja kunnissa on suunniteltu mittavia leikkauksia opetustoimeen. YLEn alkusyksystä teettämän kyselyn mukaan kunnista 30 prosenttia valitsi vaihtoehdoista opetuksen, kun kysyttiin, mistä palveluista kunta aikoo säästää eniten. Jo parisenkymmentä kuntaa on ilmoittanut aikovansa lomauttaa opettajia ensi vuonna, ja useat harkitsevat sitä. Kuntien päätökset ja suunnitelmat uhkaavat perustuslaissa säädettyjen perusoikeuksien toteutumista ja vaarantavat kansalaisten yhdenvertaisuutta. Valtiontalouden tarkastusvirasto pitää suurimpana yhdenmukaisuutta vaarantavana ongelmana opettajien lomautuksia. Opetusministeri Henna Virkkunen on kyllä julkisuudessa varoitellut, että opetuksesta säästäminen on lyhytnäköistä, mutta huoli ei ulotu tarpeeksi konkreettisiin toimenpiteisiin opetuksen rahoituksen turvaamiseksi. Valtion ensi vuoden budjetilla ei vahvisteta tasa-arvoa eikä pienennetä ryhmäkokoja.

Kuntien talousahdingon lisäksi esimerkiksi perusopetuksen laadun parantaminen valmisteilla olevien laatukriteerien mukaisesti ja kaavailtu erityisopetusuudistus vielä kasvattavat väistämättä perusopetuksen kustannuksia. Yleisopetusryhmiin integroitavat erityistä tukea tarvitsevat oppilaat asettavat lisähaasteen opetusryhmien koon pienentämiselle, opettajien täydennyskouluttamiselle ja muille tukitoimille. Erityisopetuksen uudistus vaatii pitkäaikaisen ja kattavamman rahoituksen.

Myös opinto-ohjausta ja oppilashuoltoa tulisi lisätä joka tasolla.

Tällä hetkellä opettajien täydennyskoulutus on riittämätöntä. Myös opettajien peruskoulutuksessa on tarvetta lisäpaikkoihin esimerkiksi erityisopetuksen ja opinto-ohjaajien kohdalla. Yliopistouudistuksen myötä opettajien peruskoulutus on jäämässä tutkimuksen jalkoihin. Suoraan tietyille koulutusaloille, esimerkiksi opettajien koulutukseen, suunnattua rahoitusta ei talousarvioesityksessä ole.

Opetusryhmien ja päivähoidon lapsiryhmien ryhmäkokoja on saatava pienennettyä. Syksyn kuntatodellisuus näyttää, että ryhmäkoot ovat pysyneet ennallaan tai kasvaneet entisestään. Hallituksen toimilla opetusryhmien kokoihin ei ole tullut merkittäviä muutoksia. Sosiaalidemokraatit ovat esittäneet, että ryhmäkokoja pienentämiseen osoitettaisiin enemmän määrärahoja ja että peruskoulun opetusryhmien maksimikoko pitäisi määritellä lailla.

Koulutuksen voimavarojen turvaaminen kunnissa on jatkossa entistä vaikeampaa, kun ensi vuoden alussa siirrytään uuteen valtionosuusjärjestelmään. Kaavaillut sosiaali- ja terveydenhuollon sekä esi- ja perusopetuksen ja eräiden muiden opetusministeriön hallinnonalan valtionosuuksien yhdistäminen ja siirtyminen oppilaskohtaisista valtionosuuksista asukaskohtaisiin valtionosuuksiin lisäävät järjestelmän laskennallisuutta. Tällöin toiminnan ja talouden yhteys etääntyy ja samalla rahoituksen ohjausvaikutus heikkenee. Kun valtionosuudet keskitetään yhteen ministeriöön, pitää perusopetuksen ohjausjärjestelmän kokonaisuuden ymmärrettävyyteen kiinnittää erityistä huomiota. Hallituksen esittämät valtionosuudet kuntien opetustoimeen ovat riittämättömät tilanteessa, jossa kunnat joutuvat karsimaan perusopetuksen laadusta. SDP on ehdottanut talousarvioaloitteessaan valtionosuuksiin 100 miljoonaa euroa lisää kuntien opetustoimeen.

Nyt on oikea aika kouluttaa

Työttömien työntekijöiden määrä kasvaa jatkuvasti. Ammatillisen ja alueellisen liikkuvuuden edistäminen on keskeinen tekijä, kun etsitään ratkaisuja työttömyyteen. Tarvitaan monipuolisia toimia. Työvoiman osaamistason parantaminen on tärkeä osa työelämän muutosturvaa. Aikuiskoulutuksen kehittämiseen tarvitaan lisävoimavaroja esitettyä enemmän ja aikuiskoulutuksen kentälle tarvitaan uudenlaisia toimintatapoja. SDP on ehdottanut lisäystä ensi vuodelle 30 miljoonaa euroa.

On tärkeää, että vailla ammatillista koulutusta olevien tai vanhentuneen koulutuksen omaavien koulutustason kohottamiseen esitettäisiin lisää rahaa. Hallitus nimittäin ensi töikseen lakkautti edellisen hallituksen perustaman Noste-koulutuksen ja sen rahoituksen. Myös työssä oppimisen laadun varmistaminen edellyttää opettajien työelämätaitojen ja työpaikkaohjaajien koulutuksen lisäämistä ja tarvitsee lisävoimavaroja. Ammatillinen koulutus tarvitsee myös tutkimus- ja kehittämisrahaa alueellisen tehtävän toteuttamiseen mm. lisäämällä työelämän kehittämis- ja palvelutehtävään osoitettua rahoitusta. Myös korkeasti koulutettujen lisäkoulutukseen on panostettava enemmän.

Ammatillisen koulutuksen aloituspaikkojen tarpeen selvittämiseen tarvitaan ennakkointia

Ammatillisen koulutuksen suorittaneen työvoiman tarve ja ammatillisen koulutuksen suosio on jatkuvasti kasvanut. Nykyisessä taloudellisessa tilanteessa nuorten on myös järkevää panostaa koulutukseen, kun työ- ja harjoittelupaikkoja on niukasti tarjolla. Ammatillisen peruskoulutuksen aloituspaikkoja on lisättävä enemmän, jotta suomalaisen elinkeinorakenteen muutokseen, väestön ikääntymiseen ja alakohtaiseen työvoimapulaan kyetään vastaamaan. Hallituksen tekemät paikkalisäykset eivät riitä täyttämään vajetta. Vielä jatkossakin suuri määrä ammatilliseen koulutukseen hakeneista jää väistämättä ilman koulutuspaikkaa. Viime kevään yhteishaussa koulutuksen ulkopuolelle jääneiden nuorten tilanne on myös selvitettävä. On myös huomioitava, että ammattistartti ei saa viedä perusopetuksen resursseja vaan siihen on kohdennettava omat voimavarat erikseen. Lisäksi ammatillisen koulutuksen aloituspaikkojen kohdentumiseen on kiinnitettävä enemmän huomiota niin, että oikeat paikat kohdentuvat oikeille opiskelijoille. SDP vaatii hallitusta lisäämään 5 miljoonaa ammatilliseen peruskoulutukseen.

Ammattikorkeakoulut työelämän asiantuntijoita

Ammattikorkeakoulut toimivat erityisesti omalla alueellaan yhteistyössä elinkeino- ja muun työelämän sekä suomalaisten ja ulkomaisten korkeakoulujen samoin kuin muiden oppilaitosten kanssa. Ne ovat merkittävä työelämän asiantuntijoiden kouluttaja sekä alueensa työelämän kehittäjä. Ammatikorreakoulujen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta ei saa budjetista riittävästi rahoja. Ammatikorreakouluja tulisi rohkaista entisestään suunnittelemaan paikallisten yrittäjien kanssa kehittämisshankkeita, joihin myös vastavalmistuneet opiskelijat voisivat työllistyä 3-6 kuukaudeksi.

Lisäksi olisi hyödyllistä, jos oppilaitoksissa voitaisiin järjestää ammatikorreakouluopintojen täydentämismahdollisuus ja ylempien ammatikorreakouluopintojen suoritushetkellä työstä lomautetuille. Sosialidemokraatit osoittaisivat ammatikorreakouluille 3 miljoonaa esitettyä enemmän.

Huoli tasa-arvoisen yliopistoverkon vaarantumisesta aiheellinen

Sosialidemokraatit esittivät keväällä 2009 vaihtoehdon hallituksen tuomaan uuteen yliopistolakiin. Katsoimme, että laissa ei olisi täytynyt esimerkiksi yliopistojen autonomian vahvistaminen. Hallitus joutuikin muuttamaan lain keskeisiä kohtia. Samassa yhteydessä kritisoiimme hallituksen tapaa arvottaa rahoituksella eri yliopistoja. Esimerkiksi uusi Aalto-yliopisto saa kohtuuttoman potin verrattuna muihin julkisoikeudellisiin yliopistoihin, joiden saama rahoitus on huvennut nousseisiin kustannuksiin.

17,3 miljoonaa euroa on täysin riittämätön summa muiden yliopistojen toimintaedellytysten turvaamiseksi. On otettava huomioon myös tuottavuusohjelman perusteella tehtäväksi ehdotetut yliopistojen rahoituskehysten leikkaukset. Valtion on pidettävä huolta, että tieteenalat, jotka eivät saa kerätyksi yksityistä rahoitusta saavat korvaavan rahoituksen. SDP on jo aikaisemmin esittänyt, että yliopistojen perusrahoitusta olisi tullut 200 miljoonalla eurolla vaalikauden aikana tiede- ja teknologianeuvoston suositusten mukaisesti. Ensi vuodelle perusrahoitusta pitäisi lisätä 27 miljoonaa euroa.

Koulut kuntoon työllisyyttä tukemalla

Eri puolilla Suomea on tärkeitä ja työllistäviä hankkeita, jotka eivät käynnisty ilman valtion lisärahoitusta. Suomessa on useita kosteus- ja homevaurioista kärsiviä koulurakennuksia, jotka vaativat pikaista kunnostamista. Homekoulujen korjausta ja muita kiireellisiä rakennus- ja peruskorjaushankkeita on vauhditettava. Koulurakentamiseen tarvitaan enemmän varoja, jotta sisäilma- ja homeongelmat pystytään korjaamaan. Esitimme, että homekoulujen korjauksiin osoitettaisiin vielä 30 miljoonaa euroa. Lisäksi avustusta tulee edelleen myöntää kustannuskehitys huomioiden. Hallitus on itsekin todennut hallitusohjelmassaan, että koulujen perustamishankkeiden rahoitusjärjestelmä säilytetään.

Nuorten työpajatoimintaa tuettava

EU -maiden vertailussa Suomi on edelleenkin Euroopan heikoimpia maita niissä toimenpiteissä, joilla nuorisotyöttömyyttä pyritään ehkäisemään. Tällä hetkellä nuoria työttömiä tilastoidaan Suomessa olevan liki 60 000.

Nuorten työpajatoiminta edistää nuorten työssä oppimista, lisää ammatillisia valmiuksia sekä tukee nuorten ammatinvalintaprosessia. Työpajatoiminnalla ennaltaehkäistään työttömien tai opintonsa keskeyttäneiden nuorten syrjäytymistä. Lisäksi toiminnalla helpotetaan päihde- ja mielenterveysongelmaisia ja maahanmuuttajia pääsemään kiinni työelämään. On huomioitava myös, mitä syrjäytymisvaarassa olevat nuoret ilman työpajatoimintaa maksavat yhteiskunnalle. Useista kunnista kantaantuu tietoja, joiden mukaan työpajatoimintaa ollaan säästösyistä supistamassa tai lakkauttamassa. Tällöin myös etsivän työparitoiminnan, työpajojen ja viranomaisten moniammatillisen yhteistyön hyvin alkaneet ja kehittyneet käytännöt ovat vaarassa. SDP haluaa osoittaa nuorten työpajatoimintaan 3 miljoonaa enemmän.

Kirjastoja tuettava

olemme huolissamme myös kirjastorakentamiseen varattujen määrärahojen riittävydestä. Lisäksi näkövammaisten kirjastopalvelujen toiminta on turvattava. Valtion tuottavuusohjelma on viemässä sieltä 3 henkilötyövuotta, ja kertamenona sinne on kohdistettu 350 000 euron säästötoimet. Olemme jo aikaisemmin vaatineet, että kirjastoille pitäisi suunnata 2 miljoonaa euroa enemmän.

SDP jätti sivistysvaliokunnassa vuonna 2009 kaksi rinnakkaislakialoitetta: yliopistolakia koskeva laki perusopetuslain muuttamisesta ja erityisopetuksen uudistuksesta. Lisäksi jätettiin lakialoite perusopetuslain 30 pykälän muuttamisesta koskien ryhmäkokoja.

10.12. Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta

Valiokunta antoi 55 mietintöä ja 22 lausuntoa.

Valiokuntaryhmän vastaavana toimi Anneli Kiljunen.

StVM 55/2009 vp - HE 224/2009 vp laiksi tapaturmavakuutuslain muuttamisesta

Tapaturmavakuutuslain haittarahakorvauksen perusteita ja yleisen haitan käsitettä muutettiin. Yleisen haitan käsitteellä tarkoitetaan tapaturman ja ammattitaudin aiheuttamaa toimintakyvyn alenemista. Huomioon otetaan ne rajoitukset, joita vamma tai sairaus aiheuttaa jokapäiväisessä selviytymisessä. Haittarahalla ei kuitenkaan ole tarkoitus korvata vamman tai sairauden aiheuttamaa ansionmenetystä, vammautuneen hoitoa tai avuntarvetta, sillä niiden korvaamisesta on laissa omat säännökset. Uudistuksessa lakiin lisättiin myös säännökset siitä, miten kipu otetaan huomioon haitan arvioinnissa. Haittaluokkaa korotetaan, jos vammasta tai sairaudesta aiheutuu epätyypillisen voimakas pysyvä kiputila.

Sosialidemokraatit jättivät mietintöön vastalauseen. Hallituksen esityksen mukaan lain haittaluokitusta hyödynnetään myös Kansaneläkelaitoksen etuuksien myöntämisharkinnassa sekä kuntien vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (vammapalvelulaki) mukaisista palveluista päätettäessä. Lääketieteellistä haittaa käytetään yhtenä kriteerinä tarvittavia palveluita määritettäessä. Esityksen yhteydessä olisi tullut puuttua siihen, että haittaluokitusta käytetään nyt virheellisesti muita palveluja ja tukia myönnettäessä. Esimerkkejä tästä ovat Kelan 16 vuotta täyttäneen vammaistuen, vammapalvelulain mukaisten kuljetuspalveluiden ja kuntien muiden vammaisille tarkoitettujen palveluiden myöntämisharkinta. Näin lainuudistuksesta seuraava haittaluokituksen heikennys vaikuttaa suoraan vammaisten palvelujen saantia heikentävästi.

Vastalauseessa katsottiin myös, että kertakorvauksena maksettavan haittarahan suuruuden määrittämiselle on kehitettävä muu kuin sukupuolten tilastolliseen elinikään perustuva kriteeri. Vastalauseessa ehdotettiin kahta lausumaa, joissa vaadittiin, ettei uuden lain nojalla säädettävällä asetuksella haittaluokituksista ei tule heikentää nykyisiä haittaluokituksia, ja että tapaturmavakuutuslakiin nojautuva haittaluokitus ei saa sellaisenaan määritellä vammapalvelujen ja -etuuksien saantia.

StVM 54/2009 vp – HE 258/2009 vp laiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Esityksessä ehdotettiin, että yliopistot maksaisivat väliaikaisesti alempaa työttömyysvakuutusmaksua vuosina 2010–2011. Esitys liittyi yliopistouudistukseen, jossa valtion tilivirastoina toimivista yliopistoista muodostettiin itsenäisiä julkisoikeudellisia laitoksia tai säätiölain mukaisia säätiöitä, minkä seurauksena yliopistoille tulee velvollisuus maksaa työttömyysvakuutusmaksuja. Esityksellä pyrittiin osaltaan turvaamaan yliopistojen taloutta uudistuksen siirtymävaiheessa.

Sosialidemokraatit jättivät vastalauseen, jossa vaadittiin esityksen hylkäämistä. Vastalauseen mukaan työttömyysvakuutusmaksujen tarkoituksena on turvata työttömyysetuuksien maksaminen. Nykyhallitus sen sijaan käyttää työttömyysvakuutusmaksuja suhdannepolitiikan välineinä. Moni yritys ja julkisoikeudellinen laitos on parhaillaan suurissa taloudellisissa vaikeuksissa, ja niiden on varmasti vaikea ymmärtää, mikseivät ne voi saada yliopistoja vastaavaa maksun huojuunusta, vaikka ne täyttävät samat asialliset edellytykset veronmaksukyvyyn näkökulmasta. Esityksen myötä muut maksuvelvolliset itse asiassa joutuvat maksamaan yliopistolta saamatta jäävän maksuosuuden, vaikka niiden palveluksessa olevan henkilöstön työttömyysturva on identtinen. Siten vakuutusperiaate ei toteudu. Vastalauseen mukaan lakiuudistus johtaisi siihen, että työnantajan työttömyysvakuutusmaksu määräytyisi epätasa-arvoisesti lain soveltamisalan piiriin kuuluvien työnantajien kesken.

StVM 53/2009 vp - HE 222/2009 vp laiksi työttömyysturvalain 4 ja 6 luvun väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys työttömyysturvalain muuttamisesta sisälsi selkeitä parannuksia, mutta myös suuria heikennyksiä työttömien asemaan. Myönteinen muutos oli sekä palkansaajien että yrittäjien työssäoloehdon lyhentäminen, samoin kuin sovitellun työttömyyspäivärahan enimmäisajan kumoaminen. Muutosturvan enimmäismaksuaika esitettiin nostettavaksi 200 päivään. Niillä, jotka pääsevät lisäpäiväoikeuden piiriin, velvoitteen perusteella tehty työ ei vaikuta maksettavaan työttömyyspäivärahaan, sillä palkanmäärittelyä ei tehdä uudelleen.

Sosialidemokraatit yhtyivät mietintöön jätettyyn vastalauseeseen. Sen mukaan hallituksen esitys jätti huomiotta selviä työttömyysturvalain epäkohtia ja muutti monella tavalla lakia huonompaan suuntaan. Esimerkiksi sen, että työttömyysturvan 500 päivän enimmäisaikaan esitettiin laskettavaksi mukaan myös työttömän koulutusaika, katsottiin nostavan työttömän koulutuskynnystä. Jos koulutukseen hakeutuvan perusturva uhkaa puolittua kesken koulutuksen, moni jättää kokonaan hakeutumatta koulutukseen. Mitä lähempänä 500 päivän raja on, sitä korkeammaksi nousee kynnys kouluttautua.

Vastalauseessa kiinnitettiin huomiota myös siihen, että nykyisillä työllisyysmäärärahoilla ei kyetä vastaamaan kasvaviin koulutustarpeisiin. Vastalauseessa vaadittiin myös työttömyysturvan tasokorotusta – sitä hallitus ei esittänyt, vaikka tiedossa on että työttömyys on köyhyyden suurin yksittäinen syy. Työttömyyden alkuaan 20 päivän korotusosaan kaikki työttömät eivät ole oikeutettuja, eikä esimerkiksi muutosturva koske kaikkia työttömiksi jääviä. Esityksen katsottiin lisäävän entisestään eri työttömien ryhmien epätasa-arvoa. Hallitus ei myöskään esittänyt työmarkkinatuen tarveharkintaa poistettavaksi.

Lakiesitystä kritisoitiin myös siitä, ettei se vähennä byrokratiaa vaan jopa entisestään lisää sitä. Vastalauseessa kritisoitiin myös esitykseen sisältyvää ehdotusta ns. työttömyysturvan lisäpäiväoikeuden ikärajan korottamisesta. Vastalauseen mukaan työmarkkinoiden "ikärasismi" ei ensisijaisesti johdu lisäpäiväoikeuden ikärajasta, vaan työssä pysymisen ja jaksamisen ratkaisevat muut seikat. Työurien pidentämisen lääkkeitä eivät löydy lakiin kirjatusta, kaavamaisista ikärajoista.

StVM 48/2009 vp - HE 234/2009 vp laiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 4 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Esityksessä ehdotettiin muutettavaksi väliaikaisesti työttömyysetuuksien rahoituksesta annettua lakia niin, että valtio osallistuisi lomautusajalta maksettavien ansiopäivärahojen rahoitukseen. Työttömyyskassalle maksettaisiin valtionosuutena kustakin ansiopäivärahasta peruspäivärahaa vastaava määrä. Nykyisin valtio ei osallistu lomautusajalta maksettujen ansiopäivärahojen rahoitukseen, vaan peruspäivärahan osuuden rahoittaa työttömyysvakuutusrahasto. Lakia sovelletaan vuonna 2010 maksettaviin ansiopäivärahoihin.

Sosialidemokraatit jättivät mietintöön vastalauseen. Vastalauseessa todettiin hallituksen tavoitteena olevan palkansaajan ja työnantajan työttömyysvakuutusmaksujen 0,2 prosenttiyksikön nousu vuonna 2010 ja myös tulevana vuosina, vaikka työttömyysvakuutusmaksun korotuspaine on selvästi tätä suurempi. Työttömyysturvan rahoittaminen vaarannetaan, koska vuodelle 2010 olisi maksua pitänyt korottaa 0,6 prosenttiyksikköön. Maksujen tarkoituksena on turvata etuuksien maksaminen. Matti Vanhasen 1. hallituksen aikaan mietinnössä StVM 41/2006 vp on todettu, ettei sosiaalivakuutusmaksuja ole tarkoituksenmukaista käyttää suhdannepolitiikan välineinä. Tätä puoltaa myös se, etteivät sosiaalivakuutusmaksut ole valtiosääntöoikeudellisessa mielessä veroja. Näin ajattelivat keskustan ministerit ja kansanedustajat asioista, kun hallituskumppanina ja valtiovarainministerinä olivat sosialidemokraatit vuonna 2006. Nyt ajatukset ovat muuttuneet kokoomusyhteistyön myötä. Vastalauseessa esitettiin hyväksyttäväksi lausuma, jonka mukaan työttömyysvakuutusmaksun tasosta on huolehdittava siten, että työttömyysvakuutusrahasto voi selviytyä sen vastattavina olevien työttömyysetuuksien rahoituksesta, sekä että työttömyysvakuutusrahaston suhdannepuskuria kasvatetaan eikä tulevaisuudessa sosiaalivakuutusmaksuja käytetä suhdannepolitiikan välineinä.

StVM 47/2009 vp - HE 220/2009 vp laeiksi vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta sekä vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Hallitus esitti lakia vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta. Laki liittyy kunta- ja palvelurakenneuudistuksen yhteydessä sovittuun vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain mukaisten tulkkipalvelujen järjestämis- ja rahoitusvastuun siirtoon kunnilta valtiolle. Elokuun 2010 lopusta vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelun järjestämisestä ja siihen liittyvien kustannusten korvaamisesta tulkkauspalvelua välittäville välityskeskuksille sekä palveluntuottajille vastaa Kansaneläkelaitos.

Sosialidemokraatit olivat mukana molemmissa mietintöön jätetyissä vastalauseissa. Niissä kiinnitettiin huomiota siihen, että tulkkauspalvelun vähimmäistuntimäärät eivät ole taanneet kaikissa tapauksissa riittäviä palveluja. Myönnettyjen tulkaustuntien määrissä on myös ollut kuntakohtaisia ja alueellisia eroja. 1. vastalauseessa katsottiin, että tulkkauspalvelun määrää arvioitaessa tulee ottaa huomioon palvelunkäyttäjän yksilöllinen tarve. Useimmilla tulkausta tarvitsevilla henkilöillä minimituntirajat riittävät, mutta runsaasti osallistuvilla sekä monilla kuulonäkövammaisilla henkilöillä tunnit ovat loppuneet kesken. Koska tulkkauspalveluiden vähimmäistuntimäärät eivät ole taanneet kaikissa tapauksissa riittäviä palveluja, on pykälä tarpeen kirjoittaa velvoittavampaan muotoon. Vastalauseessa esitettiin lakia muutettavaksi niin, että siinä mainittaisiin, että tulkkauspalvelua on järjestettävä laissa säädettyä enemmän, jos se on asiakkaan yksilölliset tarpeet huomioon ottaen perusteltua.

2. vastalauseessa vaadittiin lain turvaamien oikeuksien takaamista viittomakieltä käyttäville sekä vammaisuuden vuoksi tulkitsemis- ja käännösapua tarvitseville. Voimassa oleva lainsäädäntö asettaa vaikeasti kuulovammaisten tulkkipalvelujen vähimmäismäärän 180 tuntiin vuodessa. Kovin usein siitä kuitenkin on tullut myös yläraja, eikä tuntimäärä ole lainkaan riittävä tarpeeseen nähden. Siksi vastalauseessa esitettiin lausumaa vähimmäistuntimäärien nostamista lopullisena tavoitteena se, että tarjottavien palveluiden määrä aina ja sitovasti määriteltäisiin palvelunkäyttäjän itsensä ilmaiseman yksilöllisen tarpeen perusteella.

StVM 46/2009 vp - HE 194/2009 vp laeiksi kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain 2 ja 10 §:n, työttömyysturvalain 8 luvun 6 §:n ja toimeentulotuesta annetun lain 10 ja 10 a §:n muuttamisesta

Hallitus esitti, että kuntouttavaan työtoimintaan olisivat velvollisia osallistumaan muutkin kuin nuoret työttömät. Sosialidemokraattien mietintövastalauseessa kiinnitettiin huomiota siihen, että kuntien mahdollisuudet lain täysimääräiseen toimeenpanoon ovat lähes olemattomat. Tilanne on jo tällä hetkellä osassa kuntia se, ettei niillä ole mahdollisuuksia järjestää mielekästä ja työllistymistä edistävää kuntouttavaa työtoimintaa. Joissain kunnissa kuntouttavaa työtoimintaa ei voida järjestää lainkaan. Hallituksen kunnille varaama valtionosuuslisäys on marginaalinen. Lisätessään kuntien tehtäviä mutta laiminlyödessään niiden riittävän rahoituksen hallitus rikkoo paitsi yleisiä periaatteita valtio-kunta-suhteessa, osoittaa myös ymmärtämättömyyttä kuntatalouden jo valmiiksi vakavaa tilannetta kohtaan.

Jos kuntouttavan työtoiminnan asiakasmääriä ja toimintapäiviä halutaan lisätä ja samanaikaisesti siltä vaaditaan lisää vaikuttavuutta ja laatua, tarvitaan lisää ohjaajia, valmentajia, työvälineitä ja tiloja. Muutoin kuntouttava työtoiminta ei voi kehittyä ja vastata sille asetettuihin tavoitteisiin. Kuntouttavan työtoiminnan laadun parantamisen ohella tulee myös yleisesti parantaa työttömien ns. ensisijaisia palveluita, työ- ja elinkeinohallinnon tarjoamia palveluja. Myös työttömien sosiaali- ja terveyspalveluita on tehostettava. Vastalauseessa ehdotettiin hyväksyttäväksi kaksi lausumaa, joissa vaadittiin hallituksen kiirehtivän kuntouttavan työtoiminnan sisällön kehittämistä hallitusohjelman mukaisesti sekä että hallitus korottaa kuntouttavan työtoiminnan työtoimintapäiviltä kunnille maksettavaa korvausta.

StVM 43/2009 vp – HE 192/2009 vp laeiksi vammaisetuksista annetun lain sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 7 c ja 10 b §:n muuttamisesta

Hallitus esitti pitkäaikaisen laitoshoidon maksun korotusta. Lisäksi esitettiin eläkkeensaajan hoitotukien maksamisesta laitoshoidon. Sosialidemokraatit kritisoivat esitystä vastalauseessaan mm. huomauttamalla että hallitus korotti pitkäaikaisen laitoshoidon maksuja jo toistamiseen sen lisäksi, että se korotti vuonna 2008 tuntuvasti terveydenhuollon asiakasmaksuja. Sitä vastoin pitkäaikaissairaiden ja paljon terveydenhuoltopalveluita käyttävien toimeentuloon merkittävästi vaikuttavaa maksukattojärjestelmää ei ole uudistettu. Toimintatapa on erittäin huolestuttava huomioiden väestöryhmien väliset suuret terveyserot. Lisäksi maksukorotusten seurauksena kunnille tulevia lisätuloja ei jätetä hyödyttämään kuntataloutta ja esimerkiksi vanhustenhoidon kehittämistä, vaan ne kerätään valtiolle tilanteessa, jossa kuntatalous on katastrofin partaalla. Siltä osin kuin hallitus esitti, että eläkettä saavan korotettua ja ylintä hoitotukea alettaisiin maksaa 50 euron suuruisella veteraanilisällä korotettuna eläkkeensaajille, joille maksetaan ylimääräistä rintamalisää, sosialidemokraatit olivat esityksen puolella.

Vastalauseessa korostettiin sitä, että vaikka esityksen sisältämä ehdotus eläkkeensaajan hoitotukien maksamisesta laitoshoidon on sinänsä positiivinen ratkaisu, on hoitotuen tuoma hyöty laitosisiakkaiden taloudelliseen tilanteeseen syöty jo etukäteen pitkäaikaisesta laitoshoidosta perittävän maksun korotuksella. Toisekseen maksun korotus kohdentuu kaikkiin laitoshoidossa oleviin, siis myös niihin, jotka eivät saa vammaisetuksia. Heidänkin taloudellinen tilanteensa heikkenee. Voi myös olla, että esitetty pitkäaikaisen laitoshoidon maksun korotus 85 prosenttiin henkilön tuloista aiheuttaa sen, että kunnat ohjaavat entistä enemmän asiakkaita laitokseen, koska sitä kautta asiakkailta voidaan periä hänen tulonsa lähes kokonaan asiakasmaksuna. Sosialidemokraatit katsoivat, että uudistus heikentää merkittäväällä tavalla monien laitoshoidossa olevien asemaa.

Lisäksi katsottiin esityksen jättävän epäselväksi, muuttuvatko vammaisetuksien myöntökriteerit esityksen voimaan tultua niin, että laitoshoidon ulkopuolella olevien asema heikkenee. Toisaalta taas nykyisessä laissa, jota ei ole esitetty muutettavaksi, vammaisetuksia tarkistetaan silloin, kun tuensaajan terveydentilassa, toimintakyvyssä tai erityiskustannuksissa on tapahtunut sellainen muutos, joka vaikuttaa oikeuteen saada etuuksia. Tehdyssä esityksessä ilmoitusvelvollisuus laitoshoidon joutumisesta on poistettu, mutta tuen tarkistussäännöstä ei esitetä muutettavaksi. Esitys jättääkin epäselväksi, edellyttäisikö laitoshoidon siirtyminen joka kerta kuitenkin tuen tarkistamista, mikä kyseenalaistaa näin tuen jatkumisen.

Socialidemokraatit katsoivat että hallituksen esitys tulisi palauttaa takaisin valmisteluun ja määritellä, tullaanko ja miten esimerkiksi vammaistuen ja hoitotukien kriteereitä muuttamaan. Asiakasmaksuja koskeva lainsäädäntö on valmisteltava huolellisesti huomioiden myös eri väestöryhmien välisten tulo- ja terveyserojen kaventaminen maksupolitiikan avulla. Vaadittiin myös laitoshoidossa olevan vähimmäiskäyttövaran määrän korottamista jatkossa.

Lisäksi ehdotettiin uuden pykälän lisäämistä asiakasmaksulakiin lakialoitteen LA 106/2009 vp mukaisesti. Pykälän mukaan perittäessä asiakasmaksua henkilöltä, jonka asumispalvelu ei sisällä ruokakuluja, hänelle tulisi jättää yksinasuvan toimeentulotuen perusosan suuruinen minimikäyttövara. Jos ravintokustannukset sisältyvät palveluasumisen maksuun, tulee henkilölle jättää kuukaudessa vähintään toimeentulotuen perusosaa vastaava rahasumma, josta on vähennetty ravintokustannuksina 48 prosenttia summasta. Ehdotettu lakiuudistus ulottuisi julkisen sektorin palveluasumiseen ja kunnan ostopalveluna hankkimaan, kolmannen sektorin tai yksityisen sektorin tuottamaan palveluasumiseen. Jatkossa tulee selvittää myös miten turvataan riittävä käyttövara yksityisissä palveluasunnoissa asuville.

StVM 42/2009 vp - HE 182/2009 vp laeiksi sairausvakuutuslain 8 ja 12 luvun sekä opintotukilain 6 §:n muuttamisesta

Hallituksen esityksellä oli tarkoitus parantaa sairastuneen opiskelijan asemaa vähentämällä toimeentulokatkoksia ja selkiyttämällä sairauspäivärahan ensisijaisuutta opintotukeen verrattuna. Sosialidemokraatit katsoivat, että uudistuksessa jäi edelleen korjaamatta tulottomien ja pienituloisten ryhmien, joihin opiskelijat kuuluvat, muista päivärahan saajista poikkeava omavastuu-aika. Mikäli vakuutetun päiväraha jää tulojen vähyyden vuoksi alle vähimmäismääräisen päivärahan, oikeus vähimmäismääräiseen päivärahaan alkaa vasta vakuutetun työkyvyttömyyden kestänyt yhdenjaksoisesti 55 päivää. Muilla päivärahan saajilla omavastuu-aika on vain yhdeksän arkipäivää. Sekä sosiaali- ja terveysvaliokunta että perustuslakivaliokunta ovat katsoneet omavastuun lyhentämisen tarpeelliseksi. Sosialidemokraattien mielestä jo pitkään tunnustettu epäkohta tulee korjata välittömästi. Tästä esitettiin lausumaa.

Lisäksi pidettiin suurena ongelmana ja mahdollisena esteenä opiskelijan sairauspäivärahalle siirtymisessä päivärahan merkittävästi huonompaa tasoa suhteessa opiskelijan aikaisempaan toimeentuloon. Esityksessä sairauspäivärahan perusteena olivat joko opintoraha tai työtulot. Jos sairauspäivärahan perusteena on vain opintoraha, on todennäköistä, että opiskelija joutuu sairastuessaan hakemaan toimeentulotukea. Tämän seurauksena harva opiskelija uskaltaa siirtyä sairauspäivärahan varaan, vaan nostaa opintotukea ilman, että opintopisteet karttuvat. Tästä taas aiheutuu ongelmia myöhemmin. Vastalauseessa katsottiin, että opiskelijan sairauspäiväraha tulisi laskea todellisten tulojen, siis opintorahan ja työtulojen, perusteella. Opiskelijan sairauspäivärahan tason tulisi olla vähintään vähimmäissairauspäivärahan tasoinen.

Vastalauseessa tuotiin esiin myös esityksen sisältämä ongelma siitä, että sairauspäivärahalla opiskelijan on katkaistava asumislisä ja haettava yleistä asumistukea. Laki ei siten tue sitä koulutuspoliittista tavoitetta, että jos opiskelija sairastuu, hänellä on joustavat ja turvalliset mahdollisuudet siirtyä sairauspäivärahalle.

StVM 41/2009 vp - HE 223/2009 vp laeiksi sairausvakuutuslain, tapaturmavakuutuslain ja työttömyysturvalain 6 luvun 4 §:n muuttamisesta

Hallituksen esityksessä ehdotettiin päivärahojen tasoon vaikuttavan ns. prosenttivähennyksen vakinaistamista ja sen tason laskemista 3,5 prosenttiin v. 2010 (vuonna 2009 määrä oli 4,5 prosenttia). Sosialidemokraattien mielestä esitys olisi tullut hylätä. Vaikka prosenttivähennyksen määrä vuonna 2010 laskee prosenttiyksikön verran vuoteen 2009 verrattuna, on todennäköistä, että esitetty prosenttivähennyksen laskusääntö ja sen vakinaistaminen merkitsevät tulevana vuosina prosenttivähennyksen määrän kasvamista, samalla kun palkansaajien työttömyys-, työeläke- ja sairausvakuutuksen päivärahamaksuja korotetaan.

Socialidemokraattien mielestä prosenttivähennyksestä olisi tullut luopua paitsi oikeudenmukaisuussyistä, myös siksi, että se yksinkertaistaisi ja selkeyttäisi sosiaaliturvajärjestelmää ja lisäisi järjestelmän läpinäkyvyyttä. Prosenttivähennyksestä luopuminen olisi mahdollista tehdä myös asteittain. Sosialidemokraattien vastalauseen mukaan, koska sosiaaliturvan tasoa on erittäin tärkeää parantaa, ei etuuksia pysyvästi heikentävää hallituksen esitystä siten voida kannattaa.

StVM 37/2009 vp - HE 131/2009 vp laiksi sairausvakuutuslain 9 luvun 10 a §:n muuttamisesta

Hallituksen esityksessä esitettiin isyysvapaan pidentämistä 24 vuorokauteen. Tällöin ns. isäkuukauden enimmäispituudeksi tuli 36 arkipäivää eli noin kuusi viikkoa. Sosialidemokraatit pitivät esitystä positiivisena, mutta jättivät mietintövastalauseen, jossa vaadittiin uudistuksen toteuttamista tasa-arvoisesti niin, että siitä hyötyvät myös ns. monikkoperheet eli perheet, joihin syntyy kerralla useampi kuin yksi lapsi, sekä yksinhuoltajaperheet. Koska eroperheiden lasten yhteishuoltajuus ja vuoroasuminen ovat yleistyneet, sosialidemokraatit vaativat vastalauseessaan oikeutta isyysrahaan myös isälle, joka ei asu yhteisessä taloudessa äidin kanssa. Tilanteissa, joissa lapsen isyyttä ei ole vahvistettu tai tilanteissa, joissa isä ei asu yhteisessä taloudessa äidin kanssa eikä myöskään käytä oikeuttaan esitettyihin lisäpäiviin, tulee äidillä olla oikeus käyttää nämä vanhempainpäivärahan lisäpäivät. Monikkoperheiden osalta vastalauseessa esitettiin isille oikeutta isyysrahaan kustakin syntyvästä lapsesta enintään 24 arkipäivän pituiselta kaudelta välittömästi hänen pitämänsä vanhempainrahakauden päätyttyä.

StVM 35/2009 vp - HE 147/2009 vp työnantajan kansaneläkemaksun poistamista koskevaiksi lainsäädännöksi

Hallitus esitti työnantajan kansaneläkemaksun poistamista 1.1.2010 lähtien. Kansaneläkemaksun poistamisen tarkoituksena oli hallituksen esityksen perustelujen mukaan alentaa sekä yksityisen että julkisen alan työnantajien työvoimakustannuksia ja lieventää paineita lomautuksiin ja irtisanomisiin. Tarkoitus oli vahvistaa työeläkkeiden rahoitus pohjaa ja kompensoida tästä työnantajille koitua lisärasitus. Kansaneläkemaksun maksuprosenttia oli jo muutettu huhtikuun alusta 2009 alentamalla työnantajan kansaneläkemaksua 0,801 prosenttiyksikköä.

Socialidemokraatit vastustivat esitystä ja vaativat sen hylkäämistä perustellen vaatimuksiaan mm. huomauttamalla, ettei tutkittua näyttöä työnantajan kansaneläkemaksun poiston vaikutuksista työllisyyteen ole. Myös kansainväliset tutkimustulokset työnantajamaksujen muutosten ja porrastusten vaikutuksista ovat varsin ristiriitaisia. Kansaneläkemaksun poistoa suurempi välitön työllisyysvaikutus saataisiin aikaan, jos vastaava summa käytettäisiin suoraan työllistäviin hankkeisiin eli julkiseen kulutukseen (palvelutuotantoon) ja investointeihin.

Kansaneläkkeiden rahoitus on poiston jälkeen sataprosenttisesti riippuvainen valtion budjetista. Kansaneläkkeiden rahoitus on turvattu lailla, joten kansaneläkevakuutusmaksun poisto ei välittömästi vaaranna eläkkeensaajien asemaa. Yleisen sosiaaliturvan rahoitus joutuu kuitenkin aina kamppailemaan budjettikehyksen muiden menojen kanssa. Yli miljardin euron maksutulon poistuminen perusturvan rahoitusperustasta ei voi olla vaikuttamatta etuuksien tulevaan kehitykseen. Kansaneläkemaksun

poistaminen on myös sovittu rahoitettavaksi pysyvästi vuoden 2011 alusta korottamalla ympäristö- ja energiaveroja. Hallituksen esityksessä ei osoitettu sitovasti, miten verojen korotus tehdään vaarantamatta kohtuuttomasti kansalaisten välistä tasa-arvoa.

StVM 23/2009 vp - HE 72/2009 vp laiksi työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhönpaluun edistämisestä

Hallitus esitti työkyvyttömyyseläkkeellä olevalle oikeutta ansaita eläkkeensä rinnalla työansioita ainakin 600 euroa kuukaudessa ilman, että se vaikuttaisi hänen eläkkeeseensä. Sosialidemokraatit katsoivat, että asetettu kiinteä euromääräinen raja, 600 euroa, johtaa lain alkuperäisen tarkoituksen vesittymiseen, sillä raja asetettiin liian alas. Tästä seuraa se, että työansioita ja eläkettä yhteen sovitettaessa joko työaika pitää supistaa tai palkkaa pienentää. Tämä ei ole tarkoituksenmukaista, mikäli tavoitteena on, että eläkkeensaaja saa osan toimeentulostaan ansiotyöstä. Sosialidemokraatit ehdottivat 700 euron rajaa sekä tarkistamista vuosittain niin että raja seuraa palkka- ja hintakehitystä. Esitystä kritisoitiin myös siitä että eläkkeen lepäämään jättäminen rajataan kahteen vuoteen, vaikka se on kansaneläkkeen osalta ollut aiemmin viisi vuotta. Esimerkiksi mielenterveyskuntoutujien kohdalla kahdenkaan vuoden työnteko ei vielä kerro työssä jaksamisesta koko totuutta. Epävarmuus perusturvasta voi jopa johtaa terveydentilan heikkenemiseen. Sosialidemokraatit ehdottivat myös voimaantulosäännöstä tarkistettavaksi niin, että laki olisi voimassa vuoteen 2015 saakka.

Lisäksi kiinnitettiin huomiota siihen että uudistus heikentää eläkkeen lepäämäänjättämisajalta maksettavan vammaistuen ehtoja: työhön palaamisen tukemiseksi vammaistukea maksettaisiin ainoastaan sellaiselle, jolla on työkyvyttömyyseläkkeen lepäämäänjättämishetkellä maksussa eläkettä saavan hoitotuki. On kuitenkin olemassa useita pitkäaikaissairaiden ryhmiä, jotka saavat työkyvyttömyyseläkettä, mutta eivät kuitenkaan saa eläkettä saavan hoitotukea, kuten lievästi kehitysvammaiset tai mielenterveysongelmien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat henkilöt. Hallituksen esitystä esitettiinkin muutettavaksi niin, että oikeus vammaistuen mukaiseen kannustimeen eläkkeen lepäämäänjättämisen ajalta on kaikilla Kansaneläkelaitoksen täyttä tai täydentävää työkyvyttömyyseläkettä saavilla tai eläkettä saavan hoitotukea saavilla. Eläkkeensaajan asumistukea ei esityksen mukaan lakkautettaisi, vaikka työkyvyttömyyseläkkeen saaja jättäisi eläkkeen lepäämään eli edellytys eläkkeen saamisesta ei täytyisi. Kuitenkin eläkkeensaajan asumistuen tuloarajojen ollessa alhaiset evättäisiin eläkkeensaajan asumistuki monessa tapauksessa tästä syystä. Tätä ei valiokunnan mietinnössä tai hallituksen esityksessä huomioitu lainkaan.

StVM 21/2009 vp - HE 74/2009 vp laiksi Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Esityksessä ehdotettiin perustettavaksi sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalle lääkealan tehtävistä vastaava uusi viranomainen, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus (Lakes). Sosialidemokraatit jättivät mietintöön vastalauseen, jossa vaadittiin esityksen hylkäämistä. Sosialidemokraattien mielestä esityksen ylimalkaisten perusteluiden pohjalta voi päätellä, että esityksen ensisijainen tavoite on Helsingissä sijaitsevan Lääkelaitoksen sekä Lääkehoidon kehittämiskeskus Rohdon alueellistaminen ja että tämä tavoite on voimakkaasti ohjannut lainsäädännön valmistelua.

Lääkehallintoon tuotiin organisaatiomalli, jossa lääkevalvontatehtäviä hoidetaan yhdessä virastossa (Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksessa), mutta lääkealan tutkimus- ja kehittämistehtäviä sekä hintavalvonnan tehtäviä hoidettaisiin edelleen neljässä eri viranomaisessa – Lääkkeiden hintalautakunnassa, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksessa, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksessa ja Kansaneläkelaitoksessa. Asiantuntijoiden mukaan myös lääkevalvonnan ja lääkinnällisten laitteiden valvonnan erottaminen toisistaan johtaa tulevaisuudessa entistä hankalampiin rajanvetokysymyksiin, synergiahyötyjen menettämiseen ja alan elinkeinonharjoittajien toiminnan vaikeutumiseen. Hallituksen esitys alueellistamishetkensä ei siten vahvista, vaan päinvastoin heikentää lääkevalvontaa ja lupahallintoa ja vaikeuttaa lisäksi lääkehallinnolle kuuluvien EU-tehtävien hoitoa. Muutos ei tue lääkealan hallinnon ja valvonnan tärkeintä tavoitetta, turvallisuutta.

Alueellistamisasetuksen mukaan yksikköjen ja toimintojen sijoittamisessa on otettava huomioon olemassa olevat ja kehittyvät osaamis- ja toimintakeskittymät. Hallituksen esityksen yksi keskeinen ongelma oli juuri lääkehallinnon toimintojen siirtyminen pitkän välimatkan päähän asiakkaistaan ja yhteistyökumppaneistaan. Esitys valmisteltiin kiireellä, henkilöstöä kuulematta, minkä seurauksena esimerkiksi Lääkelaitoksen ylijohtaja ja yli 30 työntekijää irtisanoutuivat tehtävistään. Lääkelaitoksen henkilökunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle antamasta lausunnosta käy ilmi, että lääkevalvonnan teho ja taloudellisuus ovat irtisanoutumisten myötä vakavasti rapistuneet jäljelle jääneen henkilöstön työkyvyn ollessa koetuksella. Lääkehallinnon - ja valvonnan alueellistamisen tai pirstomisen tuomia hyötyjä ei pystytty osoittamaan. Sen sijaan haitat ovat moninkertaiset nykytilaan nähden. Tästä syystä sosialidemokraatit esittivät, että esitys hylätään.

StVM 20/2009 vp - HE 68/2009 vp laeiksi työntekijän eläkelain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Hallitus esitti lainmuutoksia, joilla parannettaisiin nuorena työkyvyttömiksi tulevien työkyvyttömyyseläkkeen tasoa sekä estettäisiin eläkkeen pieneneminen työkyvyttömyyseläkkeen muuttuessa vanhuuseläkkeeksi. Lisäksi esitettiin osa-aika-eläkkeen ehtojen heikentämistä nostamalla eläkkeen alaikäraja 60 vuoteen ja poistamalla eläkkeen karttuminen osa-aika-eläkkeellä olevien ansionalenemasta. Sosialidemokraatit vastustivat osa-aika-eläkkeen heikkenemistä tarkoittavia muutoksia, sillä mahdollisuus osa-aika-eläkkeeseen 58 vuoden iästä alkaen sekä eläkkeen karttuminen myös osa-aika-eläkkeen ansionaleneman osalta olisi ollut erittäin perusteltua säilyttää jo taloustilanteen nopean ja jyrkän heikentyminen sekä siitä johtuvien, erityisesti ikääntyvien kohdentuvien irtisanomisten takia. Pidemmälläkin tähtäimellä osa-aika-eläkejärjestelmän ikärajat ovat sopivia, kun tavoitellaan työurien pidentämistä niiden loppupäässä. Osa-aika-eläkkeen avulla voidaan pitää ikääntynyt henkilö pidempään työelämässä ja helpottaa työnantajan kustannuspaineita.

Sosialidemokraatit katsoivat että jos halutaan tukea kokoaikatyötä, on siihen olemassa joustavia keinoja. Terveystilalla ja työn raskaudella on merkitystä osa-aikaeläkkeelle hakeutumisessa. Oikein mitoitettu työ ja työn hyvä hallinta edistävät työkykyä. Joustamaton työelämä taas lisää sairauspoissaoloja ja työkyvyttömyyttä. Näiden seikkojen huomioon ottaminen on välttämätöntä, jotta oikeudenmukaisuus ja tasa-arvo voisivat toteutua työelämässä ja eläkepolitiikassa. Hyvinvointivaltiossa ihmisellä tulee lisäksi olla mahdollisuus turvallisesti suunnitella eläköitymistään ilman, että eläkesäädöksiä yhtäkkiä ja yllättäen muutetaan ilman selkeitä siirtymäaikoja. Vastalauseessa esitettiin myös lausumaa, jonka mukaan kunnan hyväksymä omaishoitosopimus ei saa heikentää omaishoitajan osa-aikaeläkkeen saamista.

StVM 19/2009 vp - HE 85/2009 vp laiksi työttömyysturvalain 11 luvun 8 §:n muuttamisesta

Hallituksen esityksessä esitettiin, että työttömyysetuuden maksatusta helpotetaan laajentamalla työttömyysetuuden ennakonmaksuperusteita. Sosialidemokraatit yhtyivät mietintöön jätettyyn vastalauseeseen sen lausumaehdotuksen osalta. Lausumassa ehdotettiin, että eduskunta vaatii hallitusta ryhtymään välittömästi toimenpiteisiin työttömyysetuuden määräytymisperusteiden yksinkertaistamiseksi niin, ettei etuuden maksatus viivästy määräytymisperusteiden vaikeaselkoisuuden ja monimutkaisuuden vuoksi. Vastalauseessa vaadittiin, että työttömyysetuuden määräytymisperusteita tulee erityisesti selkeyttää poistamalla lomakorvausten jaksoitus työttömyysetuuden määrittelystä.

StVM 14/2009 vp - HE 20/2009 vp laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Hallitus esitti palvelusetelijärjestelmän käytön laajentamista kaikkiin sosiaali- ja terveystiloihin. Kunta päättää palvelusetelijärjestelmän käyttöönotosta sekä missä sosiaali- ja terveystiloissa palveluseteliä käytetään. Kunta pitää hyväksymistään yksityisistä palvelujen tuottajista julkista luetteloa, jossa kerrotaan myös palvelujen hinnat. Esityksen mukaan palveluseteli on tarkoitettu kunnan omaa tuotantoa ja ostopalveluja täydentäväksi järjestämistavaksi, eikä palvelusetelillä ole tarkoitus järjestää kiireellistä hoitoa tai muita palveluja, joissa asiakkaalla ei ole mahdollisuutta vertailuun ja valintaan.

Sosialidemokraatit jättivät mietintöön vastalauseen, jossa vaadittiin koko esityksen hylkäämistä. Sosialidemokraatit katsoivat, että tilanteessa, jossa sosiaaliryhmien väliset terveyserot eivät ole vähentyneet, vaan jopa kasvaneet, on erittäin valitettavaa, että hallitus tuo eduskuntaan sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmää entisestään hajauttavan ja palvelujen epätasa-arvoiseen saatavuuteen johtavan lakiesityksen. Terveystilahuollon rahoitusjärjestelmän yksinkertaistamisen ja selkeyttämisen sijasta hallitus monimutkaistaa sitä palveluseteliuudistuksellaan entisestään. Palvelut jakautuvat entistä vahvemmin kolmeen "kanavaan" (terveyskeskukset, työterveyspalvelut ja yksityiset palvelut).

Keskeinen epäkohta lainuudistuksessa oli se, että kunnille annettiin valta päättää paitsi koko setelin käyttöönotosta myös sen arvosta. Setelin arvo voi olla joko samansuuruinen kaikille tai riippua saajan tuloista. Se, että samasta palvelusta voidaan periä erilainen asiakasmaksu ja omavastuu kunnasta riippuen, avaa portit kuntalaisten entistä suuremmalle eriarvoisuudelle. Kritisoimme myös sitä, että hallitus esitti poistettavaksi rajoituksen, jonka mukaan palvelusetelin käyttäjän omavastuuosuus saa olla enintään julkisesti tuotetun palvelun asiakasmaksun suuruinen. Asiakkaan itse maksama osuus palvelusta voi siten olla korkeampi kuin vastaavasta julkisesta palvelusta. Maksun suuruuden jäädessä kunnan päätösvaltaan voidaan asiakasmaksu käytännössä asettaa esimerkiksi huonossa taloudellisessa tilanteessa olevissa kunnissa niin korkeaksi, että pienituloisimmat jäävät palvelusetelillä hankittujen palveluiden ulkopuolelle.

Sosialidemokraattien mielestä on myös todennäköistä, että palveluseteli lisää enimmäkseen varakkaiden vapauksia. Köyhien valinnanmahdollisuuksia se pahimmillaan heikentää. Palvelusetelin laajentamisesta ja sen arvon väljästä määrittelystä seuraa myös, että ne, joilla on varaa maksaa palvelusetelin yli menevä omavastuuosuus, voivat saada ns. ohituskaistan terveydenhuollon jonojen ohittamiseen. Palvelusetelistä asiakkaalle maksettavaksi jäävä osuus ei myöskään kerrytä terveydenhuollon maksukattoa. Useampia palveluntarjoajia myöskään tuskin hakeutuu pienille paikkakunnille. Kuntalaisten valinnanvapaus toteutuu siis lähinnä suurilla paikkakunnilla. Vapaus tuo aina mukanaan vastuun: palvelusetelin käytön laajentamiselle vastuuta sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista ja niistä aiheutuvista kuluista siirretään kunnilta tavallisille kansalaisille.

Sosialidemokraatit näkivät esityksen taustalla halun varmistaa kasvavalle terveydenhuoltoyrityksille ja alan pääomasijoittajille toimivat sijoitusmarkkinat. Kuitenkin terveyspolitiikan lähtökohdaksi on yleisesti hyväksytty terveyden edistäminen ja sairauksien parantaminen. Liiketoiminnan ja sijoitusten edistämiseen sosiaali- ja terveydenhuollon perustavoitteet sopivat huonosti. On myös todennäköistä, että näin voimakas yksityisten palvelujen taloudellinen tukeminen johtaa ennen pitkää julkisten sosiaali- ja terveystiloihin supistumiseen ja rapautumiseen. Sosialidemokraattien mielestä olisi esitetyt lakiuudistuksen sijasta tullut puuttua voimassa olevien kotipalvelun ja kotisairaanhoidon palveluseteliä koskevien säännösten ongelmiin. Sen sijaan eduskuntaan tuotiin ylimalkaisesti valmisteltu lakiesitys, jonka perimmäinen tarkoitus on ristiriidassa sosiaali- ja terveydenhuollon keskeisten tavoitteiden kanssa.

Esitystä kritisoitiin myös siitä, että sen kustannuksia ei ole riittävässä määrin kartoitettu. Sosialidemokraattien mielestä on päivänselvää, että esitys lisää kustannuksia ja byrokratiaa kunnissa merkittävästi mm. palveluohjauksen tarpeen kasvun takia sekä siksi että kunnan on joka tapauksessa ylläpidettävä omaa palvelujärjestelmäänsä. On myös mahdollista, että yritykset valitsevat lähinnä helppohoitoisia ja halvempia hoitomuotoja tarvitsevia potilaita/asiakkaita, jolloin raskaampaa hoivaa tarvitsevat ja "kalliimmat" asiakkaat jäävät kunnan huoleksi. Kuntien tehtäviä ja byrokratiaa siis lisätään, mutta tarvittavia lisäresursseja ja osaamista ei turvata.

StVM 3/2009 vp - HE 152/2008 vp laiksi maksuperusteisista lisäeläkejärjestelyistä eläkesäätiöissä ja eläkekassoissa sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallitus esitti säädettäväksi lain maksuperusteisista lisäeläkejärjestelyistä eläkesäätiöissä ja eläkekassoissa. Eläkesäätiöissä ja eläkekassoissa olisi mahdollista perustaa myös maksuperusteisia lisäeläkejärjestelyjä ja vakuuttaa järjestelyyn liittyvää kuolemanvaraturvaa. Aiemmin maksuperusteisia lisäeläkejärjestelyjä voivat tarjota vain henkivakuutusyhtiöt ja ulkomaiset toimijat.

Sosialidemokraatit jättivät mietintöön vastalauseen, jossa kritisoitiin mm. lain valmisteluprosessia: lakiehdotukset oli valmisteltu ilman kolmikantaista valmistelua. Laadukas ja vähänkin merkittävämpi lainvalmistelu edellyttää säännönmukaisesti eri hallinnonalojen hyvää yhteistyötä ja eri näkökohtien monipuolista arviointia. Hallituksen esityksen katsottiin myös sivuuttavan eduskunnan tahdon, sillä eduskunta oli aiemmin vaatinut että viipymättä valmistellaan vakuutettujen ja työnantajan oikeudet ja edut turvaava, toimiva ja kansainvälisesti kilpailukykyisen eläkerahastolainsäädännön kokonaisuudistus. Merkittävänä ongelmana esityksessä nähtiin se, että vanhoihin lakirakenteisiin tuodaan maksuperusteiset lisäeläkkeet, jotka ovat palkansaajan näkökulmasta riskeiltään aivan toista luokkaa kuin vanhat lisäeläkkeet. Vaikka kyse on vapaaehtoisista järjestelyistä, järjestelyjen arviointi ennakkoon voi olla yksittäiselle palkansaajalle jopa mahdotonta. Esityksessä ei edellytetty sopimista tai yhteistoimintaneuvottelujen käymistä henkilöstön kanssa maksuperusteisen lisäeläkejärjestelyn perustamisesta ja säännöistä. Järjestely voidaan ottaa käyttöön työnantajan yksipuolisin toimin. Tämä ei noudata myöskään lisäeläkerahastodirektiivin tarkoitusta. Ikääntyneille työntekijöille järjestelmä ei myöskään tarjoa mitään. Lisäksi jos eläkesäätiön tai -kassan sijoitustoiminta on tappiollista, voi pääoma ja työntekijöiden lisäeläketurva pahimmassa tapauksessa huveta kokonaan.

Esityksessä ei arvioitu kattavasti sen vaikutuksia eri työntekijäryhmiin. Todennäköistä on, että maksuperusteiset lisäeläkejärjestelyt eivät koske koko työntekijäkuntaa, vaan painottuvat enemmän yksityiselle sektorille ja ns. avainhenkilöihin. Palkansaajien kokonaiseläketurva ja työehdot eriytyvät, mikä eriarvoistaa työntekijöitä. Lisäksi hallituksen esityksen mukaan on ennakoitavissa, että ainakin osa työntekijöistä käyttää eläkesäästönsä eläkeiän varhentamiseen. Tämä ei sovi työurien pidentämistavoitteisiin. Esitys voi myös uhata työnantajien halukkuutta kehittää lakisääteistä eläketurvaa, sillä vapaaehtoisesta lisäeläkkeestä ei synny työnantajille lainkaan kuluja. Sosialidemokraatit esittivät lakiesitysten hylkäämistä.

10.13. Talousvaliokunta

Valiokunta antoi 30 mietintöä ja 39 lausuntoa.

Valiokuntaryhmän vastaavana toimi Jouko Skinnari, joka oli myös koko valiokunnan puheenjohtaja.

TaVM 29/2009 vp - HE 234/2009 vp

Vastustimme konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuuden keventämistä

Hallitus ei pitänyt tärkeänä harmaan talouden torjuntaa Suomessa, kun se lievensi alakonsernin konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuutta. Esitys heikensi asianmukaisen ja riittävän tilinpäätöstiedon saantia alakonserneista. Verottaja ja poliisi sekä viranomaisyhteistyön kehittämisprojekti vastustivat esitystä.

Alakonsernien julkisilla tilinpäätöstiedoilla on ollut suuri merkitys eri intressiryhmille. Alakonsernien tilinpäätösten perusteella määräytyvät yhteisöverot muodostavat koko konsernin kanssa merkittävän osan verokertymästä. Verottajan näkökulmasta asia on siis tärkeä ja se olisi pitänyt huomioida paremmin valmistelussa. Konsernitilinpäätöstiedon väheneminen heikentää yritystoiminnan läpinäkyvyyttä ja heikentää siten velkojien, verottajan ja muiden sidosryhmien tiedonsaantia.

Tilinpäätöstietojen väheneminen heikentää taloudellisten väärinkäytösten julkituloa ja harmaan talouden torjuntaa sekä kansalaisten omaehtoista valvontaa väärinkäytöstilanteissa.

Maan hallitus sanoi taistelevansa harmaata taloutta vastaan, mutta tämä esimerkki osoitti, että hallituksen käytännön toimet ovat aivan muuta. Esitys voi johtaa siihen, että yhteisöverotuotot vähenevät ja siten koko verokertymä. Tällä vaalikaudella on annettu lukuisa joukko veromuutosesityksiä, joilla on heikennetty veropohjaa. Tämä esitys tuo uuden väylän ja mahdollisuuden kiertää veroja ja luo hyvän pohjan harmaan talouden kasvulle.

TaVM 24/2009 vp - HE 159/2009 vp

Pitkäaikaissäätämisen verohelpotusten laajentamista ei olisi pitänyt tehdä

Pitkäaikaissäätämisen verohelpotusten laajentaminen lisäsi epäoikeudenmukaisuutta. Siitä hyötyivät eniten varakkaimmat suomalaiset, sillä yksilöllinen eläkevakuuttaminen on yleisintä ylimmissä tuloluokissa. Sen sijaan monella pienituloisella ei yksinkertaisesti jää varoja säästämistä varten. Varakkaimpien säästämisen tukemisen sijasta olisi pitänyt vahvistaa lakisääteistä työeläkettä saavien asemaa ja parantaa pieniä työeläkkeitä.

Muutoksen vaikutuksia eläkeikään voidaan pitää marginaalisina. Esitys ei myöskään tue eläkeajan toimeentuloa parhaalla mahdollisella tavalla. Uudistuksen pohjalta eläkesäästäjän ostovoima on korkeimmillaan eläkeiän varhaisimpina vuosina, jolloin terveyspalvelujen tarve on pieni. Jotta pidemmän eliniän kulutustarpeisiin voi varautua, tulee kansalaisen olla kattavan eläkevakuutuksen piirissä. Jatkossa pitäisi keskittyä lakisääteisen työeläketurvan tason ja rahoituksen takaamiseen eikä uusien eriarvoisuutta ja hallintokustannuksia lisäävien järjestelmien rakentamiseen.

Ehdotetut muutokset korostavat pankkien roolia entisestään pankkikeskeisessä suomalaisessa säättämisessä. Ehdotetut muutokset pakottavat finanssialaa rakenteellisesti samanlaiseen muottiin. Pitkäaikaissäästämisen tavoitteena tulee olla eläkkeensaajan ja veronmaksajan etu.

Nykyinen hallitus on rapauttanut nopeasti veropohjaa tekemällä erilaisia verohelpotuksia. Käsittelyssä oleva esitys pienentää valtion verotuloja vuodessa 14 miljoonaa euroa. Julkisen talouden näkökulmasta voidaan kysyä, onko nyt monilukuisten veronkevennysten aika. Sosialidemokraattien mielestä nyt ei ole sopiva aika, vaan pitäisi ryhtyä toimiin, jotka päinvastoin vahvistaisivat veropohjaa. Verotuen laajentaminen rahoitetaan nykyoloissa velkarahalla.

Suomen eläkepolitiikkaa ollaan linjaamassa ns. eläkeneuvotteluryhmässä sekä ns. työelämätyöryhmässä. Verotuksen kehittämistä pohditaan vuorostaan valtiovarainministeriön verotyöryhmässä. Työryhmissä pyritään tekemään muutoksia, jotka vaikuttavat pitkällä aikavälillä. Sen vuoksi olisi ollut hyvä, että hallitus olisi odottanut työryhmien tuloksia ja antanut pitkäaikaissäästämistä koskevan esityksen vasta näiden jälkeen.

Esitys on jo aiheuttanut ja aiheuttaa kalliita järjestelmämuutosvelvoitteita henkivakuutusyhtiöille. Uudistus lisää kohtuuttomasti yhtiöiden henkilökunnan työtaakkaa eikä lisää yhtiön maksutuloa ja menestymistä markkinoilla. Kaikkien, myös aikaisempien vuosien, verolainsäädännön muutosten kulut siirtyvät suoraan asiakkaiden maksettaviksi.

TaVM 23/2009 vp - HE 4/2009 vp

Pankkien pääomatukien ehtojen olisi pitänyt olla tiukempia

Pankeille pääomatukea myönnettäessä ehtojen tulee olla tiukkoja. Erityisesti olisi pitänyt huolehtia siitä, että ehdot ovat Suomen valtion edun mukaisia niissä tapauksissa, joissa laina annetaan enemmistöltään ulkomaisessa omistuksessa oleville pankeille. Hallitus ei ole onnistunut määrittelemään esityksessä suomalaista pankkia niin, että pankkien pääomatuen siirtyminen ulkomaille voitaisiin estää. Pankin asiakkaitten eduista ei esityksessä huolehdittu. Esityksessä olisi pitänyt olla selkeät ja tiukat ehdot, joilla pankeille syntyneitä kustannuksia ja tappioita ei siirretä asiakkaiden maksettavaksi mm. palvelumaksujen ja lainamarginaalien muodossa. Niin ikään esitys ei turvaa millään lailla kriisipankkien yksityisasiakkaiden tai yritysten asemaa. Näissä tapauksissa asiakkaiden luottoja ei saisi irtisanoa.

Esitykseen sisältyi joukko kohtia, joihin ei valiokuntakuulemisessa saatu riittävää selkeyttä. Pääomasijoitusten määräksi arvioitiin esityksessä 4 miljardia euroa, vaikka 2 miljardinkin määrää olisi voitu pitää riittävänä. Eduskunta ei saa antaa etukäteen liian suurta valtuutusta, koska hallituksen 4 miljardista suurin osa voi mennä Nordealle ja Danske Bankille ja ulkomaille. Valtion edustus tukea saavien pankkien hallituksessa olisi pitänyt toteuttaa välittömästi tukipäätöksen jälkeen eikä vuoden viiveellä, kuten hallitus esittää.

Hallituksen talouspolitiikalla talouden kriisi on syventynyt ja sosiaalinen eriarvoisuus kasvaa. Tehokkain toimi myös pankkien toimintaympäristön tervehdyttämisen kannalta olisi pankkien asiakkaiden taloudellisen tilanteen korjaaminen. Nyt olisi tarvittu todellisia elvyttäviä toimia kotimaisen kysynnän vahvistamiseksi sekä työttömyyden kasvun hillitsemiseksi. Rahaa olisi pitänyt ohjata infran rakentamiseen, sosiaali-, terveys- ja koulurakennusten aikaansaamiseksi ja peruskorjaamiseksi. Tämä olisi ollut myös parasta pankkien toimintaympäristön elvytystä.

On tärkeää kiinnittää huomiota finanssivalvonnan laatuun ja resursseihin. Tältäkin osalta lakiesitys jäi puutteelliseksi. Haasteet ovat jatkossa suuret, joten tarvitaan jatkuvaa ja kattavaa valvontaa kotimaassa sekä hyvää kansainvälistä valvontayhteistyötä. Erityisesti systeemiriskien torjunnassa kansainvälistä yhteistyötä sekä keskuspankkien että valtiovarainministeriöiden kesken on lisättävä. Finanssivalvonnan henkilöstöresursseja on vahvistettava ja turvattava valvonnan rahoitus. Hallituksen olisi pitänyt tehdä selkeitä muita korjaavia toimia, mm. vakavaraisuutta vahvistavia toimia alan kansainvälisissä yhteistyöjärjestöissä.

TaVM 13/2009 vp - HE 64/2009 vp

Esitimme pikavippilainojen rajoittamista ja niitä myöntävien yhtiöiden rekisteröimistä ja valvonnan tehostamista

Hallituksen esityksessä otettiin kantaa pikavippien mm. todellisen vuosikoron esittämiseen ja luotonhakijan tunnistamiseen. Myös luottokiskontaa ja viivästyskoron määräytymistä koskevat säännökset otettiin samassa yhteydessä uudelleen arviointiin.

Vaikka esitys korjasikin monia epäkohtia, kaikkiin pikaluottojen tarjonnassa esiintyneisiin ongelmiin ei voitu puuttua lainsäädännöllä. Lakivaliokunnan lausunto totesi, että velkaongelmien ennalta ehkäisemiseksi on tärkeää parantaa kuluttajien, erityisesti nuorten, valmiuksia ymmärtää oman talouden hallintaa sekä kiinnittää huomiota sosiaalisen luototuksen saatavuuteen. Myös talous- ja velkaneuvonnan resurssien riittävyys pitää turvata.

Pikavippilainojen nopea ja helppo saatavuus on aiheuttanut vaikeuksia yöllä nostettujen kulutusluottojen osalta. Hallituksen esityksessä tämä huomioitiin, mutta vain osittain. Siinä esitettiin kello 23-7 välillä haettujen ja myönnettyjen kulutusluottojen varojen siirtämistä kuluttajalle vasta kello 7:n jälkeen aamulla. Selkeämpää olisi ollut, ettei koko järjestelmä olisi yöllä käytössä.

Pikaluottojen tarjonta ei edellytä rekisteröintiä tai toimilupaa, eivätkä pikaluottoyritykset kuulu Finanssivalvonnan tai muun vastaavan viranomaisvalvonnan piiriin. Ongelmana on pidetty sitä, että toiminnan harjoittajat ovat vaihtuneet nopeasti. Lakivaliokunta kiirehti lausunnossaan mm. rekisteröintiä ja vastuullista luotonantoa koskevan lainsäädännön sorvaamista ja vaatinut laajempaa ja tehokkaampaa viranomaisvalvontaa.

Tästä syystä esitimme, että myös ed. Kumpula-Natrin ym. tekemä lakialoite LA 103/2007 vp olisi hyväksytty sisällöllisesti, jolloin nykyisen Finanssivalvonnasta annetun lain 3 §:ään olisi lisätty uusi säännös pikaluottoyhtiöiden rekisteröinnistä ja valvonnasta.

TaVM 9/2009 vp - VNS 6/2009 vp

Esitimme oman kestävään vihreään talouskasvuun ja päästöjen aitoon vähentämiseen tähtäävän pitkän aikavälin ilmasto- ja energiastrategian

Sosialidemokraatit yhtyivät monilta osin talousvaliokunnan mietinnön energiapoliittisiin linjauksiin. Hallituksen selonteon toimet eivät kuitenkaan leikkaa päästöjä riittävästi eivätkä toteuta kestävä kehityksen linjaa. Liian moni asia jää jatkovalmisteluun tai työryhmiin. Hallitus ei budjeteissaan eikä tulevien vuosien budjettikehyksissä panosta riittävästi selonteon tavoitteisiin. Hallituspuolueet eivät ole kyenneet saamaan sellaista yksimielisyyttä, että talousvaliokunnan mietinnössä olisi voitu korjata selonteossa olleita puutteita.

Ilmastonmuutoksen torjuminen vaatii muutosta energia- ja kasvupolitiikkaan sekä kulutustapoihimme. Vaadittujen toimien tekemisen yleinen hyväksyntä vaatii sitä, että ilmastonmuutoksen torjunnan sosiaaliset vaikutukset, niin kielteiset kuin myönteisetkin, otetaan huomioon. Tällä hetkellä kulutamme liikaa luonnon resursseja. Ekologista jalanjälkeämme on pienennettävä. Samalla kun tuhlaamme luonnonvaroja, tuotamme myös liikaa jätettä. Jätettä emme taas vielä hyödynnä riittävästi energiantuotannossa.

Sosialidemokraattien mielestä selonteossa esitettyihin tavoitteisiin päästäisiin

- huomioimalla ilmastotavoitteet talouspolitiikan strategiassa,
- huolehtimalla siitä, että uudet energiaratkaisut ovat päästöttömiä tai vähäpäästöisiä ja turvaavat kohtuuhintaisen energiansaannin Suomessa,
- parantamalla energiatehokkuutta ja energiansäästämistä joka tasolla,
- hyödyntämällä uusiutuvan energian lähteitä mm. työllisyyden ja viennin näkökulmasta ja
- teettämällä päästöjen toteutumasta vuosittain arvio asiantuntijoista koostuvan ilmastopaneelin avulla.

10.14. Tulevaisuusvaliokunta

Valiokunta antoi kahdeksan lausuntoa.

Valiokuntaryhmän vastaavana toimi Päivi Lipponen.

Tulevaisuusvaliokunta kokoontui vuonna 2009 54 kertaa ja antoi 8 lausuntoa hallituksen esityksiin. Esitykset olivat: Valtioneuvoston maaseutupoliittinen selonteko, Hallituksen esitys valtion talousarvioksi vuodelle 2010, Valtioneuvoston selonteko Itämeren haasteista ja Itämeri-politiikasta, Valtioneuvoston selvitys komission tiedonannosta "Euroopan unionin Itämeren alueen strategia", Hallituksen toimenpidekertomus vuodelta 2008, Valtioneuvoston selonteko EU-politiikasta, Valtioneuvoston selonteko valtiontalouden kehyksistä vuosille 2010-2013 ja Valtioneuvoston selonteko Pitkän aikavälin ilmasto- ja energiastrategiasta.

Tulevaisuusvaliokunnalta ilmestyi kaksi julkaisua vuonna 2009.

1. TEHOKKUUDESTA JAKAMISEEN – tietoyhteiskunnan uusi vaihe, DEMOS Helsinki: Pirkka Åman, Tuuli Kaskinen, Outi Kuittinen, Roope Mokka, Aleksi Neuvonen Tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 2/2009

2. Hyvinvointivaltion tulevaisuuden haasteet - esiselvitys tulevaisuusvaliokunnalle Tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 1/2009

10.15. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Valiokunta antoi 12 mietintöä ja 25 lausuntoa.

Valiokuntaryhmän vastaavana toimi Jukka Gustafsson, joka oli myös koko valiokunnan varapuheenjohtaja.

TyVM 11/2009 vp – HE 178/2009 vp laeiksi julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Esityksessä ehdotettiin lisättäväksi työnhakijan mahdollisuuksia parantaa opiskelemalla työllistymisvalmiuksiaan säätämällä työttömyysetuudella tuettavasta työnhakijan omaehtoisesta opiskelusta. Työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen ja työnhakijan omaehtoisen opiskelun ajalta maksetaan työttömyysetuutta ja ylläpitokorvausta. Työvoimapolitiittisten toimenpiteiden ja työttömyysetuudella tuetun työnhakijan omaehtoisen opiskelun ajalta maksettavaa ylläpitokorvausta esitettiin korotettavaksi eurolla ja työssäkäyntialueen ulkopuolella järjestettävien toimenpiteiden ja opiskelun ajalta maksettavaa korotettua ylläpitokorvausta kahdella eurolla. Työllistämistuen myöntämisestä työttömyyspäivärahaan oikeutetulle työelämävalmennuksen ajalta esitettiin luovuttavaksi ja sen sijasta työelämävalmennuksen ajalta maksettavaksi työttömyyspäivärahaa ja ylläpitokorvausta.

Sosialidemokraatit pitivät esitystä myönteisenä, mutta jättivät mietintöön vastalauseen, jossa ilmaisivat vakavan huolensa työvoimapalvelujen kestävästä tilanteesta. Hallitus ei takaa TE-toimistoille tarvittavia resursseja työttömyyden kasvaessa. Nyt hallitus kuormittaa työvoimapalvelun taakkaa jälleen uudella esityksellä, joka tuo TE-toimistoihin lisää asiakkaita ja avuntarvitsijoita. Hallituksen esityksen hyviä tavoitteita ei voida saavuttaa, jos työvoimapalveluiden määräraha- ja henkilöstötarpeita ei turvata. Sosialidemokraatit ehdottivat lausumaa, jonka mukaan hallituksen esityksen tavoitteiden saavuttaminen on turvattava huolehtimalla tarvittavien resurssien ohjaamisesta työ- ja elinkeinotoimistoille. Lisäksi sosialidemokraatit yhtyivät toisessa mietintövastalauseessa esitettyyn lausumaan, jossa vaadittiin riittävien määrärahojen turvaamista koulutuspaikkojen järjestämiseksi, jotta mahdollisimman moni työtön voi aloittaa opinnot heti työttömyyden alettua.

TyVM 7/2009 vp - HE 49/2009 vp laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta

Esityksessä ehdotettiin lainmuutosta, jolla muutosturva laajennettiin koskemaan lomautettuja sekä aiempaa laajemmin määräaikaista työntekijöitä. Samalla selkeytettiin työllistymisohjelmallista ja sen uusimista koskevia säännöksiä. Omaehtoisen ammatillisen koulutuksen ajalta maksettavan koulutuspäivärahan saamisen edellytyksenä on, että hakija on saanut koulutusta edeltävän 12 kuukauden aikana työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea vähintään 65 päivältä. Esityksessä ehdotettiin tuon 65 päivän odotusajan poistamista. Samalla koulutuspäivärahaa saisi vain sellaisen koulutuksen ajalta, josta on sovittu työnhakijan työnhakusuunnitelmassa.

Mietintöön jätetyssä vastalauseessa pidettiin hallituksen esitystä sinällään monin paikoin hyvänä, mutta katsottiin samalla, että esitykseen on jäänyt selkeitä epäkohtia. Esimerkiksi työsuhteen päättyessä työnantajan konkurssiin ei työntekijällä ole oikeutta palkalliseen vapaaseen työnhakua varten irtisanomisaikana toisin kuin työsuhteen päättyessä tuotannollisista tai työnantajan toiminnan uudelleenjärjestelyistä johtuvista syistä taikka saneerausmenettelyn vuoksi. Konkurssitapausten rajaaminen muutosturvan ulkopuolelle ei ole johdonmukaista työntekijän kannalta, sillä hänen kannaltaan tilanne on sama. Hallitus ei myöskään – edelleenkaan – esittänyt maksettavaksi muutosturvan mukaista työllistymisohjelmallista omaehtoisessa ja päätoimisessa ammatillisia valmiuksia edistävässä koulutuksessa, jonka aikana työtön saa koulutuspäivärahaa. Työllistymisen kannalta olennaista on työttömän oma aktiivisuus, ei se, minkä muotoisessa koulutuksessa hän valmiuksiaan parantaa.

Vastalauseessa vaadittiin myös peruspäivärahan ja työmarkkinatuen tason nostamista ja sekä sitä, että koulutuspäivärahan ehtona olevan kymmenen vuoden työhistoriavaatimus laskettaisiin kahdeksaan vuoteen.

Niin ikään katsottiin, etteivät työttömyyspäivärahan enimmäisaikaan (500 pv) luettavat koulutuspäivärahapäivät saisi lyhentää työttömyysturvan kestoa. Koulutuspäivärahan ja työttömyysturvan yhteensovittaminen, erimuotoiset koulutushalut ja -tarpeet sekä joustava reagointi työelämän vaatimuksiin edellyttävät, että ihmiset voivat tehdä valintoja ilman pelkoa perusturvan katkeamisesta.

Työhallinnon kenttätason asiantuntijat viestittivät asiantuntijakuulemisen aikana, että muutosturvaa ei voida taata nykyisillä työ- ja elinkeinotoimistojen henkilöresursseilla. Lainuudistuksen myötä syntyy tilanne, jossa muut työttömät joutuvat kilpailemaan muutosturvaan oikeutettujen kanssa paitsi määrärahoista myös TE-toimistojen henkilökunnan ajasta. Vastalauseen mukaan, jos työntekijä riitauttaa työsuhteensa päättymisperusteen vaikka syystäkin, saa hän työllistymisohjelmallisansa vasta sitten, kun irtisanomisen laillisuus on lopullisesti ratkaistu. Säännös voi aikaansaada sen, että työntekijä ei riitauta asiaansa, koska hänen saamansa etuudet heikenevät eikä pitkän viiveen jälkeen maksettava työllistymisohjelmallista vastaa enää tarkoitustaan. Edellä mainitun perusteella vastalauseessa ehdotettujen pykälämuutosten lisäksi ehdotettiin hyväksyttäväksi yksi lausuma, jossa vaadittiin, että työttömien ja lomautettujen toimeentulon turvaamiseksi hallitus selvittää pikaisesti, mitä voidaan välittömästi tehdä työttömyysturvahakemusten käsittelyn nopeuttamiseksi.

TyVM 6/2009 vp - HE 38/2009 laiksi julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain muuttamisesta

Esityksessä ehdotettiin, että muutosturvan toimintamalliin liittyvään työllistymisohjelmaan olisi oikeus myös työ- ja elinkeinotoimistoon työnhakijoiksi ilmoittautuneilla, joilla on määräaikaisen palvelussuhteen päättyessä työhistoriaa vähintään viisi vuotta viimeisen seitsemän vuoden aikana. Lisäksi vähintään 180 kalenteripäiväksi lomautetuilla tai vastaavan ajan lomautettuna olleilla olisi oikeus työllistymisohjelmaan, jos heillä on työhistoriaa vähintään kolme vuotta.

Sosialidemokraatit yhtyivät mietintöön jätettyyn vastalauseeseen. Vastalauseessa katsottiin, että koska pätkätyötä tekevät työntekijät ovat työttömäksi jäädessään paljon huonommassa asemassa kuin ne, jotka jäävät työttömäksi pitkään jatkuneesta työsuhteesta, on vaatimus viiden vuoden työhistoriasta seitsemän vuoden aikana edellytyksenä työllistymisohjelmaan aivan liian kova. Myös lomautettuja kohdellaan hyvin eriarvoisesti uudistuksessa. Jos lomautusilmoitus tai peräkkäiset ilmoitukset annetaan vähintään 180 päivää kestävästä yhdenjaksoisesta lomautuksesta tai jos lomautus on kestänyt yhdenjaksoisesti vähintään kyseisen ajan, työttömälle syntyy oikeus työllistymisohjelmaan ja sen mukaiseen etuuteen. Jos lomautusilmoitukset annetaan pätkittäin ja väliin tulee päivänkin tauko, on työtön paljon heikommassa asemassa. Myöskään turhalla byrokratialla ja tarpeettomilla määräajoilla ei pidä hämärtää työttömäksi jäävän oikeutta työllistymisohjelman laatimiseen. Työllistymisohjelman tulee olla joustava kokonaisuus, joka elää työttömän ja työmarkkinoiden tilanteen mukaan.

Jälleen kiinnitettiin huomiota työ- ja elinkeinotoimistojen riittämättömiin henkilöstöresursseihin. Jotta muutosturva ja ylipäättään työnhakijoiden palvelu toimisi kunnolla, työ- ja elinkeinotoimistoihin pitää saada nopeasti lisää väkeä. Nyt monissa toimistoissa resurssit ovat niin niukat, että edes lakisääteistä minimipalvelua ei pystytä järjestämään. Pykälämuutosten ohella vastalauseessa ehdotettiin lausumaa, jonka mukaan TE-toimistojen henkilöstöresursseja tulee lisätä määräajaisesti niin, että asiakaspalvelu helpottuu ja henkilökunnalla on riittävästi aikaa ohjata yksilöllisesti työtön työnhakija työhön, soveltuvaan koulutukseen tai muuhun toimenpiteeseen.

TyVM 5/2009 vp - HE 50/2009 vp laeiksi työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Esityksessä ehdotettiin säännöksiä työsuojeluviranomaisen oikeudesta saada salassapitosäännösten estämättä valvontaa varten välttämättömiä tietoja Verohallinnolta ja Eläketurvakeskukselta. Työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annettuun lakiin, verotietojen julkisuudesta ja salassapidosta annettuun lakiin, työntekijän eläkelakiin ja yrittäjän eläkelakiin ehdotettiin lisättäväksi tähän liittyviä täydentäviä säännöksiä tietojen omaehtoisesta luovuttamisesta viranomaisten välillä.

Sosialidemokraatit yhtyivät mietintöön jätettyyn vastalauseeseen. Vastalauseessa esitettiin mm. verotietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 18 §:n 4 kohtaan muutosta, joka olisi ulottanut lain koskemaan myös lähetettyjen työntekijöiden valvontaa. Harmaan ja pimeän talouden aiheuttamat kilpailuvääristymät ja verotulomenetykset lisääntyvät taloudellisen laman aikana. Valiokunnan enemmistö piti tärkeänä, että hallitus kiirehtii hallitusohjelman mukaisen, julkisen tietopalvelun perustamista, josta voidaan varmistaa, että palveluntarjoaja on hoitanut vero-, työnantaja- yms. velvoitteet asianmukaisesti, mutta ei esittänyt asiasta lausumaa. Vastalauseessa katsottiin, että tietopalvelun perustamista tulee kiirehtiä esittämällä asiasta eduskunnan hyväksyttäväksi lausuma. Vastalauseessa ehdotettiin lausumaa, jossa vaadittiin hallituksen kiireellisesti perustavan hallitusohjelman mukaisen julkisen tietopalvelun tilaajavastuulain toimeenpanon tehostamiseksi ja harmaan talouden torjunnan helpottamiseksi.

10.16. Ympäristövaliokunta

Valiokunta antoi vuoden 2009 valtiopäivien aikana 12 mietintöä ja 39 lausuntoa.

Valiokuntaryhmän vastaavana toimi Susanna Huovinen, joka oli myös koko valiokunnan puheenjohtaja.

Ympäristövaliokunnan keskeisimpiä asiakokonaisuuksia vuonna 2009 olivat muun muassa aluehallintouudistus ja sitä seuranneet lakimuutokset koskien mm. ympäristökeskuksia, Suomen pitkän aikavälin ilmasto- ja energiastrategia, suhdanneluonteiset avustukset asuntojen korjausrakentamiselle, ympäristövahinkolain muuttaminen sekä Kööpenhaminan ilmastoneuvottelut.

Kaikki mietinnöt ja lausunnot löytyvät osoitteesta www.eduskunta.fi

Sosialidemokraattinen valiokuntaryhmä jätti istuntokauden aikana yhden vastalauseen, joka koski lakia suhdanneluonteisista avustuksista eräiden asuinrakennusten peruskorjaamiselle. Vastalauseessamme katsomme, että vaikka laki sinänsä oli tässä taloustilanteessa perusteltu, ongelmallista esityksessä oli sen määräajan lyhyys, jota oltiin säätämässä korjaustöiden viimeiseksi mahdolliseksi aloittamisajankohdaksi.

Esimerkiksi kalliiden, mutta energiataloudellisesti kannattavien putkiremonttien suunnittelu on pitkä prosessi, joka vaatii useita yhtiökokouksia, ja suunnitteluvaihe kestääkin yleensä toista vuotta. Jotta tuen piiriin pääsisivät mahdollisimman monet tahot, joille tuki sinänsä on tarkoitettu, olisi ensin laadukkaalle suunnittelulle, päätöksenteolle ja vasta sen jälkeen töiden aloittamiselle varattava riittävä aika. Esitimme määräajan pidentämistä kolmella kuukaudella, mikä toteutuikin myöhemmin mutkan kautta.'

Vastalauseen allekirjoittivat Rakel Hiltunen, valiokuntaryhmän puheenjohtaja Susanna Huovinen, Merja Kuusisto ja Pauliina Viitämies. Siihen yhtyivät myös kristillisdemokraattien Tarja Tallqvist sekä vasemmistoliiton Pentti Tiusanen.

Valiokunnan lausunnoista valiokuntaryhmä jätti eriävän mielipiteen yhteensä kolmeen. Niissä oli kyse Suomen pitkän aikavälin ilmasto- ja energiastrategiasta, jossa peräänkuulutimme konkreettisia toimia esimerkiksi energiatehokkuuden parantamiseksi ja aluehallinnon uudistamisesta, jossa ryhmää huolestutti ympäristöhallinnon riippumattomuuden ja itsenäisyyden vaarantuminen. Eriävät mielipiteet allekirjoittivat Susanna Huovinen, Rakel Hiltunen, Merja Kuusisto ja Pauliina Viitämies.

Valiokuntaryhmä teki keväällä 2009 maakuntamatkan Joensuuhun.

11. YLEN HALLINTONEUVOSTO

Ylen hallintoneuvoston SD-ryhmän vastaava on Pia Viitanen.

YLE:n rahoitusta pohtineessa parlamentaarisessa työryhmässä SD-ryhmän edustaja oli Tarja Filatov. Työryhmä jättää 23.4. mietinnön, jossa on yksimielinen esityksen mediamaksusta. Hallintoneuvoston rooliin ei esitetä mitään merkittäviä muutoksia.

Työryhmä esittää, että TV-lupamaksukäytäntöä muutettaisiin ja siirryttäisiin mediamaksuun. Tällöin maksun suuruus alenisi tavallisessa taloudessa nykyiseen verrattuna neljänneksellä. Maksu ei olisi jatkossa sidoksissa vastaanottimeen, vaan kyseessä olisi yleinen mediamaksu, joka on sidoksissa asuntokuntaan. Täten myös taloudet, joissa ei ole televisiota, tulevat maksun piiriin. Lisäksi yritykset, joiden liikevaihto on yli 400.000 euroa, maksaisivat kolme mediamaksua vuodessa. Valtio ja kunnat eivät tulisi maksun piiriin.

Kun hallituksen esitys tulee eduskuntaan ja sen sisältö on selvillä, ryhmä palaa asiaan.

12. RYHMÄTOIMISTON HENKILÖKUNTA 31.12.2009

Ryhmätoimistossa työskentelivät pääsihteeri Sisko Seppä, talouspoliittinen sihteeri Tapio Hellsten, eduskuntas sihteeri Annika Juurikko, tiedotussihteeri Leila Vasama, lainsäädäntösihteeri Martta October, viestintäsihteeri Marja-Liisa Aronen, toimistos sihteeri Leena Nivalainen ja toimistos sihteeri Rita Svento.

Ryhmätoimistossa olivat korkeakoulutyöharjoittelijoina Anssi Pirttijärvi, Joonas Lepistö sekä Sara Salomaa. He hankkivat kansanedustajiemme käyttöön tausta-aineistoa ja avustivat erityisesti sosiaali- ja terveyspolitiikkaan liittyvissä asioissa. Lisäksi ryhmätoimistossa aiemmin harjoittelijana työskennellyt Viljami Kammonen oli kv-sihteerin sijaisena joulukuun.

13. VALIOKUNTIEN SEURANTAVASTUUT RYHMÄTOIMISTOSSA

Valiokunta	Valiokuntavastaava	Ryhmätoimiston henkilö
PeV	Jacob Söderman, vpj	Martta October
UaV	Eero Heinäluoma	Susanna Parkkonen
VaV	Kari Rajamäki, vpj	Tapio Hellsten
HaV	Maarit Feldt-Ranta	Martta October
LaV	Tero Rönni	Martta October
LiV	Saara Karhu, vpj	Susanna Parkkonen
MmV	Lauri Kähkönen	Tapio Hellsten
PuV	Reijo Laitinen	Susanna Parkkonen
SiV	Tuula Peltonen	Susanna Parkkonen
StV	Anneli Kiljunen	Annika Juurikko
TaV	Jouko Skinnari, pj	Tapio Hellsten

TuV	Päivi Lipponen	Leila Vasama
TyV	Jukka Gustafsson, vpj	Annika Juurikko
YmV	Susanna Huovinen, pj	Martta October
TrV	Matti Ahde, pj	Tapio Hellsten
SuV	Erkki Tuomioja, pj	Susanna Parkkonen

14. RUUSUINFOT

Numero/ pvm	RUUSUINFOT / aihe	Laatija(t)
1/2009/ 26.1.	SDP:n eduskuntavaaleissa 2007, puoluekokouksessa 2008 annetut lupaukset eläkeläisille sekä vuoden 2009 budjetin vastalauseen eläkeläisiä koskevat kohdat	Anssi Pirttijärvi
2/2009/ 4.2.	Työnantajan kela-maksu ja sen poistaminen	Joonas Lepistö
3/2009/ 20.3.	Elintarvikkeiden hintojen nousu Suomessa	Joonas Lepistö
4/2009/ 17.4.	Taustamuistio EU-selontekokeskusteluun, joka käytiin eduskunnassa 16.4.2009	Joonas Lepistö

15. VIESTINTÄ, TOIMINTATAPOJEN KEHITTÄMINEN JA RYHMÄN TILAISUUDET

15.1. VIESTINTÄ

Viestinnän kehittäminen

Vuonna 2009 panostettiin viestinnän kehittämiseen. Painopisteinä olivat ryhmän sisäisen viestinnän parantaminen ja viestinkulku ryhmästä muille SD-toimijoille. Verkkoviestintään panostettiin vahvasti.

Edustajille tehtiin kaksi sähköistä kyselyä ryhmän sisäisestä viestinnästä. Heiltä kysyttiin sisäisen viestinnän ongelmakohtia ja toisaalta rohkaistiin kertomaan omia ideoitaan. Useat edustajat ja myös avustajat ideoivat viestintää, mahdollisuuksien mukaan näitä ideoita hyödynnettiin. Myös ryhmän kehittämispäivän ja Pitskun Kulttuurikirkon iltatilaisuuden antia hyödynnettiin.

Ryhmän puheenjohtajisto tapasi piirien toiminnanjohtajia 22.9. Tapaamisessa toiminnanjohtajat toivoivat, että heitä informoitaisiin paremmin ryhmän toiminnasta. Tämän jälkeen piireihin lähetettiin Viikkomuistioiden lisäksi myös muu ryhmätoimistossa tehty taustamateriaali (kuten esim. Lehtisatoa, Pöytälaatikkoon ja kyselytuntien taustamateriaali). Myös ryhmäpuheet lähetettiin piireihin.

Ryhmän sisäisessä tiedottamisessa pyrittiin löytämään uusia tapoja toimia, jotta saisimme oleellisen tiedon erottumaan kaikesta materiaalista ja tiedosta, jota edustajat saavat runsain mitoin. Ryhmän ulkopuolista materiaalia uudistettiin. Elokuussa otettiin käyttöön ryhmän uudistettu esite. Myös eri taustamateriaaleja muokattiin sidosryhmille helpommin jaettavaan muotoon. Tämä kehitystyö jatkuu.

Ryhmälle ja puolueelle laadittiin kevään 2009 aikana verkkovaikuttamisstrategia. Siihen liittyen ryhmän kotisivut uudistettiin. Ne avattiin käyttöön syyskuussa ryhmän kesäkokouksen yhteydessä.

Verkkovaikuttamisstrategia

Eduskuntaryhmä ja puoluetuimisto aloittivat keväällä 2009 verkkovaikutusstrategian laatimisen. Työskentely tapahtui neljän tapaamisen eli "Workshopin" muodossa. Workshoppeihin osallistui edustajia, avustajia, ryhmä- ja puoluetuimiston henkilökuntaa sekä piireistä aktiiveja.

Projektin lopuksi käyttöömme luovutettiin SDP:n verkkovaikuttamisstrategia.

Projektin tiimoilta virisi paljon hyviä ajatuksia verkkoviestinnän, mutta myös muun viestinnän kehittämiseen. Uudistaminen ja kehittäminen on aloitettu ja sitä jatketaan tulevina vuosina.

Viestintäkoulutus

Verkossa vaikuttamisen tukemiseksi järjestettiin keväällä 2009 lyhyt koulutus FaceBookin ja Twitterin käyttöön. Kouluttajana toimi Ruusuverkon Tomi Mäkilä.

Syksyllä perjantain aamukahvi-infona järjestettiin ryhmähuoneessa alustus Sosiaalisesta mediasta. Kouluttajana oli Pirkka Aunola YLEstä.

Lokakuussa Helsingin yliopiston professori Päivi Tiilikka kertoi ryhmäläisille sananvapaudesta ja yksilönsuojasta.

Ryhmän työvaliokunnalle ja ryhmätoimiston toimitsijoille järjestettiin 2-päiväinen Kuinka kirjoitan vaikuttavia puheita –koulutus. Koulutuspäivät olivat 29.5. ja 18.9. Kouluttajana toimi FM Marsa Luukkonen Inforista.

Loppuvuodesta 2009 aloitettiin mediaesiintymiskoulutus.

Mediatapaamiset

Vuonna 2009 jatkettiin eduskuntaryhmän puheenjohtajiston säännöllisiä tapaamisia etenkin eduskunnassa toimivien toimittajien kanssa.

Valiokuntaryhmiä rohkaistiin tapaamisiin etenkin oman aihepiirinsä toimittajien kanssa.

Valtiovarainvaliokuntaryhmä järjesti toimittajille aamukahvitilaisuuden 9.12. Tilaisuuden tarkoituksena oli saada omalle vaihtoehdollemme laajempaa näkyvyyttä mediassa

Lehti-ilmoitukset

Ryhmä julkaisi useita lehti-ilmoituksia. Ilmoitukset tehtiin ryhmätoimistossa ja ryhmätoimisto avusti myös yksittäisten kansanedustajien ilmoitusten tekemisessä.

15.2. TOIMINTATAPOJEN KEHITTÄMINEN

Vuonna 2009 jatkettiin edellisen vuoden tapaan ryhmän toimintatapojen kehittämistä.

Ryhmän toiminnan kehittämispäivä 29. – 30.1.2009

Ryhmälle järjestettiin 2-päiväinen kehittämispäivä 29. – 30.1.2009 Pikkuparlamentin auditoriossa ja ryhmähuoneessamme.

Kehittämispäivän aloitti puheenjohtaja Jutta Urpilaisen poliittinen tilannekatsaus. Katsauksen jälkeen käytiin yleiskeskustelua politiikan sisällöistä ja painopisteistä keväällä 2009. Isoina asioina esiin nousivat talous- ja työllisyystilanne sekä perusturvaan liittyvät asiat (näistä keskustelu jatkui perjantaina). Torstai-iltapäivällä keskityttiin ryhmän toimintatapojen kehittämiseen.

Perjantaina vuorossa oli Suomen Pankin johtaja Erkki Liikasen katsaus taloustilanteeseen. Katsauksen jälkeen edustaja Maria Guzenina-Richardsson esitteli SATA-komitean työtä.

Niskavuoren Heta –näytelmä 26.3.2009

Ryhmän jäsenet toivoivat yhteisiä, vapaamuotoisia illanviettoja. Maaliskuulla (26.3.) kävimme katsomassa näytelmän Niskavuoren Heta Tapanilan Työväen Näyttämöllä.

Pitskun Kulttuurikirkko 16.6.2009

Ryhmä jatkoi toimintatapojensa kehittämistä ja kuuli SDP:n verkkovaikuttamisstrategiasta katsauksen.

SDP 110 vuotta 8.8.2009

SDP:n 110-vuotista taivalta juhlittiin aurinkoisessa Turussa 8.8.2009. Eduskuntaryhmällä oli oma esittelypöytänsä Aurajoen rannalla. Tapahtumatorilla esittäytyivät SDP:n sisar- ja yhteistyöjärjestöt. Esitteiden ja muun materiaalin jakoon osallistui 17 edustajamme.

Eduskunnan avoimet ovet 31.8.2009

Eduskunta järjesti Avoimien ovien päivän 31.8.2009. Ryhmän esittelypöytä oli Valtiosalissa. Paikalle saapuneet edustajamme keskustelivat vierailijoiden kanssa ja jakoivat ryhmän materiaalia.

Valiokuntien maakuntamatkat

Eri valiokuntien sosialidemokraattiset kansanedustajat tekivät maakuntamatkoja. Matkalle osallistui myös ko. valiokuntaa seuraava ryhmätoimiston toimitsija.

- sivistysvaliokuntaryhmä - Raasepori ja Mikkeli
- ympäristövaliokuntaryhmä – Joensuu
- sosiaali- ja terveysvaliokuntaryhmä – Helsingin Itäkeskus, jossa tutustuttiin nuorisoasemaan, psykiatriseen poliklinikkaan sekä Itiksen aurinko –palvelukeskukseen
- työ- ja tasa-arvovaliokuntaryhmä – kerava ja Tuusula, jossa tutustuttiin mm. työvoimanpalvelukeskukseen

15.3. TILAISUUDET

Kansalaisinfot

- ma 9.2. Hyvät ja huonot koulut Helsingissä**
FM Venla Bernelius "Helsingin koulujen eriytyminen"
Rehtori Riku Malinen ja kansanedustaja Päivi Lipponen
- to 19.2. Toteutuuko lapsen etu huostaanotossa?**
Alustajina: VTL Päivi Sinko, pääsihteeri Mirjam Kalland MLL:sta ja äiti Nina Katajavuori
Aloitussanat ja yhteenvedo kansanedustaja Päivi Lipponen
- ke 18.3. Energiaköyhä vai -rikas Suomi?**
Alustajina johtaja Jaakko Kiander, Palkansaajien tutkimuslaitos; Teemu Närvä, Vaasan energiainstituutti; Valtteri Virtanen, Kilpailuvirasto ja kansanedustaja Miapetra Kumpula-Natri
- to 2.4. Mahdollisuuksien Eurooppa - Miten kansalaiset voivat vaikuttaa EU:n asioihin ?**
Keskustelemassa ovat eurovaaliehdokas Arto Bryggare ja kansanedustaja Jacob Söderman. Illan emäntänä kansanedustaja Rakel Hiltunen
- ke 15.4. Palvelusetelin käyttöä sosiaali- ja terveydenhuollossa laajennetaan.**
Miten tämä vaikuttaa kuntalaisten palveluihin?
Alustajina Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tutkimusprofessori Matti Rimpelä sekä kansanedustaja Satu Taiveaho. Mukana myös kansanedustajat Anneli Kiljunen, Marjaana Koskinen ja Maria Guzenina-Richardson.
- 29.4. Kuuttikuolemat saatava kuriin!**
Järjestäjänä kansanedustaja Susanna Huovinen
- 27.5. EU ja nuorisotyöttömyys**
EU-vaalitilaisuus, paikalla ehdokas Mitro Repo
- 4.6. Mikä on Suomen EU-linja selonteon jälkeen?**
Järjestäjänä kansanedustajat Erkki Tuomioja ja Satu Taiveaho
- 16.9. Perusopetuslaki muuttuu – väheenkö erityisopetus?**
Kansanedustajat Tuula Peltonen, Pauliina Viitamies
- 23.9.2009 Ilta vanhustenhoivasta – hyvä hoiva, yhteinen vastuu.**
Kansanedustajat Valto Koski, Anneli Kiljunen ja Tarja Filatov
- 30.9. Lasten ja nuorten elämää netissä**
Kansanedustaja Päivi Lipponen

Ke 21.10. Kuka kuuntelee köyhää?

Yhteistyössä THL:n Köyhyysverkon kanssa; kansanedustaja Satu Taiveaho

ma 23.11. Helsinki – Metropoli

Keskustemassa: Jussi-Pekka Alanen, maakuntaneuvos, Helsingin seudun yhteistyön erityisasiantuntija; Antti Kalliomäki, kansanedustaja, SDP:n metropolityöryhmän puheenjohtaja; Sirkka-Liisa Kähärä, Vantaan sos.dem. valtuustoryhmän puheenjohtaja. Illan emäntänä Rakel Hiltunen, kansanedustaja

Tiedotustilaisuuksia, tutustumiskäyntejä

Totuttuun tapaan torstai-illat on varattu ryhmän tutustumiskäynteihin eri yrityksissä ja yhteisöissä. Perjantaiammut on varattu eri yhtiöiden ja yhteisöjen järjestämiin tiedotustilaisuuksiin sos.dem. kansanedustajille. Perjantain aamukahvitilaisuudet pidettiin ryhmähuoneessa.

Ryhmän järjestämiä juhlatilaisuuksia

Ryhmän pikkujoulut järjestettiin Ravintola Kirjan juhlahuoneistossa 1.12.

Median edustajille, edustajille ja edustajien avustajille järjestettiin 17.12. perinteinen glögitilaisuus ryhmähuoneessa.

16. AVUSTAJAT

Perjantaisin pääsihteeri ja avustajakoordinaattori pitivät infon avustajille. Infoissa käytiin läpi ajankohtaisia asioita.

Verkkoviestinnästä järjestettiin lyhyt koulutus. Lisäksi avustajat osallistuivat yhteistyökumppaneiden järjestämiin tilaisuuksiin. Alkuvuodesta avustajat olivat Tukholmassa tutustumassa sikäläiseen avustajajärjestelmään. Loppuvuodesta avustajat olivat koulutusmatkalla Moskovassa. Moskovassa avustajat tutustuivat läheisesti Venäjän poliittiseen tilanteeseen ja eduskuntajärjestelmään.

Avustajien koordinaattorina vuoden aikana toimivat Katri Söder ja Riikka Keskitalo.
